

ALMANYA HEDEF PAZAR ÜLKE ANALİZİ

İçindekiler

<u>Tablolar.....</u>	<u>3</u>
<u>Şekiller.....</u>	<u>5</u>
<u>Simge ve Kısaltmalar.....</u>	<u>6</u>
<u>Yönetici Özeti.....</u>	<u>7</u>
1. <u>Almanya ile İlgili Genel Bilgiler.....</u>	<u>10</u>
2. <u>Almanya ile İlgili Makroekonomik Göstergeler.....</u>	<u>12</u>
2.1. <u>Almanya'nın GSYH, Kişi Başına Düşen Milli Gelir, GSYH Büyüme Oranı ve Nüfusu</u>	<u>12</u>
2.2. <u>Almanya'ya Yapılan Doğrudan Yabancı (DYY) Yatırımlar.....</u>	<u>14</u>
2.3. <u>Almanya'nın Dış Ticareti.....</u>	<u>15</u>
2.3.1. <u>Almanya'nın Dünya İle Dış Ticareti.....</u>	<u>17</u>
2.3.2. <u>Almanya'nın Türkiye İle Dış Ticareti.....</u>	<u>25</u>
3. <u>Almanya ile Türkiye Arasındaki Ticaretin 2018 "TradeMap" Verileri ile RCA Analizi</u>	<u>35</u>
3.1. <u>Çalışmanın Metodolojisi.....</u>	<u>35</u>
3.2. <u>RCA Analizi İle Elde Edilen Bulgular.....</u>	<u>38</u>
3.3. <u>Türkiye ve Almanya İhrac Ürünlerinin RCA Değerleri Karşılaştırması.....</u>	<u>53</u>
4. <u>Almanya'nın Türkiye'ye Uyguladığı Tarife ve Tarife Dışı Engeller.....</u>	<u>56</u>
4.1. <u>Almanya'nın Bütün Ülkelere Uyguladığı Genel Tarife ve Tarife Dışı Engeller</u>	<u>56</u>
4.2. <u>Almanya'nın Türkiye'ye Karşı Uyguladığı Tarifeler.....</u>	<u>61</u>
4.3. <u>Almanya'nın Türkiye'ye Uyguladığı Tarife Dışı Engeller.....</u>	<u>64</u>
5. <u>Almanya Pazarında Türk İhracatçılarının Muhtemel Rakipleri.....</u>	<u>66</u>
6. <u>Almanya'nın Küresel Değer Zincirindeki Yeri.....</u>	<u>71</u>
7. <u>İhracatçılarımızın Almanya'ya İhracatta Yaşadığı Problemler.....</u>	<u>78</u>
<u>Kaynakça.....</u>	<u>80</u>

Tablolar

<u>Tablo 1. Almanya İle İlgili Faydalı Bilgiler.....</u>	<u>10</u>
<u>Tablo 2. 2020 Yılı Almanya'daki Resmi Tatil Günleri.....</u>	<u>11</u>
<u>Tablo 3. Almanya'nın GSYH, Kişi Başına Düşen Milli Gelir, GSYH Büyüme Oranı ve Nüfusu</u>	<u>12</u>
<u>Tablo 4. Almanya'nın Eyaletlere Göre Nüfusu (2015-2019).....</u>	<u>13</u>
<u>Tablo 5. Almanya'da Eyaletlere Göre GSYH ve Kişi Başına Düşen GSYH (2017, 2018)</u>	<u>14</u>
<u>Tablo 6. Yıllara Göre Almanya'ya Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar ve DYY Stoku (milyon \$)</u>	<u>14</u>
<u>Tablo 7. Almanya'ya Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımların Sektörel Kırılımı (2017, milyon \$)</u>	<u>15</u>
<u>Tablo 8. Yıllara Göre Almanya'nın Dış Ticareti.....</u>	<u>17</u>
<u>Tablo 9. Almanya'nın İthalat Yaptığı Ülkeler (2018).....</u>	<u>18</u>
<u>Tablo 10. Almanya'nın 2010-2019 Döneminde En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ülke.</u>	<u>19</u>
<u>Tablo 11. Almanya'nın Dünyadan İthal Ettiği Ürünler (2018, 2019, milyon \$).....</u>	<u>20</u>
<u>Tablo 12. Almanya'nın Dünyadan En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ürün (6'lı GTİP kod).....</u>	<u>20</u>
<u>Tablo 13. Tablo 12'de Yer Alan 6'lı GTİP Kodlu Ürünlerin Açıklamaları.....</u>	<u>21</u>
<u>Tablo 14. Almanya'nın Dünyadan Yaptığı İthalatın TİM Sektör Sınıflamasına Göre Dağılımı (2018, bin \$).....</u>	<u>22</u>
<u>Tablo 15. Geniş Ekonomik Grupların Sınıflamasına (BEC) Göre Almanya'nın Dış Ticareti (2018, milyar \$).....</u>	<u>23</u>
<u>Tablo 16. Almanya Eyaletlerinin Dış Ticareti (2018,2019 milyar \$).....</u>	<u>24</u>
<u>Tablo 17. Almanya Eyaletlerinin En Çok İthalat Gerçekleştirdiği Sektör (2018,2019)</u>	<u>25</u>
<u>Tablo 18. Almanya'nın Yıllara Göre Türkiye'den Yaptığı İthalat (milyar \$).....</u>	<u>26</u>
<u>Tablo 19. Almanya, Türkiye ve Dünya Ticaretine Genel Bakış (2018).....</u>	<u>27</u>
<u>Tablo 20. Almanya'nın Türkiye'den İthal Ettiği Ürünler (2019).....</u>	<u>28</u>
<u>Tablo 21. Almanya'nın 2010-2019 Döneminde Türkiye'den En Çok İthalatını Yaptığı İlk 10 Ürün (6'lı GTİP Kod).....</u>	<u>28</u>
<u>Tablo 22. Tablo 21'de yer alan 6'lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamaları.....</u>	<u>29</u>
<u>Tablo 23. Almanya'nın Türkiye'den İthal Ettiği Ürünlerin Sektörel Dağılımı (2018, milyon \$)</u>	<u>31</u>
<u>Tablo 24. 2001-2019 Yılları Arasında Almanya'ya İlk Kez İhracat Yapan Firma Sayıları ve İhracat Tutarları</u>	<u>32</u>
<u>Tablo 25. 2001-2019 Döneminde Almanya'ya İhracat Yapan Firmaların Kaç Yıl İhracat Yaptıklarını Gösterir Liste.....</u>	<u>33</u>
<u>Tablo 26. Almanya'nın Türkiye'den İthal Etmediği Türkiye'nin Dünyaya İhraç Ettiği 1.439 Ürünün Sektörel Dağılımı (2018, milyon \$)</u>	<u>34</u>
<u>Tablo 27. Almanya'nın Türkiye'den Yaptığı Mevcut İthalat ve Yapabileceği Toplam İthalat İçinde RCA Değerleri Aralığına Göre Ürün Sayılarının Dağılımı</u>	<u>40</u>
<u>Tablo 28. Türkiye'den İthalatının Yaptığı 3.277 Ürünün Almanya'nın Dünyadan İthalatını Yaptığı 5.233 İçindeki Payın Aralığına Göre Kırılımı (milyar \$)</u>	

42

Tablo 29. Almanya'nın Türkiye'den İthal Edebileceği Ürünlerin Analizi (2018).....43

Tablo 30. Almanya'nın Dünyadan ve Türkiye'den İthalatının RCA Analizine Göre Kırılımı (milyar \$)..... 44

Tablo 31. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu Ancak Almanya Pazarında Hiç Yer Almadığı 166 Ürünün Sektörel Dağılımı ve Almanya'nın Dünyadan Yaptığı İthalat (2018, milyon \$)

46

Tablo 32. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Almanya'nın Türkiye'den İthalatında Pazar Payı %0-1 Aralığında Olan 414 Ürünün Sektörel Dağılımı (2018, milyon \$)

48

Tablo 33. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Almanya'nın Türkiye'den İthalatında Pazar Payı %1-5 Aralığında Olan 431 Ürünün Sektörel Dağılımı (2018, milyon \$)

50

Tablo 34. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Almanya'nın Türkiye'den İthalatında Pazar Payı %5'den Büyük Olan 495 Ürünün Sektörel Dağılımı (2018, milyon \$)

53

Tablo 35. Tespit Edilen 1.439 Ürün İçinde Hem Türkiye'nin Hem de Almanya'nın Uluslararası Piyasalarda Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu Ortak 48 Ürün

55

Tablo 36. Yıllara Göre Almanya'nın İthalatta Uyguladığı Ortalama Tarife Oranları (2005-2018, %)..... 57

Tablo 37. Dünyadan Yapılan İthalatta Almanya'nın Uyguladığı Gümrük Vergisi Oranlarına Göre 6'lı

GTİP Kodlu Ürün Sayılarının Dağılımı (2018)..... 58

Tablo 38. AB'nin İthalatta Uyguladığı Tarife Dışı Engellerin Sektöre Göre Oranı....59

Tablo 39. AB'nin İthalatında SBS ve TBT Uygulanan ürün Sayıları.....60

Tablo 40. Tarife Dışı Engellere Göre Oranı AB'nin İthalatta Uyguladığı NTM Oranları 61

Tablo 41. Almanya'nın Türkiye'den Yaptığı İthalatta Uygulanan Gümrük Vergisi Oranlarına Göre 6'lı

Gtip Kodlu Ürün Sayılarının Dağılımı..... 62

Tablo 42. Almanya'nın Türkiye'ye Uyguladığı Tariflerin (Gümrük Vergileri) Sektörel Ortalaması (milyon

\$)..... 64

Tablo 43. AB'nin Türkiye'ye Uyguladığı 414 Tarife Dışı Engelin Adetsel Dağılımı...65

Tablo 44. Almanya'nın Dünyadan İthal Ettiği Ürünlerde İlk 5 Ülke Arasında Yer Alan Ülkeler ve Sıralamada Yer Aldığı Ürün Sayısı..... 67

Tablo 45. Almanya Pazarında Türkiye İle Rekabet Halindeki Bazı Ülkelerin Dış Ticaret Göstergeleri..... 68

Tablo 46. Almanya'nın Türkiye'den İthal Etmediği Türkiye'nin Dünyaya İhraç Ettiği 1.439 Ürünü En Çok İthal Ettiği Ülkeler

69

Tablo 47. Almanya'nın Türkiye'den İthal Etmediği Türkiye'nin Dünyaya İhraç Ettiği 1.439 Ürün İçinde Tamamını Bir Ülkeden İthal Ettiği 19 Ürün (2018))

70

Tablo 48. Yıllara Göre Almanya Dış Ticaretinin Dünya Dış Ticaretinden Aldığı Pay 73

Tablo 49. Almanya ile Orta ve Doğu Avrupa Ülkeleri Arasındaki Dış Ticaret (milyar \$) 75

Tablo 50. Almanya ve Türkiye'nin İhracatında Geriye Dönük Katılımı.....76

Tablo 51. Almanya ve Türkiye'nin İhracatında İleriye Dönük Katılımı.....77

Şekiller

<u>Şekil 1. Almanya İçin Küresel Değer Zinciri.....</u>	<u>72</u>
---	-----------

Simge ve Kısaltmalar

\$: ABD doları

AB: Avrupa Birliği

AET: Avrupa Ekonomik Topluluğu (European Economic Community, EEC)

AHS: Effectively Applied Tariff (Etkin Uygulanan Tarife)

AKÇT: Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (European Coal and Steel Community, ECSC)

BM: Birleşmiş Milletler

CEE: Central and Eastern Europe (Orta ve Doğu Avrupa)

DESTATIS: Almanya İstatistik Ofisi

DTÖ: Dünya Ticaret Örgütü (WTO)

DYY: Doğrudan Yabancı Yatırım (Foreign Direct Investment, FDI)

FTA: Free Trade Agreement (Serbest Ticaret Anlaşması, STA)

GSYH: Gayrisafi Yurt İçi Hasıla

GTİP: Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon

GTS: Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi

GVC: Global Value Chains (Küresel Değer Zinciri)

HS: Harmonized System (Armonize Sistem/ GTİP)

IMF: Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund)

ITC: International Trade Centre (Uluslararası Ticaret Merkezi)

KBDMG: Kişi Başına Düşen Milli Gelir

NTM: Tarife Dışı Engel (Non-Tariff Measure)

OECD: Organisation for Economic Co-operation and Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

RTA: Regional Trade Agreement (Bölgesel Ticaret Anlaşması)

SPS: Sıhhi ve bitki sağlığı önlemleri (Sanitary and phytosanitary measures)

TİM: Türkiye İhracatçılar Meclisi

T.C.: Türkiye Cumhuriyeti

TBTs: Ticarete teknik engeller (Technical barriers to trade)

TEU: Twenty-feet Equivalent Unit (Yirmi Ayak Eşdeğer Birim, yaklaşık 34 m³)

TR: Türkiye

UNCTAD: United Nations Conference on Trade and Development (Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı)

UNIDO: United Nations Industrial Development Organization (Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Örgütü)

UNSD: Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü ve gibi uluslararası

WITS: World Integrated Trade Solution (Dünya Entegre Ticaret Çözümü)

Yönetici Özeti

Avrupa kıtası ülkelerinden biri olup köklü bir tarihe sahip olan Almanya, temelleri Belçika, Hollanda, Lüksemburg, Fransa ve İtalya bile birlikte 18 Nisan 1951 de imzalanan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu ile 25 Mart 1957’de imzalanan Roma Anlaşması sonucu kurulan Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET)’na dayanan günümüzde 27 üyeli Avrupa Birliğinin (AB) en büyük ekonomik gücüne sahip ülkesidir.

Ortak Pazar olarak başlayan üye ülkelerin işbirliği 1 Ocak 1993'te Tek Pazar ile sonuçlanmıştır. Avrupa Birliği'nin Tek Pazarı, 27 AB ülkesi arasında malların, hizmetlerin, sermayenin ve kişilerin serbestçe dolaşmasının önündeki teknik, yasal ve bürokratik düzenleyici engelleri olmayan ortak alan olup Avrupa vatandaşlarının AB'de istedikleri yerde yaşama, çalışma, eğitim ve iş yapma özgürlüğünü de sağlamaktadır.

İşleyen Tek Pazar ile, rekabetin ve ticaretin teşvik edilmesi, verimliliğin artırılması, kalitenin yükselmesi ve fiyatların düşmesi amaçlanmıştır. Avrupa Tek Pazarı AB'nin en büyük başarılarından biridir. Ekonomik büyümeyi körüklemiş ve Avrupalı işletmelerin ve tüketicilerin günlük yaşamını kolaylaştırmıştır. Bu sayede, AB vatandaşları herhangi bir AB ülkesinde eğitim alabilme, yaşama, alışveriş yapma, çalışma, emekli olma ve tek pazarı oluşturan tüm ülkelerdeki ürünlerin keyfini çıkarma hakkını kazanmıştır. Bunu yapmak için, malların, hizmetlerin, sermayenin ve kişilerin tek bir AB iç pazarında serbest dolaşımı sağlanmıştır.

Altı üye devletle temelleri atılan AB’ye zamanla, giderek daha fazla ülke katılmaya karar vermiş Birleşik Krallık’ın, 31 Ocak 2020'de Avrupa Birliği'nden çekilmesi ile şu anki 27 ükeli halini almıştır.

5 Mart 1995 tarihinde yapılan Ortaklık Konseyi toplantısında alınan karara göre Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği kurulmasına karar verilmiş ve böylece Gümrük Birliği 1 Ocak 1996'da yürürlüğe girmiştir. Bu tarihten sonra Türkiye ile AB arasında Katma Protokol'de öngörülen 22 yıllık Geçiş Dönemi sonlanmış böylece Türkiye'nin AB'ye katılımı yolunda nihai üyeliğe gidecek "Son Dönem"e girilmiştir. Türkiye-AB ilişkilerinde 17 Aralık 2004’de gerçekleşen Brüksel Zirvesi'nde, bir dönüm noktası yaşanmış ve Türkiye'nin siyasi kriterleri yeteri ölçüde karşılaması sonucu 3 Ekim 2005'te müzakerelere başlanmasına karar verilmiştir.

AB'nin hem 2018 hem de 2019 yılında gerçekleştirdiği yaklaşık 6,3 trilyon dolarlık ihracatın yaklaşık %63’ü birlik üyesi ülkelerin kendi aralarında gerçekleşmiştir. Bu da AB'nin ne kadar büyük bir pazar olarak ortaya çıktığının bir göstergesidir. Almanya ise, 2018 yılında

gerçekleştirdiği 1,6 trilyon dolarlık ihracatın 909 milyar dolarını 2019 yılındaki 1,40 trilyon dolarlık ihracatın ise 856,3 milyar dolarlık kısmını AB ülkelerine yaparken aynı şekilde 2018 yılında yaptığı 1,3 trilyon dolarlık ithalatın 722 milyar dolarını 2019 yılındaki 1,24 trilyon dolarlık ithalatın ise 688,3 milyar dolarlık kısmını AB ülkelerinden gerçekleştirmiştir.

AB ile birlikte toplamda 44 Serbest Ticaret Anlaşması (Bölgesel Ticaret Anlaşması) imzalayan Almanya'nın 11 ülke STA imzalayacağı DTÖ'ye bildirilmiştir. Almanya ayrıca AB'nin 8 defa genişlemesi sonucu oluşan yeni yapıya da katılım sağlamıştır. Türkiye'nin AB'nin STA yaptığı bu ülkelere STA önerisi yapma hakkı bulunmaktadır. İki tarafın da anlaşması durumunda bu ülkelerle de yapılacak STA sonucu ticaretin genişleyeceği açıkça ortadadır.

2018 yılında yaklaşık 83 milyon nüfusa; 3,95 trilyon dolarlık GSYH'ye sahip olan ve 1,3 trilyon dolarlık ithalat ile 1,6 trilyon dolarlık ihracat gerçekleştiren Almanya, Türk ihracatçıları için önemli bir hedef pazar konumundadır. Söz konusu pazara ihracat yapmak isteyen firmaların Türkiye'den yaptığı ithalatın daha da büyümesi mümkün olan AB'nin en büyük ekonomisi konumunda bulunan bu büyük pazara yönelik etkili stratejiler geliştirmesine ihtiyaç vardır.

Söz konusu pazardan daha fazla pay alabilmek adına Türkiye'nin izleyebileceği makro stratejilerin belirlenmesinde gerek Türkiye'nin ihracatından hareketle rekabet üstünlüğüne sahip olduğumuz ürünlerde bir başka ifade ile arz yönünün kuvvetli olduğu ürünlerde Almanya pazarındaki konumumuz gerekse Almanya'nın ithalatından hareketle Almanya'nın yoğun bir şekilde ithalatını yaptığı ürünlerin bir başka ifade ile talep yönünün kuvvetli olduğu ürünlerin tespit edilmesi böylece arz-talep ile Almanya pazarına satılabilecek rekabet üstünlüğüne sahip olunan hedef ürünlerin tespiti için kullanılacak yöntemler olarak öne çıkmaktadır.

Almanya 2001 yılında 220 ülkeden ithalat yaparken 2018 yılında 220 2019 yılında ise dünyadan 222 farklı ülkeden ithalat yapmıştır. Almanya, yine 2001 yılında dünyadan 5.073 farklı 6'lı GTİP ürün ithal ederken 2018 yılında 5.233 ürün 2019 yılında da 5.223 farklı ürün ithal etmiş, 2001 yılında 4.936 farklı 6'lı GTİP ürün ihraç ederken 2018 yılında 5.097 ürün ve 2019 yılında da 5.102 ürün ihraç etmiştir. Almanya'nın hem 2001 hem de 2018 yılında ithal ettiği ürün sayısının ihraç ettiği ürün sayısından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Türkiye ise 2018 yılında dünyanın 214 ülkesine 4.729 GTİP kodlu ürün ihraç ederken 4.788 GTİP kodlu ürünü de ithal ettiği görülmektedir. Bu da Almanya'nın küresel tedarik zincirinde

dünyadan yaptığı ithalatta ve dünyaya yaptığı ihracatta Türkiye'den daha fazla yer aldığını göstermektedir. Ayrıca Almanya, Türkiye'den 2018 yılında 3.227 ürün 2019 yılında ise 3.224

farklı 6'lı GTİP kodlu ürün ithal ederken, Türkiye ise Almanya'dan 2018 yılında 20,4 milyar dolarlık 3.616 ürün 2019 yılında ise yaklaşık 18 milyar dolarlık 3.539 ürün ithal etmiştir.

RCA analizi için hem Türkiye'ye ait hem de dünya geneli için ürün, sektörel ve ülke kırılımında ihracat rakamları dikkate alınması nedeni ile 2019 yılı verilerinin tam netleşmemesi nedeni ile bundan sonraki analizler 2018 yılı verilerine göre yapılacaktır.

Almanya'nın dünyadan 2018 yılında ithal ettiği 5.233 ürün içinde Türkiye'nin dünyaya hiç satmadığı 517 ürün olduğu görülürken Türkiye'nin dünyaya ihraç ettiği 4.729 ürün içinde ise Türkiye'nin Almanya'ya satmadığı ancak diğer ülkelere 101,3 milyon dolarlık ihraç ettiği 13 ürünün olduğu görülmektedir. Bu ürünleri Almanya'nın Türkiye dışındaki ülkelere ithal ettiği görülmektedir. Sonuç olarak Türkiye ile Almanya'nın ortak ticaretlerine konu olabilecek toplamda 4.716 ürünün mevcut olduğu tespit edilmiştir. Bu da bize bu ülkeye satılabilecek 4.716 üründen sadece 3.277 tanesini satan Türk ihracatçılarının Almanya ile Türkiye arasında mevcut olan ticareti daha da arttırmalarının mümkün olabileceğini göstermektedir. Dünyadan 5.233 Türkiye'den ise 3.277 ürün alan Almanya pazarına Türk ihracatçılarının dünyaya sattığı ancak Almanya pazarına daha hiç satamadığı 1.439 adet 6'lı GTİP kodlu ürünün olduğu açıkça görülmektedir.

Dr. Metin Gürler

1. Almanya ile İlgili Genel Bilgiler

Tablo 1'de ihracatçılarımız için Almanya ile ilgili faydalı olabileceği düşünülen bazı bilgiler görülmektedir.

Tablo 1. Almanya İle İlgili Faydalı Bilgiler

Ülke Adı	Almanya Federal Cumhuriyeti
Yönetim Biçimi	Federal Cumhuriyet
Başkent	Berlin
Resmi Dili	Almanya
Devlet Başkanı	Frank-Walter Steinmeier (19 Mart 2017)
Başlıca Önemli Şehirler	Berlin, Köln, Frankfurt, Münih, Hannover, Hamburg, Stuttgart.
Plaka Kodu	D
Telefon Kodu	(+) 49
Türkiye'nin Almanya Büyükelçisi	Ali Kemal Aydın / botschaft.berlin@mfa.gov.tr
Almanya'nın Türkiye Büyükelçiliği	Remzi Oğuz Arık, Mahallesi, Paris Cd. No:29, 06540 Çankaya/Ankara

Kaynak: (T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2020) ve (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2020)

Başkenti Berlin olan Almanya 16 eyaletten oluşmaktadır: Baden-Württemberg, Bavyera (Bayern), Berlin, Brandenburg, Bremen, Hamburg, Hessen, Mecklenburg-Vorpommern, Aşağı Saksonya (Niedersachsen), Kuzey Ren-Vestfalya (Nordrhein-Westfalen), Renanya-Palatina (Rheinland-Pfalz), Saarland, Saksonya (Sachsen), Saksonya-Anhalt (Sachsen-Anhalt), Schleswig-Holstein ve Tüvingiya (Thüringen).

Almanya'nın nüfus bakımından en büyük şehirleri Düsseldorf, Oberbayern, Köln, Stuttgart, Darmstadt, Berlin, Arnsberg, Schleswig-Holstein, Karlsruhe ve Münster'dir.

Almanya'nın en önemli limanları Brake, Bremen, Bremerhaven, Cuxhaven, Emden, Hamburg, Leer, Nordenham, Oldenburg, Papenburg, Wilhelmshaven'dir. Hamburg limanının yükleme hacmi 9,73 milyon TEU hacme ulaşmıştır.

Yurtdışında 126 ülkede 316 şehirde 319 havalimanına uçuş düzenleyen THY, Almanya'da Bremen, Düsseldorf, Frankfurt, Friedrichshafen, Hamburg, Hannover, Karlsruhe/Baden-Baden, Köln, Leipzig/Halle, Münih, Nürnberg ve Stuttgart havalimanlarına direkt uçuş gerçekleştirmektedir.

Tablo 2'de 2020 yılı içinde Almanya'daki resmi tatil günleri görülmektedir. İhracatçılarımızın Almanya ile ticaretlerinde bu günleri göz önünde bulundurmalarında fayda görülmektedir.

Tablo 2. 2020 Yılı Almanya'daki Resmi Tatil Günleri

Tatil Günün İsmi	Süre	Gün
Yılbaşı	1 Gün	1 Ocak 2020 Çarşamba
Paskalya Cuması	1 Gün	10 Nisan 2020 Cuma
Paskalya Pazartesi	1 Gün	13 Nisan 2020 Pazartesi
Emek ve Dayanışma Günü	1 Gün	1 Mayıs 2020 Cuma
Hz. İsa'nın Göğe Yükselmesi	1 Gün	21 Mayıs 2020 Perşembe
Küçük Paskalya	1 Gün	1 Haziran 2020 Pazartesi
Almanya'nın Birleşme Günü	1 Gün	3 Ekim 2020 Cumartesi
Noel Bayramı Arifesi	1 Gün	24 Aralık 2020 Perşembe
Noel 1. Günü	1 Gün	25 Aralık 2020 Cuma
Noel 2. Günü	1 Gün	26 Aralık 2020 Cumartesi

Kaynak: (Alman-Türk Ticaret ve Sanayi Odası (AHK))

2. Almanya ile İlgili Makroekonomik Göstergeler

2.1. Almanya'nın GSYH, Kişi Başına Düşen Milli Gelir, GSYH Büyüme Oranı ve Nüfusu

Tablo 3'de Almanya'nın GSYH, Kişi Başına Düşen Milli Gelir, GSYH Büyüme Oranı ve nüfus gibi makroekonomik göstergelerinde 2018 yılı verileri ile 2019-2024 yılları arasındaki IMF projeksiyonları görülmektedir.

Almanya 2018 yılında 3,9 trilyon dolar GSYH'ye sahip iken 2024 yılında milli gelirin yaklaşık 4,7 trilyon dolara yükselmesi beklenmektedir. Almanya 2018 yılında 1,24 trilyon dolarlık ithalat yaparken 2024 yılında ise ithalatın yaklaşık 1,54 trilyon dolara yükselmesi beklenmektedir. Almanya 2018 yılında 1,56 trilyon dolarlık ihracat yaparken 2024 yılında ise ihracatının 1,85 trilyon dolara yükselmesi beklenmektedir.

Almanya'nın kişi başına düşen milli geliri 2018 yılında 47.662 dolar iken 2024 yılında ise KBDMG'nin 56.528 dolara yükselmesi beklenmektedir. Ülke ekonomisindeki olumlu seyir ülkedeki KBDMG'ye de yansımaktadır.

Tablo 3. Almanya'nın GSYH, Kişi Başına Düşen Milli Gelir, GSYH Büyüme Oranı ve Nüfusu

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
GSYH (milyar \$)	3.951,34	3.863,34	3.982,24	4.158,66	4.322,59	4.491,38	4.675,33
GSYH Büyüme Oranı (%)	1,5	0,5	1,2	1,4	1,3	1,2	1,2
Kişi Başına Düşen GSYH (\$)	47.662	46.564	47.992	50.149	52.165	54.249	56.528
Mal İthalatı (milyar \$)	1.236,30	1.268	1.305	1.365	1.425	1.485	1.544
Mal İthalatında Büyüme Oranı (%)	-	2,53	2,95	4,63	4,40	4,20	3,95
Mal İhracatı (milyar \$)	1.557	1.570	1.601	1.661	1.722	1.784	1.847
Mal İhracatında Büyüme Oranı (%)	-	0,85	1,94	3,76	3,70	3,61	3,54
Nüfus (Milyon Kişi)	82,903	82,969	82,977	82,926	82,865	82,793	82,709

Kaynak: (Uluslararası Para Fonu (IMF), 2020)

Tablo 4'de Almanya'daki eyaletlerin 2015-2019 yılları arasındaki nüfusları görülmektedir. Buna göre, 2015 yılında 81,2 milyon olan ülke nüfusu 2019 yılında 83 milyona yükselmiştir. En yüksek nüfuslu eyalet 17,9 milyon ile "Nordrhein-Westfalen" olurken, bu eyaleti 13,1 milyon kişi ile "Bayern (Bavyera)" ve 11,1 milyon ile "Baden-Württemberg" eyaletleri izlemektedir. En düşük nüfuslu eyalet ise 683 bin kişi ile "Bremen" eyaleti olmuştur.

Eyaletlerin 2018-2019 yılları arasındaki nüfus değişim hızı incelendiğinde ise en yüksek artış %0,9 ile Berlin eyaletinde olurken onu %0,61 ile Bayern ve %0,58'lik büyüme ile Hamburg eyaletleri takip etmektedir. En çok nüfus azalışı ise %0,7 ile Sachsen-Anhalt eyaletinde görülürken onu %0,4'lük azalış ile Thüringen, %0,037'lik azalış ile Saarland ve %0,1'lik azalış ile Mecklenburg-Vorpommern eyaletleri izlemiştir.

Tablo 4. Almanya'nın Eyaletlere Göre Nüfusu (2015-2019)

Eyalet	2015	2016	2017	2018	2019	Nüfus değişim hızı (%)
Baden-Württemberg	10.716.644	10.879.618	10.951.893	11.023.425	11.069.533	%0,4
Bayern	12.691.568	12.843.514	12.930.751	12.997.204	13.076.721	%0,6
Berlin	3.469.849	3.520.031	3.574.830	3.613.495	3.644.826	%0,9
Brandenburg	2.457.872	2.484.826	2.494.648	2.504.040	2.511.917	%0,3
Bremen	661.888	671.489	678.753	681.032	682.986	%0,3
Hamburg	1.762.791	1.787.408	1.810.438	1.830.584	1.841.179	%0,6
Hessen	6.093.888	6.176.172	6.213.088	6.243.262	6.265.809	%0,4
Mecklenburg-Vorpommern	1.599.138	1.612.362	1.610.674	1.611.119	1.609.675	- %0,1
Niedersachsen	7.826.739	7.926.599	7.945.685	7.962.775	7.982.448	%0,2
Nordrhein-Westfalen	17.638.098	17.865.516	17.890.100	17.912.134	17.932.651	%0,1
Rheinland-Pfalz	4.011.582	4.052.803	4.066.053	4.073.679	4.084.844	%0,3
Saarland	989.035	995.597	996.651	994.187	990.509	- %0,4
Sachsen	4.055.274	4.084.851	4.081.783	4.081.308	4.077.937	- %0,1
Sachsen-Anhalt	2.235.548	2.245.470	2.236.252	2.223.081	2.208.321	- %0,7
Schleswig-Holstein	2.830.864	2.858.714	2.881.926	2.889.821	2.896.712	%0,2
Thüringen	2.156.759	2.170.714	2.158.128	2.151.205	2.143.145	- %0,4
Toplam nüfus	81.197.537	82.175.684	82.521.653	82.792.351	83.019.213	%0,3

Kaynak: (OECD, 2020)

Tablo 5'de Almanya'nın eyaletlerine göre 2017 ve 2018 yıllarına ait GSYH ve Kişi Başına Düşen GSYH (KBDMG) değerleri görülmektedir. Buna göre, ülkenin toplam GSYH'si 2017 yılında 3,66 trilyon dolar 2018 yılında ise 3,95 trilyon dolar olarak gerçekleştirmiş. Almanya'da 2018 yılında en yüksek milli gelire sahip eyalet 822,7 milyar dolar ile "Nordrhein-Westfalen" olurken, bu eyaleti 728,3 milyar dolar ile "Bayern (Bavaria)" ve 595,1 milyar dolar ile "Baden- Württemberg" eyaletleri izlemektedir. En düşük milli gelire sahip eyalet ise 39,8 milyar dolar ile "Bremen" eyaleti olmuştur.

Eyaletler arasında 2018 yılında en yüksek kişi başına düşen milli gelire 76.749 \$ ile Hamburg eyaleti sahip olurken, onu 58.413 \$ ile Bremen ve 56.039 \$ ile Bayern (Bavaria) eyaletleri izlemiştir. En düşük kişi başına düşen milli gelire ise 32.561 \$ ile Mecklenburg-Vorpommern eyaletinin sahip olduğu görülmektedir. Tabloya göre Hamburg, Bremen, Bayern (Bavaria), Hessen ve Baden-Württemberg eyaletlerinin kişi başına düşen milli gelirleri Almanya ortalamasının üzerinde olurken Berlin, Nordrhein-Westfalen, Niedersachsen (Aşağı Saksonya), Rheinland-Pfalz, Saarland, Schleswig-Holstein, Sachsen, Thüringen, Brandenburg, Sachsen-Anhalt ve Mecklenburg-Vorpommern eyaletlerinin kişi başına düşen milli gelirleri ise Almanya ortalamasının altında gerçekleşmiştir.

Tablo 5. Almanya’da Eyaletlere Göre GSYH ve Kişi Başına Düşen GSYH (2017, 2018)

Eyalet	GSYH (milyon \$)		Kişi Başına Düşen GSYH*	
	2017	2018	2017	2018
Baden-Württemberg	551.479	595.139	50.355	53.989
Bayern (Bavaria)	675.163	728.347	52.214	56.039
Berlin	156.585	171.951	43.802	47.586
Brandenburg	79.502	86.003	31.869	34.346
Bremen	36.706	39.781	54.079	58.413
Hamburg	130.188	140.496	71.910	76.749
Hessen	314.208	341.126	50.572	54.639
Mecklenburg-Vorpommern	48.895	52.459	30.357	32.561
Niedersachsen (Aşağı Saksonya)	321.045	345.243	40.405	43.357
Nordrhein-Westfalen	765.860	822.674	42.809	45.928
Rheinland-Pfalz	160.012	173.512	39.353	42.593
Saarland	39.611	41.835	39.744	42.080
Sachsen	136.310	147.051	33.395	36.030
Sachsen-Anhalt	68.782	73.981	30.758	33.279
Schleswig-Holstein	104.404	113.184	36.227	39.166
Thüringen	69.205	74.196	32.067	34.491
Almanya	3.657.946	3.946.977	44.327	47.673

Kaynak: (OECD, 2020) ve (IMF, 2020) *Tahmini değer.

2.2. Almanya’ya Yapılan Doğrudan Yabancı (DYY) Yatırımlar

Tablo 6’da yıllara göre Almanya’ya giriş yapan Doğrudan Yabancı Yatırımlar görülmektedir. Almanya’ya 2009 yılında 23,8 milyar dolarlık DYY girişi olurken dünyada ise 1,24 trilyon dolarlık DYY olmuştur. Almanya 2009 yılında küresel DYY girişlerinden %1,9 pay almıştır. Almanya’nın DYY stoku ise 2009 yılında 963,5 milyar dolar olmuştur.

Almanya’ya 2018 yılında 25,7 milyar dolarlık DYY girişi olurken dünyada ise 1,4 trilyon dolarlık DYY olmuştur. Almanya’nın 2018 yılında küresel DYY girişlerinden aldığı pay %1,8’e düşerken Almanya’nın DYY stoku ise 939 milyar dolar olmuştur.

Tablo 6. Yıllara Göre Almanya’ya Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar ve DYY Stoku (milyon \$)

Yıl	DYY (Almanya)	DYY (Dünya)	DYY (Almanya’nın Payı)	DYY Stok (Almanya)
2009	23.806	1.236.404	1,9%	963.511
2010	65.643	1.429.562	4,6%	955.881
2011	67.514	1.639.107	4,1%	997.727
2012	28.181	1.557.464	1,8%	1.077.019

20 13	15.572	1.615.172	1,0%	967.688
20 14	4.864	1.467.991	0,3%	859.565
20 15	41.444	2.147.836	1,9%	781.718
20 16	23.500	2.030.410	1,2%	794.527
20 17	36.931	1.582.814	2,3%	957.444
20 18	25.706	1.400.617	1,8%	939.033

Kaynak: (United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), 2019)

Tablo 7'da Almanya'ya giriş yapan Doğrudan Yabancı Yatırımların 2017 yılı için sektörel kırılımları görülmektedir. Yatırımların %59,2'si hizmet sektörüne yapılırken %38,6'sı imalat

sanayi sektörüne yapılmıştır. “Hizmet” sektörüne 2017 yılında 19,6 milyar dolarlık yatırım yapılırken, “İmalat Sanayii” sektörüne 12,83 milyar dolarlık “İnşaat” sektörüne de 317,3 milyon dolarlık DYY yapılmıştır. Özellikle “Motorlu Kara Taşıtları, Römorklar, Yarı Römorklar ve Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı” sektörüne yapılan 5,92 milyar dolarlık yatırımı özellikle bu sektördeki ara malı ihracatçılarımızın göz önünde bulundurmalarında fayda görülmektedir.

Tablo 7. Almanya’ya Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımların Sektörel Kırılımı (2017, milyon \$)

Sektör	Sektör Alt Kırılımı	2017
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık		30,1
Madencilik ve Taşocakçılığı		43,6
İmalat Sanayi		12.826,3
	Gıda, İçecek ve Tütün Mamulleri İmalatı	-
		411,2
	Tekstil, Giyim Eşyası	-
		6,3
	Ağaç ve Kağıt Ürünleri İmalatı; Baskı ve Çoğaltma İşleri İmalatı	-
		121,6
	Petrol, Kimyasal, Eczacılık, Kauçuk ve Plastik Ürünlerinin İmalatı	4.869,0
	Metal ve Makine Ürünleri İmalatı (Elektrikli Teçhizat Hariç)	1.531,9
	Motorlu Kara Taşıtları, Römorklar, Yarı Römorklar ve Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	5.915,9
	Diğer İmalat Sektörleri	1.048,6
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme İmalatı		-
		1.025,8
Su Tedariki; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri		15,0
İnşaat		317,3
Hizmet		19.649,1
Diğerleri		1.334,61
Toplam DYY		33.190,2

Kaynak: (OECD, 2020)

2.3. Almanya’nın Dış Ticareti

Dünya Bankası ve TradeMap verilerine göre 2018 yılında Almanya’nın toplam dış ticaretinin (ithalat ve ihracat) milli gelirine oranı yaklaşık %72 olmuştur, bir başka ifade ile milli gelirinin yaklaşık %72’si dış ticarete bağımlıdır.

Ülkenin dış ticaretinde ağırlığı olan ülkeler incelendiğinde ithalatında Çin, Hollanda ve ABD ihracatında ise ABD, Fransa ve Çin ilk sıralarda yer almaktadır. Ülkenin dış ticaretinde öneme sahip ürün grupları incelendiğinde ise 2li GTİP kodlarında ithalatta 84 “Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları”, 85 “Elektrikli

makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı”, 87 “Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı”, 27 “Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve

bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar” ile 30 “İlaçlar ve Farmasötikler” ürün grupları öne çıkmaktadır.

İhracatta ise 84 “Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları”, 87 “Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı”, 85 “Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı”, 30 “Eczacılık Ürünleri” ile 90 “Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı” ürün grupları öne çıkmıştır.

Ülkenin dış ticaretinde öneme sahip 4’lü GTİP kodlu ürün grupları incelendiğinde ise ithalatta 8703 “Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)” 2709 “Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)”, 8708 “Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar”, 2711 “Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar”, 3004 “Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)”, 2710 “Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar” ürün grupları önce çıkarken ihracatta ise 8703 “Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)”, 8708 “Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar”, 3004 “Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)”, 8802 “Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları” ile 3002 “İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. ürünler” ürün grupları önce çıkmıştır.

Tablo 8’de 2010-2019 yılları arasında Almanya’nın dış ticareti (ihracat-ithalat), dış ticaret dengesi ve ticari dışa açıklık endeks değerleri¹ görülmektedir. Almanya 2010 yılında 1,3 trilyon dolarlık ihracat gerçekleştirirken 1,1 trilyon dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Dış ticaret 2010 yılında 207 milyar dolarlık fazla vermiştir. Almanya 2018 yılında 1,56 trilyon dolarlık ihracat gerçekleştirirken 1,29 trilyon dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Almanya 2019 yılında ise 1,49 trilyon dolarlık ihracat gerçekleştirirken 1,24 trilyon dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Dış ticaret ise 2018 yılında 269 milyar dolar 2019 yılında da 250 milyar dolarlık fazla vermiştir. Dış ticaretin yıllar içerisinde istikrarlı bir artış gösterdiği görülmektedir. En fazla ihracat ve ithalat 2018 yılında gerçekleşmiştir. Dış ticaret fazlası ise en fazla 283 milyar dolar ile 2014

¹ Dış ticaret dengesinin pozitif olması ihracatın ithalattan fazla olduğunu bir başka ifade ile dış ticaretin fazla verdiğini ifade ederken pozitif olması ihracatın ithalattan az olduğunu bir başka ifade ile dış ticaretin açık

verdiğini ifade etmektedir. Ticari dışa açıklık endeksi ülkenin ithalat ve ihracattan oluşan toplam dış ticaretinin milli gelirine oranı ile hesaplanır. Endeks değeri ne kadar büyükse ülke ticari olarak daha çok dışa açıktır anlamına gelmektedir.

yılında gerçekleşmiştir. Ticari dışa açıklık (bağımlılık) endeksi incelendiğinde ise endeksin yıllar içerisinde yatay seyrettiği görülmektedir. Endeks değeri 2010 yılında %68,6 iken 2018 yılında %72 olmuş, 2019 yılında da oran %70,8 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 8. Yıllara Göre Almanya'nın Dış Ticareti

Yıl	İhracat (milyar \$)	İthalat (milyar \$)	Dış Ticaret Dengesi (milyar \$)	Toplam Dış Ticaret (milyar \$)	Milli Gelir (milyar \$)	Toplam Dış Ticaretin Milli Gelire Oranı (Ticari Dışa Açıklık Endeksi)
2010	1.268	1.061	207	2.328	3.396	68,6%
2011	1.484	1.262	222	2.745	3.744	73,3%
2012	1.410	1.161	249	2.571	3.527	72,9%
2013	1.451	1.187	264	2.638	3.733	70,7%
2014	1.498	1.215	283	2.713	3.884	69,9%
2015	1.324	1.053	270	2.377	3.361	70,7%
2016	1.341	1.061	280	2.401	3.467	69,3%
2017	1.447	1.168	279	2.614	3.657	71,5%
2018	1.557	1.287	269	2.844	3.948	72,0%
2019	1.486	1.236	250	2.723	3.847	70,8%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020) ve (Uluslararası Para Fonu (IMF), 2020)

Almanya'nın 2018 yılında ithalat yaptığı ülkelerin ortalama uzaklıkları incelendiğinde Almanya'nın ortalama 3.230 km uzaklıktaki ülkelere ithalat yaptığı görülmektedir. Dünyada en çok ithalat yapan ABD'nin 2,6 trilyon dolarlık ithalatını ortalama 7.788 km'den yaptığı ve km başına 335,4 milyon dolarlık ithalat ile km başına ithalatta en çok ithalat yapan 3. ülke olduğu görülmektedir. Dünyada en çok ithalat yapan ikinci ülke olan Çin'in 2,1 trilyon dolarlık ithalatını ortalama 6.326 km'den yaptığı ve km başına 337,5 milyon dolarlık ithalat ile km başına ithalatta en çok ithalat yapan 2. ülke olduğu görülmektedir. Dünyada en çok ithalat yapan üçüncü ülke olan Almanya'nın ise 1,3 trilyon dolarlık ithalatını ortalama 3.230 km'den yaptığı ve km başına 398,6 milyon dolarlık ithalat ile **km başına ithalatta en çok ithalat yapan ülke olduğu** görülmektedir.

2.3.1. Almanya'nın Dünya İle Dış Ticareti

Tablo 9'da 2018 ve 2019 yıllarında Almanya'nın ithalatının ülkelere göre dağılımı görülmektedir. Türkiye, Almanya'nın en çok ithalat yaptığı 20. ülke olurken, Almanya Türkiye'den 2018 yılında 19,35 milyar dolarlık 2019 yılında ise 17,73 milyar dolarlık ithalat

yapmış, Türkiye'den yaptığı ithalatın ülkenin toplam ithalatı içindeki payı da 2018 yılında %1,5 iken 2019 yılında %1,4'e gerilemiştir. Almanya'nın en çok ithalat yaptığı ülke hem 2018 hem de 2019 yılında Çin olurken, bu ülkeden yapılan ithalat 2018 yılında 125,35 milyar dolar iken 2019 yılında ise 122,7 milyar dolara düşmüştür. Çin'i hem 2018 hem de 2019 yılında Hollanda izlerken, bu ülkeden 2018 yılında 104,9 milyar dolarlık, 2019 yılında da 98,4 milyar dolarlık

ithalat gerçekleşmiş, bu ülkenin toplam ithalat içindeki payı ise 2018 yılında %8,15 iken 2019 yılında %8 olmuştur. Bu iki ülkeyi 2018 yılında 76,2 milyar dolarlık, 2019 yılında da 79,9 milyar dolarlık ithalat yapılan ABD takip ederken bu ülkenin toplam ithalat içindeki payı ise 2018 yılında %5,92 iken 2019 yılında %6,5 olarak gerçekleşmiştir. Almanya ithalatının yaklaşık %24,4'ünü ABD, Çin ve Hollanda'dan yaparken ilk beş ülkeden yapılan ithalat ise toplam ithalatın %35,6'sını oluşturmaktadır. İlk 10 ülkenin Almanya'nın ithalatının %58,2'sini oluşturduğu görülmektedir. Bu da Almanya'nın ithalatında yüksek bir yoğunlaşma olduğunu ve ithalatın belli başlı ülkelere yapıldığını göstermektedir.

Tablo 9. Almanya'nın İthalat Yaptığı Ülkeler (2018)

Sıra	Ülke	İthalat (2018, 1.000 \$)	İthalat (2019, 1.000 \$)	%, 2018	%, 2019
1	Çin	125.350.629	122.732.514	%9,74	%9,90
2	Hollanda	104.900.558	98.384.098	%8,15	%8,00
3	ABD	76.202.259	79.935.585	%5,92	%6,50
4	Fransa	76.981.291	73.832.189	%5,98	%6,00
5	Polonya	65.204.443	64.440.399	%5,06	%5,20
6	İtalya	71.280.261	63.909.364	%5,54	%5,20
7	Çekya	56.416.040	53.524.223	%4,38	%4,30
8	İsviçre	54.850.295	52.384.348	%4,26	%4,20
9	Avusturya	49.647.790	46.419.937	%3,86	%3,80
10	Belçika	53.428.081	45.613.341	%4,15	%3,70
20	Türkiye	19.348.399	17.731.493	%1,50	%1,40
	Diğer Ülkeler	533.768.621	517.391.240	%41,46	%41,80
	Toplam İthalat	1.287.378.667	1.236.298.731	%100,00	%100,00

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)^

Tablo 10'da son 10 yılda Almanya'nın en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ülke görülmektedir. 2010- 2019 döneminde 10 yılın 8'inde Çin Almanya'nın en fazla ithalat yaptığı ülke olurken, Hollanda Almanya'nın en fazla ithalat yaptığı ikinci ülke olmuştur. Yine bu 10 yılın 9'unda Fransa Almanya'nın en çok ithalat yaptığı 3. Ülke olmuştur. Türkiye ise 2010 - 2019 yıllarında listeye girememiştir.

Almanya'nın en çok ithalat yaptığı ilk 10 ülke sıralamasında 12 farklı ülke yer alırken, bu sıralamada Çin, Fransa, ABD, İsviçre, İtalya ve Hollanda'nın 10 yıl boyunca sürekli

sıralamaya girdiği gör÷lmektedir. Bu ÷lkeler dışında Avusturya ve Belçika 9 yıl, Polonya 8 yıl ve Çekya 7 yıl Almanya'nın en çok ithalat yaptığı ilk 10 ÷lke sıralamasında yer almıştır.

Tablo 10. Almanya'nın 2010-2019 Döneminde En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ülke

Sıra	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Çin	Çin	Çin	Hollanda	Hollanda	Çin	Çin	Çin	Çin	Çin
2	Hollanda	Hollanda	Hollanda	Çin	Çin	Hollanda	Hollanda	Hollanda	Hollanda	Hollanda
3	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	ABD
4	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	ABD	Fransa
5	İtalya	İtalya	İtalya	İtalya	İtalya	İtalya	İtalya	İtalya	İtalya	Polonya
6	Birleşik Krallık	Birleşik Krallık	Birleşik Krallık	İsviçre	İsviçre	Polonya	Polonya	Polonya	Polonya	İtalya
7	İsviçre	İsviçre	İsviçre	Birleşik Krallık	Polonya	İsviçre	İsviçre	İsviçre	Çekya	Çekya
8	Belçika	Belçika	Belçika	Belçika	Belçika	Çekya	Çekya	Çekya	İsviçre	İsviçre
9	Avusturya	Avusturya	Avusturya	Avusturya	Rusya	Birleşik Krallık	Avusturya	Avusturya	Belçika	Avusturya
10	Çekya	Çekya	Polonya	Polonya	Birleşik Krallık	Avusturya	Belçika	Belçika	Avusturya	Belçika

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 11'de 2018 ve 2019 yıllarında Almanya'nın dünyadan en fazla ithalat yaptığı ilk 10 6'lı GTİP kodlu ürün ve bu ürünlerin Almanya'nın ithalatındaki payları görülmektedir. Almanya'nın 2018 yılında ilk 10 üründe yaptığı ithalat yaklaşık 263,8 milyar dolar olurken 2019 yılında ise ithalat yaklaşık 268,3 milyar dolar olmuştur. İlk üç ürün toplam ithalatın yaklaşık %12,3'ünü ilk 5 ürün toplam ithalatın %16,2'sini ilk 10 ürünün ithalatı ise toplam ithalatın %21,7'sini oluşturmaktadır. Bu da Almanya'nın ürün ithalatında ülke ithalatına göre daha düşük yoğunlaşma olduğunu göstermektedir.

Almanya, hem 2018 hem de 2019 yılında en çok ithalatı '999999 "Bilinmeyen/Gizli Ürünler" GTİP kodlu üründe yapmıştır. Bu üründe 2018 yılında 74,2 milyar dolar 2019 yılında ise 81 milyar dolar ithalat yaparken bu ürünün toplam ithalat içindeki payı 2018 yılında %5,8 olurken 2019 yılında ise %6,6 olmuştur. Bu ürünü 2018 yılında 45,1 milyar dolarlık, 2019 yılında da 40,7 milyar dolarlık ithalat ile '270900 "Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)" GTİP kodlu ürün takip etmiştir. Bu ürünün toplam ithalat içindeki payı 2018 yılında %3,5 2019 yılında ise %3,3 olarak gerçekleşmiştir. Üçüncü sırada en çok ithal edilen ürün hem 2018 hem de 2019 yılında '271121 "Doğal gaz (gaz halinde)" GTİP kodlu ürün olurken bu üründen 2018 yılında 32,4 milyar dolarlık 2019 yılında ise 30,2 milyar dolarlık ithalat gerçekleşmiştir. Bu ürünün toplam ithalat içindeki payı ise 2018 yılında %2,52 iken 2019 yılında %2,44 olmuştur.

Tablo 11. Almanya'nın Dünyadan İthal Ettiği Ürünler (2018, 2019, milyon \$)

Sıra	6'lı GTİP Kod	Ürün Açıklaması	İthalat (2018, milyon \$)	İthalat (2019, milyon \$)	%, 2018	%, 2019
1	'999999	Bilinmeyen/Gizli Ürünler	74.238	81.032	%5,77	%6,55
2	'270900	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	45.087	40.738	%3,50	%3,30
3	'271121	Doğal gaz (gaz halinde)	32.415	30.178	%2,52	%2,44
4	'300490	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan diğer ilaçlar	25.042	26.625	%1,95	%2,15
5	'870332	Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (1500cm ³ <silindir hacmi=<2500cm ³)	18.782	20.686	%1,46	%1,67
6	'271019	Diğer yağlar ve müstahzarlar	17.421	17.281	%1,35	%1,40
7	'870323	Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (1500cm ³ <silindir=<3000 cm ³)	12.941	15.566	%1,01	%1,26
8	'870322	Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (1000cm ³ <silindir=<1500 cm ³)	13.545	13.877	%1,05	%1,12
9	'851712	Hücresele ağlar için veya diğer kablosuz ağlar için telefonlar	12.890	11.501	%1,00	%0,93
10	'847130	Portatif nümerik otomatik bilgi işlem makineleri; ağırlık<10 kg.	11.444	10.819	%0,89	%0,88
	İlk 10 Ürün		263.805	268.302	%20,49	%21,70
	Diğer Ürünler		1.023.573	967.997	%79,51	%78,30
	Toplam İthalat		1.287.379	1.236.299	%100,00	%100,00

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020)

Tablo 12'de son 10 yılda Almanya'nın en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ürün görülmektedir.

2010- 2019 dönemi boyunca '270900 GTİP kodlu ürünün 5 yıl, '999999 GTİP kodlu ürünün de yine 5 yıl 'Almanya'nın en fazla ithalat yaptığı ürün olduğu görülmektedir.

Almanya'nın en çok ithal ettiği 10 ürün listesine 10 yıl boyunca '271121, '270900, '999999, '271019 ve '870332 GTİP kodlu ürünlerin girdiği görülmektedir. Bu ürünler dışında listeye, '851712 GTİP Kodlu ürün 8 yıl, '880240 ve '300210 GTİP kodlu ürünler 7 yıl, '870323 GTİP kodlu ürün 6 yıl, '847130 GTİP Kodlu ürün 4 yıl, '870322 GTİP Kodlu ürün ise 3 yıl girmiştir.

Tablo 12. Almanya'nın Dünyadan En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ürün (6'lı GTİP kod)

Sıra	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	'270900	'270900	'270900	'270900	'270900	'999999	'999999	'999999	'999999	'999999

2	'9999 99	'9999 99	'9999 99	'9999 99	'9999 99	'2709 00	'2709 00	'2709 00	'2709 00	'2709 00
3	'2711 21	'2711 21	'2711 21	'2711 21	'2711 21	'27112 1	'3004 90	'2711 21	'27112 1	'27112 1
4	'3004 90	'2710 19	'2710 19	'2710 19	'3004 90	'3004 90	'27112 1	'3004 90	'3004 90	'3004 90
5	'2710 19	'3004 90	'3004 90	'3004 90	'2710 19	'8703 32	'8703 32	'8703 32	'8703 32	'8703 32
6	'8541 40	'8703 32	'8703 32	'8802 40	'8802 40	'8802 40	'3002 10	'2710 19	'2710 19	'2710 19
7	'8802 40	'8802 40	'8802 40	'3002 10	'8703 32	'3002 10	'8802 40	'8703 23	'8703 22	'8703 23
8	'3002 10	'3002 10	'3002 10	'8703 32	'3002 10	'2710 19	'2710 19	'8517 12	'8703 23	'8703 22
9	'8901 90	'8541 40	'8517 12	'8517 12	'8517 12	'8517 12	'8517 12	'8703 22	'8517 12	'8517 12
1 0	'8703 32	'2710 11	'8703 23	'8708 29	'8703 23	'8471 30	'8703 23	'8471 30	'8471 30	'8471 30

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020)

Tablo 13'de **Tablo 12**'de yer alan Almanya'nın 2010-2019 yılları arasında dünyadan en çok ithalat yaptığı 6'lı GTİP koda sahip ilk on ürünün açıklamaları görülmektedir.

Tablo 13. Tablo 12’de Yer Alan 6’lı GTİP Kodlu Ürünlerin Açıklamaları

6’lı GTİP Kodlu Ürün	Ürün Açıklaması
'270900	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)
'271011	Taş Kömürü
'271019	Diğer yağlar ve müstahzarlar
'271121	Doğal gaz (gaz halinde)
'300210	Serum, Kan ve Vücut Sıvıları
'300490	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan diğer ilaçlar
'847130	Portatif nümerik otomatik bilgi işlem makineleri; ağırlık<10 kg.
'851712	Hücresel ağlar için veya diğer kablosuz ağlar için telefonlar
'854140	Işığa duyarlı yarı iletken tertibat ve ışık yayan diyodlar (LED)
'870322	Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (1000cm ³ <silindir=<1500 cm ³)
'870323	Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (1500cm ³ <silindir=<3000 cm ³)
'870332	Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (1500cm ³ <silindir hacmi=<2500cm ³)
'870829	Kara taşıtlarının diğer aksam-parçaları
'880240	Uçak ve diğer hava taşıtları (boş ağırlık >15000 kg)
'890190	Yük ve hem insan hem de yük taşımaya mahsus diğer su taşıtları
'999999	Bilinmeyen/Gizli Ürünler

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2019)

Tablo 14'de Almanya'nın 2018 yılında dünyadan ithal ettiği 6'lı GTİP kodlu ürünlerin TİM tanımlamasına göre sektörel kırılımı görülmektedir. Dünyadan 2018 yılında 1,29 trilyon dolarlık ürün ithal eden Almanya en çok ithalatı 301 milyar dolar ile 923 ürünün yer aldığı “Kimyevi Maddeler ve Mamülleri” sektöründe yaparken ikinci en büyük ithalatı ise 208,7 milyar dolar ile 398 ürünün yer aldığı “Elektrik Elektronik” sektöründe yapmıştır. Bu iki sektörü 178,4 milyar dolarlık ithalat ile 156 ürünün yer aldığı “Otomotiv Endüstrisi” sektörü izlemiştir. Almanya 2018 yılında en az ithalatı ise yaklaşık 562,6 milyon dolarlık ithalat ile “Zeytin ve Zeytinyağı” ve 1,08 milyar dolarlık ithalat ile “Fındık ve Mamülleri” sektörlerinde gerçekleştirmiştir. “Kimyevi Maddeler ve Mamülleri” sektörünün Almanya'nın toplam ithalatından aldığı pay %23,4 olurken “Elektrik Elektronik” sektörünün payı %16,2, “Otomotiv Endüstrisi” sektörünün payı ise %13,9 olarak gerçekleşmiştir. En çok ithalat gerçekleştiren ilk 3 sektör toplam ithalatın yaklaşık %53,4'ünü ilk 5 sektör ise toplam ithalatın %63,2'sini yapmaktadır. Daha önceki bölümlerde de görülen ithalatın ülke ve 6'lı GTİP kodlu ürünlerdeki yoğunlaşması sektörlerde de görülmektedir.

Tablo 14. Almanya'nın Dünyadan Yaptığı İthalatın TİM Sektör Sınıflamasına Göre Dağılımı (2018, bin \$)

Sıra	TİM sektör sınıfı	Sınıfta Yer Alan 6'lı GTİP Kod Sayısı	Almanya'nın Dünyadan İthalatı	Sektörün Almanya'nın Dünyadan Yaptığı İthalat İçindeki Payı (%)
1	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	923	300.909.833	%23,4
2	Elektrik-Elektronik	398	208.742.065	%16,2
3	Otomotiv Endüstrisi	156	178.420.226	%13,9
4	Makine ve Aksamları	426	67.004.255	%5,2
5	Demir ve Demir Dışı Metaller	278	58.266.668	%4,5
6	Hazırgiyim ve Konfeksiyon	288	44.065.630	%3,4
7	Çelik	235	43.159.627	%3,4
8	Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	309	40.292.036	%3,1
9	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	225	34.227.633	%2,7
10	Savunma ve Havacılık Sanayii	51	34.195.992	%2,7
11	İklimlendirme Sanayii	97	33.306.889	%2,6
12	Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	238	22.411.456	%1,7
13	Madencilik Ürünleri	114	21.493.460	%1,7
14	Mücevher	42	18.137.369	%1,4
15	Deri ve Deri Mamulleri	86	18.029.500	%1,4
16	Meyve Sebze Mamulleri	90	13.292.954	%1,0
17	Yaş Meyve ve Sebze	67	13.190.709	%1,0
18	Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	135	13.175.302	%1,0
19	Tekstil ve Hammaddeleri	494	8.814.512	%0,7
20	Süs Bitkileri ve Mamulleri	16	3.072.906	%0,2
21	Kuru Meyve ve Mamulleri	21	2.858.184	%0,2
22	Gemi, Yat ve Hizmetleri	21	2.757.633	%0,2
23	Tütün	8	2.648.311	%0,2
24	Halı	22	1.164.904	%0,1
25	Fındık ve Mamulleri	5	1.078.827	%0,1
26	Zeytin ve Zeytinyağı	6	562.639	%0,0
	Diğer Sanayi Ürünleri	39	7.871.415	%0,6
	TİM sektör sınıflaması dışı	443	94.227.731	%7,3
	Sektörler toplamı	5.233	1.287.378.667	%100,0

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020) ve TİM

Tablo 15'de Comtrade verilerine göre Almanya'nın 2018 yılında dünyadan ithal ettiği ve dünyaya ihraç ettiği ürünlerin Geniş Ekonomik Grupların Sınıflamasına (BEC) Göre kırılımı görülmektedir.

Almanya 2018 yılında en çok “Sermaye malları (nakliye araçları hariç) ve bunların parça ve aksesuarları” ürün grubunu ihraç ederken “Endüstriyel malzemeler (başka yerde sınıflandırılmamış)” ürün grubunu ithal etmiştir.

Almanya ikinci olarak en çok “Endüstriyel malzemeler (başka yerde sınıflandırılmamış)” ürün grubunda ihracat yaparken “Sermaye malları (nakliye araçları hariç) ve bunların parça ve aksesuarları” ürün grubundan ithalat gerçekleştirmiştir. Üçüncü olarak “Nakliye ekipmanları ve bunların parça ve aksesuarları” ürün grubunda ihracat gerçekleştiren Almanya ithalat kısmında ise üçüncü sırada en çok yine “Nakliye ekipmanları ve bunların parça ve aksesuarları” ürün grubundan ithalat yapmıştır. “Sermaye malları (nakliye araçları hariç) ve bunların parça ve aksesuarları”, “Endüstriyel malzemeler (başka yerde sınıflandırılmamış)”, “Nakliye ekipmanları ve bunların parça ve aksesuarları” ve “Tüketim

malları (başka yerde sınıflandırılmamış)” ürün grupları Türk ihracatçıları için Almanya’yi cazip bir pazar haline getirmektedir (UN Comtrade Database, 2020).

Tablo 15. Geniş Ekonomik Grupların Sınıflamasına (BEC) Göre Almanya’nın Dış Ticareti (2018, milyar \$)

Ürün	İhracat	İhracat İçindeki Pay	İthalat	İthalat İçindeki Pay	Dış Ticaret Dengesi
Sermaye malları (nakliye araçları hariç) ve bunların parça ve aksesuarları	432,3	27,67%	272,9	31,10%	159,4
Tüketim malları (başka yerde sınıflandırılmamış)	175,6	11,24%	165,8	5,90%	9,7
Yiyecek ve içecekler	72,2	4,62%	89,0	3,90%	-16,8
Yakıtlar ve yağlayıcılar	31,9	2,04%	113,6	9,00%	-81,7
Endüstriyel malzemeler (başka yerde sınıflandırılmamış)	421,5	26,98%	387,0	24,70%	34,5
Nakliye ekipmanları ve bunların parça ve aksesuarları	367,8	23,54%	200,9	13,40%	166,9
Eşya (başka yerde sınıflandırılmamış)	78,8	5,04%	99,4	11,90%	-20,6

Kaynak: (UN Comtrade Database, 2020)

Almanya’da, Dünya Bankası verilerine göre 2018 yılında “Hammadde” ürün grubu ihracattan %2,44 pay alırken ithalattan ise %9,59 pay almış, “Ara Malları” ürün grubu ihracattan %18,75 pay alırken ithalattan ise %20,94 pay almıştır. Türk ihracatçıları için “Ara Mallar”ın Almanya pazarında cazip olduğu görülmektedir (Dünya Bankası WITS (World Integrated Trade Solution), 2020).

Almanya Eyaletlerinin Dış Ticareti

Almanya Federal İstatistik Ofisi (DESTATIS) verilerine göre Almanya’daki 16 eyalet içerisinde 2018 ve 2019 yıllarında en fazla ihracatı Baden-Württemberg eyaleti yaparken eyaletin ihracatı 2018 yılında 239 milyar dolar 2019 yılında 229 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Eyaletin ülkenin toplam ihracatı içindeki payı 2018 yılında %15,4 iken 2019 yılında %15,5’e yükselmiştir. Bu eyaleti ihracatı 2018 yılında 231 milyar dolar 2019 yılında 216 milyar dolar olarak gerçekleşen Nordrhein-Westfalen eyaleti izlemiştir. Eyaletin ülkenin toplam ihracatı içindeki payı 2018 yılında %14,9 iken 2019 yılında %14,6’ya gerilemiştir. Bu iki eyaleti ihracatı 2018 yılında 224 milyar dolar 2019 yılında 211 milyar dolar olarak gerçekleşen Bayern eyaleti takip etmiştir. Eyaletin ülkenin toplam ihracatı içindeki payı 2018 yılında %14,5 iken 2019 yılında %14,3’e gerilemiştir.

Eyaletler içerisinde 2018 ve 2019 yıllarında en fazla ithalatı Nordrhein-Westfalen eyaleti yaparken eyaletin ithalatı 2018 yılında 283 milyar dolar 2019 yılında 216 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Eyaletin ülkenin toplam ithalatı içindeki payı 2018 yılında %22 iken 2019 yılında %22,1’e yükselmiştir. Bu eyaleti ithalatı 2018 yılında 222 milyar dolar 2019 yılında

212 milyar dolar olarak gerekleŒen Bayern eyaleti izlemiŒtir. Eyaletin ülkenin toplam ithalatı içindeki payı 2018 yılında %17,2 iken 2019 yılında %17,1'e gerilemiŒtir. Bu iki eyaleti ithalatı 2018 yılında 210 milyar dolar 2019 yılında 205 milyar dolar olarak gerekleŒen Baden-

Württemberg eyaleti takip etmiştir. Eyaletin ülkenin toplam ithalatı içindeki payı 2018 yılında %16,3 iken 2019 yılında %16,6'ya çıkmıştır.

Türk ihracatçıları Almanya'nın üretim üssü konumunda olup ihracatında büyük ağırlığa sahip olan ve Almanya'nın toplam ihracatının %56,2'sini gerçekleştiren ilk 5 eyalete (Baden-Württemberg, Nordrhein-Westfalen, Bayern, Niedersachsen ve Hessen) ürün tedarikinde özellikle de ara mal tedarikinde bulunabilecekleri görülmektedir (**Tablo 16**).

Tablo 16. Almanya Eyaletlerinin Dış Ticareti (2018,2019 milyar \$)

Eyalet	İhracat (2018, milyar \$)	İthalat (2018, milyar \$)	İhracat (2019, milyar \$)	İthalat (2019, milyar \$)
Baden-Württemberg	238,7	209,6	228,7	204,7
Bayern	224,0	222,0	211,3	211,8
Berlin	17,2	16,4	16,4	16,8
Brandenburg	15,2	23,1	14,8	20,8
Bremen	25,2	18,8	22,6	20,8
Hamburg	61,7	79,1	59,7	75,2
Hessen	75,9	117,6	72,1	114,3
Mecklenburg- Vorpommern	8,5	7,8	8,1	7,2
Niedersachsen	100,8	106,0	95,1	102,8
Nordrhein-Westfalen	230,7	283,4	215,8	273,5
Rheinland-Pfalz	70,4	53,5	59,6	43,9
Saarland	18,5	16,9	17,0	16,9
Sachsen	47,6	29,1	44,9	29,9
Sachsen-Anhalt	19,5	22,5	18,5	20,2
Schleswig-Holstein	25,1	26,0	23,4	25,9
Thüringen	18,2	13,2	17,3	12,9

Kaynak: (Almanya Federal İstatistik Kurumu (DESTATIS), 2020)

Tablo 17'de Almanya'daki on altı eyaletin 2018 ve 2019 yılında en çok ithalat gerçekleştirdiği sektörler görülmektedir. “Motorlu taşıtlar ve motorlu taşıt parçaları” hem 2018 hem de 2019 yılında beş eyaletin en çok ithalat yaptığı sektör olurken “Veri işleme ekipmanları” sektörü 2018 yılında üç eyaletin 2019 yılında da dört eyaletin en çok ithalat yaptığı sektör olmuştur. Tablo dikkatlice incelendiğinde 2018 ve 2019 yıllarında eyaletlerin ithalatında “Deri ve deri ürünleri”, “Diğer araçlar”, “İlaç ve benzeri ürünler”, “Kağıt, karton ve bunlardan yapılmış ürünler”, “Kimyasal ürünler”, “Kok ürünleri ve petrol ürünleri”, “Motorlu taşıtlar ve motorlu taşıt parçaları”, “Petrol ve doğal gaz” ve “Veri işleme ekipmanları” sektörlerinin öne çıktığı görülmektedir. İhracatçılarımızın eyaletlerin ithalatında öne çıkan sektörleri göz önünde bulundurmalarında fayda görülmektedir.

Tablo 17. Almanya Eyaletlerinin En Çok İthalat Gerçekleştirdiği Sektör (2018,2019)

Eyalet	2018	2019
Baden-Württemberg	Motorlu taşıtlar ve motorlu taşıt parçaları	Motorlu taşıtlar ve motorlu taşıt parçaları
Bayern (Bavyera)	Veri işleme ekipmanları	Veri işleme ekipmanları
Berlin	Deri ve deri ürünleri	Deri ve deri ürünleri
Brandenburg	Petrol ve doğal gaz	Petrol ve doğal gaz
Bremen	Diğer araçlar	Motorlu taşıtlar ve motorlu taşıt parçaları
Hamburg	Diğer araçlar	Diğer araçlar
Hessen	Veri işleme ekipmanları	Veri işleme ekipmanları
Mecklenburg-Vorpommern	Kok ürünleri ve petrol ürünleri	Kağıt, karton ve bunlardan yapılmış ürünler
Niedersachsen	Motorlu taşıtlar ve motorlu taşıt parçaları	Motorlu taşıtlar ve motorlu taşıt parçaları
Nordrhein-Westfalen	Motorlu taşıtlar ve motorlu taşıt parçaları	Veri işleme ekipmanları
Rheinland-Pfalz	Kimyasal ürünler	Kimyasal ürünler
Saarland	Motorlu taşıtlar ve motorlu taşıt parçaları	Motorlu taşıtlar ve motorlu taşıt parçaları
Sachsen	Motorlu taşıtlar ve motorlu taşıt parçaları	Motorlu taşıtlar ve motorlu taşıt parçaları
Sachsen-Anhalt	Petrol ve doğal gaz	Petrol ve doğal gaz
Schleswig-Holstein	İlaç ve benzeri ürünler	İlaç ve benzeri ürünler
Thüringen	Veri işleme ekipmanları	Veri işleme ekipmanları

Kaynak: (Almanya Federal İstatistik Kurumu (DESTATIS), 2020)

2.3.2. Almanya'nın Türkiye İle Dış Ticareti

Bir önceki bölümde Almanya'nın dünyadan ithalatı incelenmişti. Bu bölümde ise Almanya'nın Türkiye'den yaptığı ithalat başta olmak üzere Almanya'nın Türkiye ile dış ticareti incelenecektir.

Tablo 18'de Almanya'nın 2009-2019 yılları arasında Türkiye'den yaptığı ithalat ve bu ithalatın dünyadan yaptığı toplam ithalat içindeki payı görülmektedir. Almanya'nın Türkiye'den 2001 yılında 5,8 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken bu ithalatın dünyadan yaptığı toplam ithalat içindeki payı ise %1,2 olmuştur. Almanya Türkiye'den 2018 yılında 19,3 milyar dolarlık 2019 yılında ise 17,7 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken bu ithalatın dünyadan yaptığı toplam ithalat içindeki payı ise 2018 yılında %1,5 2019 yılında ise %1,4 olmuştur. Almanya'nın

Türkiye'den yaptığı ithalat 2019 yılında 2018 yılına göre yaklaşık %8,4 azalırken 2001 yılındaki ithalata göre ise %204 artış göstermiştir. Türkiye'den yapılan ithalatın dünyadan yaptığı toplam ithalat içindeki payı ise çok fazla artış göstermemiştir. Bu da bu büyük pazarda ihracatçılarımız için daha kat edilecek çok yolun olduğunu göstermektedir. Almanya Türkiye'den en fazla ithalatı 2018 yılında 19,3 milyar dolar olarak gerçekleştirirken Türkiye'den yapılan ithalatın dünyadan yaptığı toplam ithalat içindeki payı ise en fazla 2016 yılında %1,6 olarak gerçekleşmiştir.

Almanya'ya yapılan ihracatın Türkiye'nin toplam ihracatı içindeki payı incelendiğinde ise 2001 yılında %18,6 olan payın 2018 yılında %11,5'e 2019 yılında da %10,4'e gerilediği

görülmektedir. Bu da ihracatçılarımızın zaman içerisinde hedef pazar yoğunlaşmasını azaltarak

Almanya dışındaki pazarlara da yöneldiğini göstermektedir.

Tablo 18. Almanya'nın Yıllara Göre Türkiye'den Yaptığı İthalat (milyar \$)

Yıl	Türkiye'den İthalat	Dünya'dan İthalat	Türkiye'den Yapılan İthalatın Almanya'nın Toplam İthalatı İçindeki Payı	Türkiye'nin Dünyaya İhracatı	Türkiye'den Yapılan İthalatın Türkiye'nin Toplam İhracatı İçindeki Payı
2001	5,8	486,0	%1,2	31,3	%18,6
2002	6,5	490,5	%1,3	35,8	%18,2
2003	8,1	601,8	%1,4	47,3	%17,2
2004	9,9	718,2	%1,4	63,1	%15,6
2005	10,4	779,8	%1,3	73,5	%14,2
2006	11,6	922,2	%1,3	85,5	%13,6
2007	13,3	1.059,3	%1,3	107,3	%12,4
2008	14,3	1.192,6	%1,2	132,0	%10,9
2009	11,6	928,9	%1,3	102,1	%11,4
2010	13,3	1.060,7	%1,3	113,9	%11,7
2011	16,4	1.261,6	%1,3	134,9	%12,2
2012	15,5	1.161,2	%1,3	152,5	%10,2
2013	16,4	1.187,3	%1,4	151,8	%10,8
2014	17,9	1.215,0	%1,5	157,6	%11,3
2015	16,1	1.053,4	%1,5	143,9	%11,2
2016	17,0	1.060,7	%1,6	142,5	%11,9
2017	18,4	1.167,8	%1,6	157,0	%11,7
2018	19,3	1.287,4	%1,5	167,9	%11,5
2019	17,7	1.236,3	%1,4	171,1	%10,4

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 19' da görüleceği üzere dünyada 2018 yılında 5.854 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ithalatı gerçekleşirken bu ürünlerin ithalat tutarı yaklaşık 19,7 trilyon dolar olmuştur. İhracat kısmı incelendiğinde ise dünyada 2018 yılında 5.660 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ihracatı gerçekleşirken bu ürünlerin ihracat tutarı yaklaşık 19,3 trilyon dolar olmuştur.

Türkiye 2018 yılında 4.729 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ihracatını gerçekleştirirken bu ürünlerin ihracat tutarı yaklaşık 168 milyar dolar olmuş, dünya ihracatından da yaklaşık %0,9 pay almıştır. Türkiye 2018 yılında 4.788 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ithalatını

gerçekleştirirken bu ürünlerin ithalat tutarı yaklaşık 223 milyar dolar olmuş, dünya ithalatında da yaklaşık %1,1 pay almıştır. Türkiye, 2019 yılında 4.661 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ihracatını gerçekleştirirken bu ürünlerin ihracat tutarı yaklaşık 171,1 milyar dolar olmuş, 4.753 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ithalatını gerçekleştirirken bu ürünlerin ithalat tutarı da yaklaşık 200,7 milyar dolar olmuştur. Küresel ticarete 2019 yılında gerçekleşen daralma Türk ihracatçılarının hızını kesmemiş ve ihracatta ürün sayısı azalsa da özel ticaret sistemine göre ihracat yaklaşık %2 artış göstermiştir.

Almanya ise dünyadan 2018 yılında 5.233 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ithalatını gerçekleştirirken bu ürünlerin ithalat tutarı yaklaşık 1,29 trilyon dolar olmuş ve dünya

ithalatından da yaklaşık %6,5 pay almıştır. Almanya dünyaya 2018 yılında 5.097 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ihracatını gerçekleştirirken bu ürünlerin ihracat tutarı yaklaşık 1,56 trilyon dolar olmuş ve dünya ihracatından da yaklaşık %8,07 pay almıştır. Almanya 2019 yılında ise dünyaya 5.102 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ihracatını gerçekleştirirken bu ürünlerin ihracat tutarı yaklaşık 1,49 trilyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Almanya'nın ihraç ettiği ürün sayısı artarken ihracat tutarı ise azalmıştır.

Almanya 2018 yılında dünya genelinde ithal edilen 5.854 ürünün %89,4'üne denk gelen 5.233 ürün ithal ederken dünya genelinde ihraç edilen 5.660 ürünün ise %90,1'ine denk gelen 5.097 ürün ihraç etmiştir. Bu da Almanya'nın hem ithalat hem de ihracat açısından pazar yoğunlaşmasının düşük olduğu ve dış ticaretine konu olan birçok ürünün olduğu görülmektedir.

Tablo 19. Almanya, Türkiye ve Dünya Ticaretine Genel Bakış (2018)

Dış Ticaret Göstergesi	Ürün sayısı	Tutar (milyar \$)
Dünyadaki Toplam İhracat	5.660	19.284,58
Dünyadaki Toplam İthalat	5.854	19.665,28
Almanya'nın Dünyadan İthalatı	5.233	1.287,38
Türkiye'nin Dünyadan İthalatı	4.788	223,00
Almanya'nın Türkiye'den İthalatı	3.277	19,35
Türkiye'nin Almanya'dan İthalatı	3.616	20,41
Almanya'nın Dünyaya İhracatı	5.097	1.556,74
Türkiye'nin Dünyaya İhracatı	4.729	167,97
Almanya'nın Türkiye'den İthalatının Toplam İthalatı İçindeki Payı (%)	62,6%	1,50%
Almanya'nın İthalatının Dünyadaki Toplam İthalat İçindeki Payı (%)	89,4%	6,55%

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Tablo 20'de 2019 yılında Almanya'nın Türkiye'den en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ürün ve bu ürünlerin Almanya'nın Türkiye'den yaptığı toplam ithalat içindeki payları görülmektedir. Almanya'nın Türkiye'den 2018 yılında ilk 10 üründe yaptığı ithalat yaklaşık 3,8 milyar dolar olurken ilk 10 ürünün ithalatı Türkiye'den yapılan toplam ithalatının %21,5'ini oluşturmaktadır. Bu da ihracatçılarımızın Almanya'ya yapılan ihraç ürünlerde yoğunlaşma yaşamadıklarını göstermektedir. Almanya'nın 2019 yılında Türkiye'den en çok ithalatı 612,6 milyon dolar ile '840999 "Dizel motorlar için aksam; parçalar" GTİP kodlu üründe yaparken bu ürünün toplam ithalat içindeki payı %3,5 olmuştur. Bu ürünü 453,2 milyon dolarlık ithalat

ve %2,6'lık pay ile '840991 "Benzinli motorlar için aksam; parçalar" GTİP kodlu ürün ile 437,4 milyon dolarlık ithalat ve %2,5'lik pay ile '870322 "Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (1000cm³<silindir=<1500 cm³)" GTİP kodlu ürünün izlediği görülmektedir.

Tablo 20. Almanya'nın Türkiye'den İthal Ettiği Ürünler (2019)

6'lı GTİP Kodu	Ürün Açıklaması	İthalat (x1000 \$)	%
'840999	Dizel motorlar için aksam; parçalar	612.650	3,5%
'840991	Benzinli motorlar için aksam; parçalar	453.243	2,6%
'870322	Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (1000cm ³ <silindir=<1500 cm ³)	437.427	2,5%
'870120	Çekiciler; yarı römorklar için	349.734	2,0%
'610910	Tişört, fanila, atlet, kaşkorse vb. giyim eşyası; pamuktan (örme veya kroşe)	341.077	1,9%
'999999	Bilinmeyen/Gizli Ürünler	330.769	1,9%
'620342	Erkek/erkek çocuk için kısa pantolon, şort vs. pamuktan	325.324	1,8%
'200819	Diğer sert kabuklu meyve ve karışımlarının konserveleri	321.655	1,8%
'870210	Minibüs, midibüs ve otobüs; dizel veya yarı dizel, kapasitesi >=10 kişi	316.655	1,8%
'620462	Kadın/kız çocuk için pantolon, şort vs. pamuktan	315.249	1,8%
Diğer Ürünler		13.927.710	78,5%
Toplam İthalat		17.731.493	100%

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Tablo 21'de 2010-2019 döneminde Almanya'nın Türkiye'den en fazla ithalatını yaptığı ilk 10 6'lı GTİP kodlu ürün görülmektedir. 2010-2019 dönemi boyunca 16 farklı ürünün Almanya'nın Türkiye'den en çok ithal ettiği ilk on ürün sıralamasına girdiği görülmektedir. Tabloda '999999 GTİP kodlu ürün 5 yıl ilk sırada yer alırken, 270900 kodlu ürünün de 5 yıl sıralamada ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Almanya'nın Türkiye'den en çok ithalatını yaptığı ilk 10 ürün listesinde '270900, '271019, '271121, '300490, '870332 ve '999999 GTİP kodlu ürünler her yıl listede yer alırken, '851712 GTİP kodlu ürün 8 yıl, '300210 & '880240 GTİP kodlu ürünler 7 yıl, '870323 GTİP kodlu ürün ise 6 yıl yer almıştır.

Tablo 21. Almanya'nın 2010-2019 Döneminde Türkiye'den En Çok İthalatını Yaptığı İlk 10 Ürün (6'lı GTİP Kod)

Sıra	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1	'270900	'270900	'270900	'270900	'270900	'999999	'999999	'999999	'999999	'999999
2	'999999	'999999	'999999	'999999	'999999	'270900	'270900	'270900	'270900	'270900
3	'271121	'271121	'271121	'271121	'271121	'271121	'300490	'271121	'271121	'271121
4	'300490	'271019	'271019	'271019	'300490	'300490	'271121	'300490	'300490	'300490
5	'271019	'300490	'300490	'300490	'271019	'870332	'870332	'870332	'870332	'870332
6	'854140	'870332	'870332	'880240	'880240	'880240	'300210	'271019	'271019	'271019
7	'880240	'880240	'880240	'300210	'870332	'300210	'880240	'870332	'870332	'870332
8	'300210	'300210	'300210	'870332	'300210	'271019	'271019	'851712	'870332	'870332
9	'890190	'854140	'851712	'851712	'851712	'851712	'851712	'870332	'851712	'851712
10	'870332	'271011	'870332	'870829	'870332	'847130	'870332	'847130	'847130	'847130

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Tablo 22'de **Tablo 21**'de yer alan Almanya'nın Türkiye'den en çok ithalatını yaptığı 6'lı GTİP koda sahip ilk on ürünün açıklamaları görülmektedir.

Tablo 22. Tablo 21’de yer alan 6’lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamaları

6’lı GTİP Kodlu Ürün	Ürün Açıklaması
'270900	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)
'271011	Petrol yağları
'271019	Diğer yağlar ve müstahzarlar
'271121	Doğal gaz (gaz halinde)
'300210	Çeşitli Tıbbi Ürünler
'300490	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan diğer ilaçlar
'847130	Portatif nümerik otomatik bilgi işlem makineleri; ağırlık<10 kg.
'851712	Hücresele ağlar için veya diğer kablosuz ağlar için telefonlar
'854140	Işığa duyarlı yarı iletken tertibat ve ışık yayan diyodlar (LED)
'870322	Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (1000cm ³ <silindir=<1500 cm ³)
'870323	Motorlu taşıt; kıvılcım ateşlemeli (1500cm ³ <silindir=<3000 cm ³)
'870322	Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (1500cm ³ <silindir hacmi=<2500cm ³)
'870829	Kara taşıtlarının diğer aksam-parçaları
'880240	Uçak ve diğer hava taşıtları (boş ağırlık >15000 kg)
'890190	Yük ve hem insan hem de yük taşımaya mahsus diğer su taşıtları
'999999	Bilinmeyen/Gizli Ürünler

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2019)

Tablo 23’de Almanya’nın Türkiye’den ithal ettiği ürünlerin TİM tanımlamasına göre sektörel kırılımı görülmektedir. “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektörü Almanya’nın 2018 yılında dünyadan en çok ithalat gerçekleştirdiği sektör olurken, “Otomotiv Endüstrisi” sektörü Türkiye’den en çok ithalat gerçekleştirdiği sektör olmuştur. Almanya, 2018 yılında “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektöründe dünyadan 300,9 milyar dolarlık ithalat yaparken Türkiye’den ise 1,2 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Türkiye’den bu sektörde yapılan ithalatın payı %0,4 olarak gerçekleşmiştir. Almanya Türkiye’den en çok ithalat yaptığı “Otomotiv Endüstrisi” sektöründe ise dünyadan 178,4 milyar dolarlık, Türkiye’den de 5,2 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Türkiye’den bu sektörde yapılan ithalatın payı %2,9 olarak gerçekleşmiştir. Almanya’nın Türkiye’den en çok ithalat gerçekleştirdiği ikinci sektör ise 4,4 milyar dolar ile “Hazırgiyim ve Konfeksiyon” sektörü olmuştur. Almanya bu sektörde dünyadan 44,1 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Türkiye’den bu sektörde yapılan ithalatın payı ise %9,9 olarak gerçekleşmiştir. Almanya’nın Türkiye’den en çok ithalat gerçekleştirdiği üçüncü sektör ise 1,4 milyar dolar ile “Elektrik-Elektronik” sektörü olmuştur.

Almanya bu sektörde dnyadan 208,7 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Türkiye'den bu sektörde yapılan ithalatın payı ise %0,7 olarak gerçekleşmiştir. Almanya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatın payının en yüksek olduğu sektörler sırası ile %48,2'lik pay ile "Fındık ve Mamulleri" sektörü, %9,9'luk pay ile "Hazırgiyim ve Konfeksiyon" sektörü ile %9,8'lik pay ile "Halı" sektörü olmuştur. Tabloya göre Almanya'nın Türkiye'den her sektörde ithalat yaptığı görülmektedir. Türk ihracatçıları için Almanya pazarında göreceli daha fazla paya sahip olunan

bu sektörlerde pazar paylarını genişletmeleri daha kolay görülmektedir.

Almanya'nın dünyadan en çok ithalatını gerçekleştirdiği sektörler ile Türkiye'den en çok ithalatını yaptığı sektörler sınıflandırıldığında 10 sektörde ("Elektrik-Elektronik", "Otomotiv Endüstrisi", "Makine ve Aksamları", "Demir ve Demir Dışı Metaller", "Çelik", "Savunma ve Havacılık Sanayii", "Meyve Sebze Mamulleri", "Yaş Meyve ve Sebze", "Tütün", "Halı" ve "Zeytin ve Zeytinyağı") Almanya'nın dünyadan en çok ithalat yaptığı ürünlerin sektörel sıralaması Türk ihracatçılarından ithalatını gerçekleştirdiği sektörlerin sıralaması ile bir iki basamak yer değiştirmesi ile birlikte örtüştüğü görülmektedir.

Yapılan analizde "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektörünün Almanya'nın dünyadan yaptığı ithalatta 1. sırada olmasına karşılık Türkiye'den yapılan ithalattaki sıralamada ise 5. sırada yer aldığı, "Hazırgiyim ve Konfeksiyon" sektörünün Almanya'nın dünyadan yaptığı ithalatta 6. sırada olmasına karşılık Türkiye'den yapılan ithalattaki sıralamada ise 2. sırada yer aldığı, "Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri" sektörünün Almanya'nın dünyadan yaptığı ithalat sıralamasında 9. sırada olmasına karşılık Türkiye'den yapılan ithalattaki sıralamada ise 16. sırada yer aldığı, "Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller" sektörünün Almanya'nın dünyadan yaptığı ithalat sıralamasında 12. sırada olmasına karşılık Türkiye'den yapılan ithalattaki sıralamada ise 21. sırada yer aldığı görülmektedir.

Aynı şekilde, "Madencilik Ürünleri" sektörünün Almanya'nın dünyadan yaptığı ithalat sıralamasında 13. sırada olmasına karşılık Türkiye'den yapılan ithalattaki sıralamada ise 20. sırada yer aldığı, "Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri" sektörünün Almanya'nın dünyadan yaptığı ithalat sıralamasında 8. sırada olmasına karşılık Türkiye'den yapılan ithalattaki sıralamada ise 15. sırada yer aldığı görülmektedir. İhracatçılarımızın Almanya'nın ithalatında yer alan sektörlerde Almanya pazarlarından %0-49 aralığında pay aldığı, toplamda dünyadan 26 sektörde ithalat yapan Almanya'nın Türkiye'den de bütün sektörlerde ithalat yaptığı görülmektedir. Almanya 2018 yılında dünyadan 26 sektörde 1,29 trilyon dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye'den ise bu sektörlerde 19,3 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirdiği tespit edilmiştir.

Tablo 23. Almanya'nın Türkiye'den İthal Ettiği Ürünlerin Sektörel Dağılımı (2018, milyon \$)

Dünyadan Yaptığı İthalata Göre Sıra	Türkiye'den Yaptığı İthalata Göre Sıra	TİM sektör sınıfı	Sınıfta Yer Alan 6'lı GTİP Kod Sayısı	Almanya'nın Dünyadan İthalatı	Türkiye'den Yaptığı İthalat	Türkiye'den Yaptığı İthalatın Payı
1	5	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	923	300,9	1,2	0,4%
2	3	Elektrik-Elektronik	398	208,7	1,4	0,7%
3	1	Otomotiv Endüstrisi	156	178,4	5,2	2,9%
4	6	Makine ve Aksamları	426	67,0	0,9	1,4%
5	4	Demir ve Demir Dışı Metaller	278	58,3	1,2	2,0%
6	2	Hazırgiyim ve Konfeksiyon	288	44,1	4,4	9,9%
7	8	Çelik	235	43,2	0,6	1,5%
8	15	Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	309	40,3	0,2	0,6%
9	16	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	225	34,2	0,2	0,6%
10	11	Savunma ve Havacılık Sanayii	51	34,2	0,3	0,8%
11	7	İklimlendirme Sanayii	97	33,3	0,7	2,0%
12	21	Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	238	22,4	0,1	0,5%
13	20	Madencilik Ürünleri	114	21,5	0,1	0,6%
14	18	Mücevher	42	18,1	0,2	1,0%
15	19	Deri ve Deri Mamulleri	86	18,0	0,1	0,8%
16	13	Meyve Sebze Mamulleri	90	13,3	0,2	1,8%
17	17	Yaş Meyve ve Sebze	67	13,2	0,2	1,5%
18	12	Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	135	13,2	0,2	1,8%
19	10	Tekstil ve Hammaddeleri	494	8,8	0,5	5,4%
20	25	Süs Bitkileri ve Mamulleri	16	3,1	0,0	0,4%
21	14	Kuru Meyve ve Mamulleri	21	2,9	0,2	7,9%
22	26	Gemi, Yat ve Hizmetleri	21	2,8	0,0	0,4%
23	23	Tütün	8	2,6	0,0	1,8%
24	22	Halı	22	1,2	0,1	9,8%
25	9	Fındık ve Mamulleri	5	1,1	0,5	48,2%
26	24	Zeytin ve Zeytinyağı	6	0,6	0,0	5,9%
		Diğer Sanayi Ürünleri	39	7,9	0,0	0,1%
		TİM sektör sınıflaması dışı	443	94,2	0,4	0,4%
		TOPLAM	5.233	1.287,4	19,3	1,5%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020) ve TİM

Tablo 24'de 2001-2019 yılları arasında yıllara göre Almanya'ya ihracat yapan firma sayısı, bu firmalar içinde kaç tanesinin Almanya'ya ilk kez ihracat gerçekleştirdikleri, ihracat miktarları ile firma başına düşen ihracat miktarları görülmektedir. Almanya'ya 2019 yılında 15.961 firmamız 17,7 milyar dolar ihracat gerçekleştirirken bunların 3.923 tanesi bu ülkeye ilk kez ihracat yapmış ve 273,3 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir. Bu da bu pazara ihracatta sürekliliği olan firmaların ortalamada daha çok ihracat yaptığını göstermektedir. Almanya'ya toplam ihracat yapan firma sayısı ve ihracat rakamları 2001 yılına göre 2019 yılında artış gösterirken son yıllarda bu ülkeye ilk kez ihracat yapan firmaların sayısı artmaya

başlamıştır. Yine Almanya'ya ihracat yapan firma başına dūřen ihracat miktarındaki %50'e yakın artış dikkat çekicidir.

Tablo 24. 2001-2019 Yılları Arasında Almanya'ya İlk Kez İhracat Yapan Firma Sayıları ve İhracat Tutarları

Yıllar	Almanya'ya İlk Kez İhracat Yapan Firma Sayısı	Almanya'ya İlk Kez İhracat Yapan Firmaların Gerçekleştirdiği İhracat (\$)	Almanya'ya İlk Kez İhracat Yapan Firma Başına Düşen İhracat (\$)	Almanya'ya İhracat Yapan Toplam Firma Sayısı	Almanya'ya İhracat Yapan Firmaların Gerçekleştirdiği Toplam İhracat (1.000\$)	Almanya'ya İhracat Yapan Firma Başına Düşen İhracat (1.000\$)
2001	8.295	5.439.502.833	655.757	8.295	5.823.264	702
2002	3.454	321.135.739	92.975	8.588	6.517.988	759
2003	3.558	366.245.485	102.936	9.596	8.143.841	849
2004	3.405	284.021.294	83.413	10.122	9.871.434	975
2005	3.090	445.849.417	144.288	10.196	10.434.571	1.023
2006	2.790	335.666.118	120.310	10.212	11.591.993	1.135
2007	2.783	461.642.349	165.879	10.416	13.328.399	1.280
2008	2.715	392.521.573	144.575	10.514	14.337.164	1.364
2009	2.685	352.060.302	131.121	10.632	11.637.227	1.095
2010	2.499	297.805.257	119.170	10.814	13.291.164	1.229
2011	2.709	326.550.900	120.543	11.435	16.433.879	1.437
2012	2.574	280.232.234	108.870	11.674	15.526.526	1.330
2013	2.488	315.078.994	126.639	11.648	16.350.055	1.404
2014	2.755	344.247.320	124.954	12.396	17.868.513	1.441
2015	2.758	295.954.116	107.308	12.708	16.113.896	1.268
2016	2.921	262.246.703	89.780	13.301	17.004.577	1.278
2017	3.014	283.654.050	94.112	13.701	18.353.865	1.340
2018	3.537	303.275.625	85.744	14.772	19.348.399	1.310
2019	3.923	273.305.477	69.667	15.961	17.731.493	1.111

Kaynak: TİM

Tablo 25'de 2001-2019 dönemini kapsayan 19 yıl boyunca Almanya'ya ihracat yapan firmaların kaç yıl ihracat yaptıkları görülmektedir. 19 yılın tamamında 726 firma ihracat gerçekleştirirken bu firmaların ihracat toplamı 19 yıl boyunca 99,4 milyar dolar olmuştur. On sekiz yıl boyunca 306 firma 16,3 milyar dolar ihracat yaparken on yedi yıl boyunca 322 firma toplamda 11,2 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir. Sürekli ihracat yapan firmaların ortalama ihracatı 136,9 milyon dolar olurken, on sekiz yıl ihracat gerçekleştiren firmaların

ortalaması 53,2 milyon dolar, on yedi yıl ihracat gerçekleştiren firmaların ortalaması 34,7 milyon dolar, on altı yıl ihracat gerçekleştiren firmaların ortalaması 23,3 milyon dolar, on beş yıl ihracat gerçekleştiren firmaların ortalaması ise 18 milyon dolar olmuştur. Bu ũlkeye ihracat yapılan yıl sayısı arttıkça firma başına ihracatın da arttığı görülmektedir.

Tablo 25. 2001-2019 Döneminde Almanya'ya İhracat Yapan Firmaların Kaç Yıl İhracat Yaptıklarını Gösterir Liste

İhracat Yapılan Yıl Sayısı	İhracat Yapan Firma Sayısı	Almanya'ya Yapılan İhracat (\$)	Firma Başına Düşen İhracat (\$)
19	726	99.380.419.021	136.887.630
18	306	16.271.238.404	53.173.982
17	322	11.175.822.011	34.707.522
16	368	8.571.740.240	23.292.772
15	415	7.458.075.454	17.971.266
14	469	7.000.352.597	14.926.125
13	528	6.859.421.887	12.991.329
12	640	8.267.824.244	12.918.475
11	734	6.290.053.604	8.569.555
10	917	5.651.740.333	6.163.294
9	1002	9.029.381.995	9.011.359
8	1322	6.447.821.953	4.877.324
7	1603	5.807.811.723	3.623.089
6	2174	6.224.285.995	2.863.057
5	2838	5.080.582.470	1.790.198
4	4052	3.773.441.375	931.254
3	6152	3.198.871.996	519.973
2	11640	2.472.404.258	212.406
1	25745	1.681.456.869	65.312

Kaynak: TİM

TradeMap verilerine göre, Türk ihracatçılarının dünyaya ihraç ettiği ancak Almanya pazarına hiç giremediği 1.439 6'lı GTİP kodlu ürün mevcuttur.

Tablo 26'da Almanya'nın Türkiye'den ithal etmediği fakat Türkiye'nin dünyaya ihraç ettiği bu 1.439 ürünün TİM sektörel sınıflamasına göre dağılımı görülmektedir. Almanya pazarında hiç yer alınamayan bu ürünler incelendiğinde Almanya Türkiye dışındaki ülkelere 134,1 milyar dolarlık ithalat yaparken, Türkiye bu ürünlerde Almanya dışındaki ülkelere toplamda

6,5 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir. Bu ürün grubunda küresel ihracatın ise 2,3 trilyon dolar olduğu görülmektedir. Açıkça görülmektedir ki Türk ihracatçıları Almanya'ya genelde dünya geneline sattığı ürünleri ihraç etmekle birlikte bu pazara hala hiç de küçümsenmeyecek bir ihracatın hala mümkün olduğu görülmektedir.

Almanya bu sektörler arasında dünyadan en çok ithalatı 42,6 milyar dolar ile “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektöründe yaparken ikinci sırada dünyadan 13,8 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı “Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller” sektörü yer almıştır. Bu iki sektörü 12,6 milyar dolarlık ithalat ile “Savunma ve Havacılık Sanayii” sektörü izlemiştir. Bu üç sektör toplamında ise Almanya Türkiye dışındaki ülkelere 69,1 milyar dolarlık alım yaparken Türkiye, Almanya dışındaki ülkelere 2,9 milyar dolarlık ihracat yaparken dünya genelinde ise bu üç sektörde 1,15 trilyon dolarlık ihracat gerçekleşmiştir.

Tablo 26. Almanya'nın Türkiye'den İthal Etmediği Türkiye'nin Dünyaya İhraç Ettiği 1.439 Ürünün Sektörel Dağılımı (2018, milyon \$)

TİM sektör sınıfı	Sektöre Yer Alan Ürün Sayısı	Dünya'dan Yapılan İthalat	Türkiye'nin Dünyaya İhracatı	Dünyada Yapılan Toplam İhracat
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	453	42.624	1.179	676.825
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	179	13.794	1.359	253.838
Savunma ve Havacılık Sanayii	20	12.643	369	217.857
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	88	11.603	447	161.728
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	110	10.452	275	155.948
Demir ve Demir Dışı Metaller	56	7.810	175	114.674
Çelik	57	6.377	917	112.316
Madencilik Ürünleri	49	6.090	384	123.973
Elektrik Elektronik	70	4.559	335	84.222
Mücevher	13	3.840	13	29.221
Otomotiv Endüstrisi	34	2.823	185	53.655
Makine ve Aksamları	93	2.394	205	122.990
Gemi ve Yat	7	1.428	444	45.166
Meyve Sebze Mamulleri	11	1.378	6	20.870
Yaş Meyve ve Sebze	11	935	23	13.377
Süs Bitkileri ve Mam.	8	730	2	6.718
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	18	499	33	9.151
Tekstil ve Hammaddeleri	93	491	95	13.086
Deri ve Deri Mamulleri	17	367	4	10.721
Tütün	1	182	0	2.634
Kuru Meyve ve Mamulleri	2	43,7	0,054	1.208
İklimlendirme Sanayii	9	38,1	13,3	2.276
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	6	21,8	2,5	346
Zeytin ve Zeytinyağı	2	16,3	23,1	568
Halı	2	6,988	0,009	117
Diğer Sanayi Ürünleri	17	2.711	1,80	32.684
TİM sektör sınıflaması dışı	13	249	4,31	6.690
Sektörler toplamı	1.439	134.108	6.494	2.272.860

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020) ve TİM

3. Almanya ile Türkiye Arasındaki Ticaretin 2018 "TradeMap" Verileri ile RCA Analizi

3.1. Çalışmanın Metodolojisi

Avrupa kıtası ülkelerinden biri olup köklü bir tarihe sahip olan Almanya, temelleri Belçika, Hollanda, Lüksemburg, Fransa ve İtalya ile birlikte 18 Nisan 1951'de imzalanan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu ile 25 Mart 1957'de imzalanan Roma Anlaşması sonucu kurulan Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET)'na dayanan günümüzde 27 üyeli Avrupa Birliği'nin (AB) en büyük ekonomik gücüne sahip ülkesidir.

Ortak Pazar olarak başlayan üye ülkelerin işbirliği 1 Ocak 1993'te Tek Pazar ile sonuçlanmıştır. Avrupa Birliği'nin Tek Pazarı, 27 AB ülkesi arasında malların, hizmetlerin, sermayenin ve kişilerin serbestçe dolaşmasının önündeki teknik, yasal ve bürokratik düzenleyici engelleri olmayan ortak alan olup Avrupa vatandaşlarının AB'de istedikleri yerde yaşama, çalışma, eğitim ve iş yapma özgürlüğünü de sağlamaktadır.

İşleyen Tek Pazar ile, rekabetin ve ticaretin teşvik edilmesi, verimliliğin artırılması, kalitenin yükselmesi ve fiyatların düşmesi amaçlanmıştır. Avrupa Tek Pazarı AB'nin en büyük başarılarından biridir. Ekonomik büyümeyi körüklemiş ve Avrupalı işletmelerin ve tüketicilerin günlük yaşamını kolaylaştırmıştır. Bu sayede, AB vatandaşları herhangi bir AB ülkesinde eğitim alabilme, yaşama, alışveriş yapma, çalışma, emekli olma ve tek pazarı oluşturan tüm ülkelerdeki ürünlerin keyfini çıkarma hakkını kazanmıştır. Bunu yapmak için, malların, hizmetlerin, sermayenin ve kişilerin tek bir AB iç pazarında serbest dolaşımı sağlanmıştır.

Altı üye devletle temelleri atılan AB'ye zamanla, giderek daha fazla ülke katılmaya karar vermiş Birleşik Krallık'ın, 31 Ocak 2020'de Avrupa Birliği'nden çekilmesi ile şu anki 27 ükeli halini almıştır.

5 Mart 1995 tarihinde yapılan Ortaklık Konseyi toplantısında alınan karara göre Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği kurulmasına karar verilmiş ve böylece Gümrük Birliği 1 Ocak 1996'da yürürlüğe girmiştir. Bu tarihten sonra Türkiye ile AB arasında Katma Protokol'de öngörülen 22 yıllık Geçiş Dönemi sonlanmış böylece Türkiye'nin AB'ye katılımı yolunda nihai üyeliğe gidecek "Son Dönem"e girilmiştir. Türkiye-AB ilişkilerinde 17 Aralık 2004'de gerçekleşen Brüksel Zirvesi'nde, bir dönüm noktası yaşanmış ve Türkiye'nin siyasi kriterleri yeteri ölçüde karşılaması sonucu 3 Ekim 2005'te müzakerelere başlanmasına karar verilmiştir.

AB'nin hem 2018 hem de 2019 yılında gerçekleştirdiği yaklaşık 6,3 trilyon dolarlık ihracatın yaklaşık %63'ü birlik üyesi ülkelerin kendi aralarında gerçekleşmiştir. Bu da AB'nin ne kadar

büyük bir pazar olarak ortaya çıktığının bir göstergesidir. Almanya ise 2018 yılında gerçekleştirdiği 1,6 trilyon dolarlık ihracatın 909 milyar dolarını 2019 yılındaki 1,40 trilyon dolarlık ihracatın ise 856,3 milyar dolarlık kısmını AB ülkelerine yaparken aynı şekilde 2018 yılında yaptığı 1,3 trilyon dolarlık ithalatın 722 milyar dolarını 2019 yılındaki 1,24 trilyon dolarlık ithalatın ise 688,3 milyar dolarlık kısmını AB ülkelerinden gerçekleştirmiştir.

AB ile birlikte toplamda 44 Serbest Ticaret Anlaşması (Bölgesel Ticaret Anlaşması) imzalayan Almanya'nın 11 ülke STA imzalayacağı DTÖ'ye bildirilmiştir. Almanya ayrıca AB'nin 8 defa genişlemesi sonucu oluşan yeni yapıya da katılım sağlamıştır. Türkiye'nin AB'nin STA yaptığı bu ülkelere STA önerisi yapma hakkı bulunmaktadır. İki tarafın da anlaşması durumunda bu ülkelerle de yapılacak STA sonucu ticaretin genişleyeceği açıkça ortadır.

2018 yılında yaklaşık 83 milyon nüfusa; 3,95 trilyon dolarlık GSYH'ye sahip olan ve 1,3 trilyon dolarlık ithalat ile 1,6 trilyon dolarlık ihracat gerçekleştiren Almanya, Türk ihracatçıları için önemli bir hedef pazar konumundadır. Söz konusu pazara ihracat yapmak isteyen firmaların Türkiye'den yaptığı ithalatın daha da büyümesi mümkün olan AB'nin en büyük ekonomisi konumunda bulunan bu büyük pazara yönelik etkili stratejiler geliştirmesine ihtiyaç vardır.

Söz konusu pazardan daha fazla pay alabilmek adına Türkiye'nin izleyebileceği makro stratejilerin belirlenmesinde gerek Türkiye'nin ihracatından hareketle rekabet üstünlüğüne sahip olduğumuz ürünlerde bir başka ifade ile arz yönünün kuvvetli olduğu ürünlerde Almanya pazarındaki konumumuz gerekse Almanya'nın ithalatından hareketle Almanya'nın yoğun bir şekilde ithalatını yaptığı ürünlerin bir başka ifade ile talep yönünün kuvvetli olduğu ürünlerin tespit edilmesi böylece arz-talep ile Almanya pazarına satılabilecek rekabet üstünlüğüne sahip olunan hedef ürünlerin tespiti için kullanılacak yöntemler olarak öne çıkmaktadır.

Bu çalışmanın amacı Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ve Almanya pazarına ihraç edilebilecek ürünlerin tespitinin analizidir.

Çalışmada dünyada ihracata konu olan 5.660 ürün içinde Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğü olan (Revealed Comparative Advantage "RCA"/ Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler değeri 1 ve üzerinde olan) ürünler tespit edilmiştir. Tespit edilen ürünler için Almanya'nın küresel ticareti ve bu ticaret içinde Türkiye'nin payı analiz edilmiştir. Bu yöntemde Türkiye'nin küresel piyasalarda rekabet üstünlüğü olan ürünlerin

arzından yola çıkılarak bu ürünlerin Almanya'nın talep kısmı ile birlikte incelenmesi amaçlanmıştır.

Bir ülkenin ihraç ettiği ürünlerde rekabet avantajına sahip olduğu ürünün tespit edilmesine yönelik çeşitli yöntemler vardır. Bu tür ürünlerin tespit edilip o ürün üzerinde uzmanlaşmaya gidilmesi uluslararası piyasalarda ülkeye rekabet açısından avantaj getirecektir. Dezavantajlı bir ürünün üretiminde ve ticaretinde ısrar etmek yurt içi kaynakların amacına uygun ve verimli dağılmamasına neden olacaktır.

Adam Smith'in mutlak üstünlük ve David Ricardo'nun karşılaştırmalı üstünlük yaklaşımları bu alan üzerinde tüm otoriterlerce kabul edilmiş en bilinen yöntemlerdir. Daha sonraki yıllarda ise Béla Balassa (1965, Trade Liberalisation and "Revealed" Comparative Advantage) "açıklanmış karşılaştırmalı üstünlük" (revealed comparative advantage-RCA) kavramını ortaya atarak ülke ekonomilerinin karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğu ürünlerin belirlenmesine yardımcı olan bir endeks geliştirmiştir. Bugün Dünya Bankası, UNCTAD, DTÖ, ITC (Intracen / TradeMap) gibi birçok kurum, ülkelerin dış ticarete rekabet güçlerini analiz eden çalışmalarda halen RCA endeks analizlerine başvurmakta, küresel anlamda RCA hesaplama sonuçlarını kendi internet sitesi üzerinden yayınlamaktadır.

"Açıklanmış karşılaştırmalı üstünlük (RCA)" endeksine göre, eğer bir ülkede herhangi bir yıl içinde, ilgili ürünün ihracatının, ülkenin toplam ihracatı içindeki payı dünya ortalamasına göre yüksek ise (aynı ürünün toplam dünya ihracatı içindeki payına oranı birim değerden büyükse), o üründe ilgili ülke karşılaştırmalı üstünlüğe (RCA) sahiptir. Aynı ürünün toplam dünya ihracatı içindeki payına oranı birim değerden düşük ise ülke o üründe dünya piyasasında dezavantajlı durumdadır (Dünya Ticaret Örgütü (World Trade Organization, WTO), 2012).

$$RCA_{ik} = (X_{ik} / X_i) / (X_k / X) ; i= \text{ülke, k: ürün}$$

X_{ik} : i ülkesinin k ürünü için yıl içindeki toplam ihracatı

X^i : i ülkesinin yıl içindeki toplam ihracatı (bütün ürünlerin toplam ihracatı)

X_k : k ürünü için yıl içindeki dünya toplam ihracatı

X : yıl içindeki dünya toplam ihracatı (bütün ürünlerin toplam ihracatı)

Yukarıdaki formül ile elde edilen RCA değerleri 1 ve 1'den büyük ise ülke o ürünün ihracatında avantajlıdır, küçük ise dezavantajlıdır.

Çalışmada Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) ve Birleşmiş Milletlerin (UNCTAD) ortak ajansı olan Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC)'nin uluslararası ticareti ürün ve ülke kırılımında gösteren web sitesi "TradeMap"ten alınmış verilerle analizler yapılmıştır.

Dünya Bankası tarafından, insanların ticaret ve tarifeler hakkındaki bilgilere rahatça erişmeleri için Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) ile işbirliği içinde; Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC), Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü (UNSD) ve Dünya Ticaret Örgütü (WTO) gibi uluslararası kuruluşlarla da istişare içinde olarak; Dünya Entegre Ticaret Çözümünü (WITS) geliştirilmiştir (Dünya Bankası (The World Bank), 2020). Dünya Bankası'nın da uluslararası ticaret ile ilgili analizlerde ITC'nin veri sitesi olan "TradeMap"den faydalandığı görülmektedir.

"TradeMap", dünyanın en büyük ticaret veri tabanına çevrimiçi erişim sağlamanın yanı sıra ülkelerin ihracat performansı, uluslararası talep, alternatif pazarlar ve hem ürün hem de ülke açısından rakiplerin rolü hakkında göstergeler sunmaktadır.

"TradeMap" web tabanlı bir etkileşimli ortamda çalışır ve 220'den fazla ülke ve bölgede ve 2'li, 4'lü ve 6'lı GTİP (Armonize Sistem) kodu ile tanımlanan yaklaşık 5.300 ürünün ticari akışlarını (değerler, miktarlar, eğilimler, pazar payı ve hem birim hem de grafik formatında) kapsar. Ticari veriler ayrıca, 150'den fazla ülke için tarife seviyesinde ve 100'den fazla ülke için de aylık veya üç aylık olarak mevcuttur.

Yıllık veriler, Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü tarafından tutulan dünyanın en büyük ticari veri tabanı olan COMTRADE'e dayanmaktadır ve aylık veya üç aylık veriler ITC tarafından ulusal gümrük ofislerinden veya bölgesel kuruluşlardan toplanmaktadır. Piyasaya erişim verileri doğrudan Piyasaya Erişim Haritası (Market Access Map) uygulamasından alınır (International Trade Centre, MacMap, 2020).

Dünyada ihracata konu olan ürün sayısının 5.660, Türkiye'nin dünya ticaretine konu olan bu ürünler arasında 4.729 ürünü ihraç ettiği, 931 ürünü hiç ihraç edemediği, Türkiye'nin ihraç ettiği ürünlerin RCA değerleri 1 ve üzerinde olan ürün sayısının ise 1.519 olduğu görülmektedir. Türk ihraç ürünleri sayısının 2001 yılında 4.297, bu ürünler arasında uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olunan ürün sayısının ise 1.148 olduğu düşünülürse yıllar içerisinde Türk ihracatçılarının gösterdiği performans dikkat çekicidir. Çalışmada Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu bu ürünlerde Almanya'nın Türkiye'den yaptığı ithalat analiz edilmiştir.

3.2. RCA Analizi İle Elde Edilen Bulgular

Almanya 2001 yılında 220 ülkeden ithalat yaparken 2018 yılında 220, 2019 yılında ise dünyadan 222 farklı ülkeden ithalat yapmıştır. Almanya, yine 2001 yılında dünyadan 5.073

farklı 6'lı GTİP ürün ithal ederken 2018 yılında 5.233 ürün 2019 yılında da 5.223 farklı ürün ithal etmiş, 2001 yılında 4.936 farklı 6'lı GTİP ürün ihraç ederken 2018 yılında 5.097 ürün ve 2019 yılında da 5.102 ürün ihraç etmiştir. Almanya'nın hem 2001 hem de 2018 ve 2019 yıllarında ithal ettiği ürün sayısının ihraç ettiği ürün sayısından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Türkiye ise 2018 yılında dünyanın 214 ülkesine 4.729 adet 6'lı GTİP kodlu ürün ihraç ederken 4.788 adet 6'lı GTİP kodlu ürünü de ithal ettiği görülmektedir. Bu da Almanya'nın küresel tedarik zincirinde dünyadan yaptığı ithalatta ve dünyaya yaptığı ihracatta Türkiye'den daha fazla yer aldığını göstermektedir. Ayrıca Almanya, Türkiye'den 2018 yılında 3.227 ürün 2019 yılında ise 3.224 farklı 6'lı GTİP kodlu ürün ithal ederken, Türkiye ise Almanya'dan 2018 yılında 20,4 milyar dolarlık 3.616 ürün 2019 yılında ise yaklaşık 18 milyar dolarlık 3.539 ürün ithal etmiştir.

RCA analizi için hem Türkiye'ye ait hem de dünya geneli için ürün, sektörel ve ülke kırılımında ihracat rakamları dikkate alınması nedeni ile 2019 yılı verilerinin tam netleşmemesi nedeni ile bundan sonraki analizler 2018 yılı verilerine göre yapılacaktır.

Almanya'nın dünyadan 2018 yılında ithal ettiği 5.233 ürün içinde Türkiye'nin dünyaya hiç satmadığı 517 ürün olduğu görülürken Türkiye'nin dünyaya ihraç ettiği 4.729 ürün içinde ise Türkiye'nin Almanya'ya satmadığı ancak diğer ülkelere 101,3 milyon dolarlık ihraç ettiği 13 ürünün olduğu görülmektedir. Bu ürünleri Almanya'nın Türkiye dışındaki ülkelere ithal ettiği görülmektedir. Sonuç olarak Türkiye ile Almanya'nın ortak ticaretlerine konu olabilecek toplamda 4.716 ürünün mevcut olduğu tespit edilmiştir. Bu da bize bu ülkeye satılabilecek 4.716 üründen sadece 3.277 tanesini satan Türk ihracatçılarının Almanya ile Türkiye arasında mevcut olan ticareti daha da artırmalarının mümkün olabileceğini göstermektedir. Dünyadan 5.233 Türkiye'den ise 3.277 ürün alan Almanya pazarına Türk ihracatçılarının dünyaya sattığı ancak Almanya pazarına daha hiç satamadığı 1.439 adet 6'lı GTİP kodlu ürünün olduğu açıkça görülmektedir.

Tablo 27'de Almanya'nın Türkiye'den 2018 yılında yaptığı ithalat ve Türk ihracatçılarının bu pazara sunabilecekleri toplam ihraç ürünleri içinde RCA değerleri aralığına göre ürün sayıları görülmektedir. Almanya'ya 2018 yılında ihraç edilen 3.277 ürün içinde RCA değeri 0-1 aralığında olan (uluslararası piyasalarda rekabet gücü düşük olan) ürün sayısı 1.937 iken 1-5 aralığında 964 ürün, 5-10 aralığında 236, RCA değeri 10 ve üzeri olan ürün sayısı ise 140 olarak tespit edilmiştir. Almanya'nın Türkiye'den ithal etmediği ve diğer ülkelere aldığı Türk

ihracatçıların da diğer ülkelere ihraç ettiği ürünlerle birlikte Almanya'ya 2018 yılında toplam 4.716 ürün ihraç edilebileceği yukarıda belirtilmişti. Tespit edilen bu 4.716 ürün içinde RCA değeri 0-1 aralığında olan (uluslararası piyasalarda rekabet gücü düşük olan) ürün sayısı 3.210 iken 1-5 aralığında 1.099 ürün, 5-10 aralığında 253, RCA değeri 10 ve üzeri olan ürün sayısı ise 154 olarak tespit edilmiştir. Tabloda ayrıca Türkiye'den ithalatı yapılabilecek ürünler içinde ne kadarının fiili ithal edildiği de görülmektedir. Buna göre en yüksek oranda ithalat RCA değeri 1-10 arasında olan ürünlerde yapılmış olup bu grupta ithal edilen ürünler, ithal edilebilecek toplam ürünlerin yaklaşık %93'ünü oluşturmaktadır. Bu ürün grubunu ithal edilen ürünlerin ithal edilebilecek toplam ürünlerin yaklaşık %91'ini oluşturduğu RCA değeri 10 ve üzerinde olan ürünler oluşturmaktadır. Açıkça görülmektedir ki uluslararası piyasalarda yüksek rekabet üstünlüğüne sahip ürünleri ihraç eden firmalarımız Almanya pazarında da aktif rol oynamaktadır.

Tablo 27. Almanya'nın Türkiye'den Yaptığı Mevcut İthalat ve Yapabileceği Toplam İthalat İçinde RCA Değerleri Aralığına Göre Ürün Sayılarının Dağılımı

RCA Değeri	Türkiye'den Yapılabilecek Toplam İthalat İçinde	Türkiye'den Fiili Yapılan Toplam İthalat İçinde (2018)	Türkiye'den Fiili İthal Edilen Ürünlerin Oranı (%)
0-1	3.2 10	1.9 37	% 60
1-5	1.0 99	96 4	% 88
5-10	25 3	23 6	% 93
≥10	15 4	14 0	% 91
Toplam	4.7 16	3.2 77	% 69

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020)

Almanya'nın 2018 yılında dünyadan tedarik ettiği 5.233 üründe toplam ithalatı 1,29 trilyon dolar olurken Türkiye'den ise 3.277 üründe 19,3 milyar dolarlık ithalat yapmıştır. Almanya'nın Türkiye'den yaptığı ithalat dünyadan yaptığı toplam ithalatın içinde %1,5 pay alırken bu ticaretin Türkiye'nin toplam ihracatındaki payı ise yaklaşık %11,5 olmuştur. Almanya, Türkiye ile aralarındaki ticaret konu olan bu 3.277 üründe dünyadan toplam 1,05 trilyon dolarlık ithalat yaparken bu ithalatın ülkenin toplam ithalatı içindeki payı ise %82 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye ise Almanya ile aralarındaki ticaret konu olan 3.277 üründe dünyaya toplam 161,4 milyar dolarlık ihracat yaparken bu ihracatın ülkenin toplam ihracatı (168 milyar dolar) içindeki payı ise %96,1 olarak gerçekleşmiştir. Açıkça görülmektedir ki iki ülke arasında ticaret konu olan 3.277 ürün her iki ülkenin küresel ticaretinde de oldukça

önemli rol oynamaktadır, bir başka ifade ile iki ülke arasında ticaret konu olan 3.277 ürün hem Türkiye'nin dünyaya ihracatının neredeyse tamamını, Almanya'nın dünyadan ithalatının ise beşte dördünden

fazlasını oluşturmaktadır. Tespit edilen bu ürünlerde dünya genelinde bütün ülkelerin toplamda yaklaşık 15,5 trilyon dolarlık ihracat yaptığı görülürken bu ürünlerdeki ticaretin toplam küresel ticaret içindeki payı ise %80 olmuştur. Bu da göstermektedir ki iki ülke arasında ticarete konu olan 3.277 ürün hem küresel ticarete hem de Almanya'nın dış ticaretinde Türkiye'nin dış ticaretinden daha az olsa da oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Bu ürün grubunda yapılan küresel ticaret toplam küresel ticaretin neredeyse beşte dördünü oluşturmaktadır.

Yukarıda da belirtildiği üzere Almanya dünyadan 2018 yılında 5.233 Türkiye'den ise 3.277 ürün tedarik etmektedir. Türk ihracatçılarının Almanya pazarına daha hiç satamadığı Alman ithalatçıların da Türkiye yerine başka ülkelere tedarik ettiği toplamda 1.956 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün olduğu görülmektedir. Bu ürünlerden 517 tanesini Türkiye'nin dünyaya ihraç etmediği ve Almanya'nın bu 517 üründe ithalat tutarının 100,4 milyar dolar olduğu tespit edilmiştir. Böylece bu ülkeye daha satılabilecek 1.439 ürünün olduğu açıkça görülmektedir. Almanya'nın dünyadan ithal ettiği Türkiye'den ise ithal etmediği 1.956 üründe 2018 yılında dünyadan toplam 234,5 milyar dolarlık Türkiye'den alabileceği fakat almadığı 1.439 üründe ise 134,1 milyar dolarlık ithalat yapmıştır. Türkiye ise dünyaya hiç ihraç etmediği 517 ürün dışında kalan ve Almanya ile aralarındaki ticarete konu olabilecek bu 1.439 üründe dünyaya toplam 6,5 milyar dolarlık ihracat yaparken bu ihracatın ülkenin toplam ihracatı (168 milyar dolar) içindeki payı ise %3,9 olarak gerçekleşmiştir. Tespit edilen 1.439 üründe Almanya'nın dünyadan ithalatı ise yukarıda da belirtildiği üzere 134,1 milyar dolar olurken bu ithalatın ülkenin toplam ithalatı içindeki payı ise %10 olarak gerçekleşmiştir ([Tablo 28](#)).

Açıkça görülmektedir ki iki ülke arasında ticaret konu olmayan 1.439 ürün Almanya dış ticaretinde daha fazla olmak üzere iki ülkenin küresel ticaretinde de önemli bir rol oynamaktadır. Türk ihracatçılarının bu ürünleri Almanya'ya ihraç edebilecekleri bir başka ifade ile Türk ihracatçıları için Almanya pazarında da kat edilecek çok yolun olduğu açıkça görülmektedir.

Tablo 28. Türkiye'den İthalatının Yaptığı 3.277 Ürünün Almanya'nın Dünyadan İthalatını Yaptığı 5.233 İçindeki Payın Aralığına Göre Kırılımı (milyar \$)

Almanya'nın İthalatında Türkiye'nin Payı (%)	Almanya'nın Dünyadan İthalatı	Almanya'nın Türkiye'den İthalatı	Almanya'nın Dünyadan İthalatı	Almanya'nın Türkiye'den İthalatının Payı	Türkiye'nin Dünyaya İhracatı	Dünya İhracatı	Türkiye'nin Almanya'ya İhracatının Türkiye'nin Toplam İhracatı İçindeki Payı
%0 (Türkiye'den hiç ithalat yapmadığı ürünler)	1.956	0	235	0,00%	6	4.119	0%
-%0 (Türkiye'nin Başka Ülkelere İhraç Ettiği Almanya'nın Türkiye'den Hiç İthalat Yapmadığı ve Başka Ülkelerden İthal Ettiği Ürünler/Almanya'nın Türkiye'den Mevcuttan Farklı İthal Edebileceği Diğer Ürünlerin Tamamı)	1.439	0	134	0,00%	6	2.273	0%
-Almanya'nın Dünyadan İthal Ettiği Türkiye'nin Dünyaya Hiç İhraç Edemediği Ürünler	517	0	100	0,00%	0	1.846	0%
Türkiye'den Yaptığı İthalatın Payının %0-1 Aralığında Olduğu Ürünler	1.979	2	751	0,2%	52	11.484	3,6%
Türkiye'den Yaptığı İthalatın Payının %1-5 Aralığında Olduğu Ürünler	728	5	205	2,4%	38	2.558	12,7%
Türkiye'den Yaptığı İthalatın Payının %5'den Büyük Olduğu Ürünler	570	13	97	13,0%	71	1.422	17,7%
Almanya'nın Türkiye'den İthal Ettiği Ürünlerin Toplamı	3.277	19	1.053	1,8%	161	15.464	12,0%
Almanya'nın Toplam İthal Ettiği Ürünler	5.233	19	1.287	1,5%	168	19.583	11,5%
-Almanya'nın Türkiye'den İthal Edebileceği Ürünlerin Tamamı	4.716	19	1.187	1,6%	168	17.737	11,526%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020)

Yukarıda da belirtildiği üzere Almanya, 2018 yılında dünyadan 1,29 trilyon dolarlık 5.233 ürün, Türkiye'den ise 19,34 milyar dolarlık 3.277 ürün ithal etmiştir. Almanya'nın

Türkiye'den ithal edebileceği ve Türkiye yerine diğer ülkelerden ithal ettiği 134,1 milyar dolarlık 1.439 ürün daha mevcuttur.

Yapılan RCA analizi sonucunda Almanya'nın dünyadan ithal ettiği 5.233 ürün içinde Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu (RCA değeri 1 ve üzerinde olan) 1.506 ürün tespit edilirken 2018 yılında bunların sadece 1.340'ı Almanya'ya ihraç edilebilmiştir. Toplam ihraç edilen 3.277 üründen geriye kalan 1.937 ürün ise Türkiye'nin

uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğü olmayan ürünlerdir. Açıkça görülmektedir ki ihracatçılarımız, uluslararası piyasalarda rekabet gücü yüksek olan ürünlerin birçoğu ile Almanya pazarında yer almıştır. Neredeyse ihraç edilen her beş üründen ikisi rekabet gücü yüksek ürün olmuştur.

Sonuç olarak Türkiye'nin Almanya pazarına satabileceği 166'sı Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ürün olmak üzere toplamda 1.439 ürün daha olduğu görülmektedir. Almanya, tespit edilen 1.439 üründe dünyadan 134,1 milyar dolarlık ithalat yaparken bu ülkeye Türk ihracatçılarının satabileceği 4.716 ürünün tamamında ise 1,19 trilyon dolarlık ithalat yapmıştır.

Türk ihracatçılarının ilk aşamada dünya pazarlarında da rekabet üstünlüğü olan, ancak Almanya pazarına hiç satamadığı bu 166 ürünü bu pazara rahatça satabileceği bir sonraki aşamada da kalan 1.273 ürünü ihraç edebileceği, toplamda ise bu ülkeye ihraç edebileceği 1.439 ürünün daha olduğu açıkça görülmektedir (**Tablo 29**).

Tablo 29. Almanya'nın Türkiye'den İthal Edebileceği Ürünlerin Analizi (2018)

Türk İhraç Ürünlerinin RCA Değeri	Ürün Sayısı	Almanya'nın Dünyadan İthalatı (milyar \$)	Almanya'nın Türkiye'den İthalatı (milyar \$)	Almanya'nın Türkiye'den İthalatının Payı
Almanya'nın Dünyadan İthal Ettiği Ürünler	5.233	1.287,4	19,3	1,50%
Almanya'nın Türkiye'den İthal Ettiği Ürünler	3.277	1.052,8	19,3	1,84%
Almanya'nın Türkiye'den İthal Edebileceği Ürünlerin Tamamı	4.716	1.187,0	19,3	1,63%
Almanya'nın Türkiye'den İthal Etmediği Ürünler	1.439	134,1	-	-
Almanya'nın ithalatında RCA Değeri 1'in Altında Olan ve Türkiye'den İthalat Edebileceği Türk İhraç Ürünleri	3.210	859,3	3,6	0,42%
Almanya'nın ithalatında RCA Değeri 1 ve Üzerinde Olan ve Türkiye'den İthal Edebileceği Türk İhraç Ürünleri	1.506	327,6	15,7	4,80%
Almanya'ya İhraç Edilen ve RCA Değeri 1 ve Üzerinde Olan Türk İhraç Ürünleri	1.340	321,1	15,7	4,90%

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020)

Türkiye dünyaya ihraç ettiği 4.729 ürün içerisinde 1.519 üründe uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne (RCA değeri 1 ve üzerinde olan ürün sayısı) sahip iken Almanya ile ortak ticaretlerine konu olabilecek 4.716 ürün içerisinde de 1.506 üründe rekabet üstünlüğüne sahiptir (3.210 üründe ise RCA değeri 1'in altında olmuştur). Bu da ihracatçılarımızın Almanya pazarına sattığı 3.277 ürün içinde rekabet üstünlüğüne sahip olduğu toplam 1.340

ürünün mevcut olduğunu 166 üründe de rekabet üstünlüğüne sahip olmasına rağmen Almanya pazarına hiç girilemediğini göstermektedir. Bir başka ifade ile Almanya ile ticarete konu olabilecek 4.716 ürün içinde rekabet üstünlüğüne sahip 1.506 ürün bulunurken Almanya'nın Türkiye'den ithal ettiği 3.277 ürün içinde ise RCA değeri 1'in üstünde olan ürün sayısı 1.340 olmuş, rekabet

üstünlüğüne sahip olduğu ancak Almanya pazarına hiç satılmayan 166 ürünün olduğu görülmektedir.

Türk ihracatçıları rekabet üstünlüğüne sahip oldukları 1.506 üründe dünyaya 140,2 milyar dolarlık ürün satarken bunun 15,7 milyar dolarlık kısmını Almanya'ya satmışlardır. Tespit edilen 1.506 üründe dünya genelinde ise toplamda yaklaşık 4,5 trilyon dolarlık ihracat gerçekleştiği görülürken Almanya, bu ürünlerde dünyadan 327,6 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Bu ürünlerde Almanya'nın Türkiye'den yaptığı 15,7 milyar dolarlık ithalatın bu ürünlerde dünyadan yaptığı toplam ithalattan %4,8 pay aldığı görülürken bu oranın Almanya'nın Türkiye'den yaptığı toplam ithalatın payından (%1,5) daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu da Türk ihracatçılarının Almanya pazarına uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğü olan ürünleri daha çok sunduğunu göstermektedir (**Tablo 30**).

Tablo 30. Almanya'nın Dünyadan ve Türkiye'den İthalatının RCA Analizine Göre Kırılımı (milyar \$)

Türk İhraç Ürünlerinin RCA Değeri	Almanya'nın Türkiye'den İthalatına Konu Olan Ürün Sayısı	Almanya'nın Türkiye'den İthalatı	Almanya'nın Dünyadan İthalatı	Almanya'nın Türkiye'den İthalatının Payı	Türkiye'nin Dünyaya İhracatı	Dünya İhracatı	Türkiye'nin Almanya'ya İhracatının Türkiye'nin Toplam İhracatı İçindeki Payı
Almanya'nın Dünyadan İthal Ettiği Ancak Türkiye'den İthal Etmediği Türkiye'nin İse Dünyadaki Diğer Ünelere İhraç Ettiği RCA Değeri 1 ve Üzerinde Olan Türk İhraç Ürünleri	166	0,000	6,568	0,00%	4,390	141,891	0,00%
Almanya'nın Türkiye'den Yaptığı İthalatın Payının %0- 1 Aralığında Olduğu RCA Değeri 1 ve Üzerinde Olan Türk İhraç Ürünleri	414	0,489	107,399	0,45%	31,679	1.532,586	1,54%
Almanya'nın Türkiye'den Yaptığı İthalatın Payının %1- 5 Aralığında Olduğu RCA Değeri 1 ve Üzerinde Olan Türk İhraç Ürünleri	431	2,961	120,915	2,45%	33,038	1.441,747	8,96%
Almanya'nın Türkiye'den Yaptığı İthalatın Payının %5'den Büyük Olduğu RCA Değeri 1 ve Üzerinde Olan Türk İhraç Ürünleri	495	12,285	92,749	13,25%	71,066	1.346,274	17,29%

Almanya'ya İhraç Edilebilecek RCA Değeri 1 ve Üzerinde Olan Türk İhraç Ürünleri	1.506	15,734	327,632	4,80%	140,172	4.462,498	11,23%
---	-------	--------	---------	-------	---------	-----------	--------

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020)

Tespit edilen 1.506 ürünün Almanya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatın toplam ithalat içindeki payına göre dağılımı yapılırken Almanya'nın Türkiye'den ithalatını yaptığı ve Türkiye'nin rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ürünler;

- Türkiye'den hiç ithalatı yapılmayan ürünler,
- Türkiye'den ithalat payı %0-1 aralığında olan ürünler,
- Türkiye'den ithalat payı %1-5 aralığında olan ürünler,
- Türkiye'den ithalat payı %5 ve üzerinde olan ürünler olmak üzere 4 ayrı kategoriye ayrılmıştır.

Tabloda ayrıca 166 üründe de rekabet üstünlüğüne sahip olmasına rağmen Almanya pazarına girilemediği görülürken, 414 ürünün Almanya'nın Türkiye'den ithalatında pazar payının %0-1 aralığında olduğu, 431 ürünün Almanya'nın Türkiye'den ithalatında pazar payının %1-5 aralığında olduğu ve 495 ürünün de Almanya'nın Türkiye'den ithalatında pazar payının %5'den büyük olduğu görülmektedir. Almanya pazarında büyük paya sahip olduğumuz 495 ürün detaylı incelendiğinde 385 üründe pazar payının %5-25 aralığında, 83 üründe %25-50 aralığında ve 27 üründe de %50'den büyük pazar payına sahip olduğumuz görülmektedir. İhracatçılarımızın Almanya pazarında büyük ağırlığa sahip olduğu ürünlerde yeni bir ihracatçının bu pazara girmeye çalışması ile fiyatlarda düşüşe neden olacak sonuçlardan kaçınmak için fazla ısrar etmek yerine diğer ürünlere ağırlık vermelerinde yarar görülmektedir. Ayrıca adı geçen (ithalattaki payı %5'den büyük olan) 495 üründe Almanya'nın dünyadan toplam ithalatının yaklaşık 92,7 milyar dolar Türkiye'den yaptığı ithalatın ise yaklaşık 12,9 milyar dolar (yapılan ithalatın payı %13,2), ithalattaki payı %25'den büyük olan 110 üründe ise Almanya'nın dünyadan toplam ithalatının yaklaşık 9,9 milyar dolar Türkiye'den yaptığı ithalatın ise yaklaşık 3,4 milyar dolar olduğu da göz önünde bulundurulmalıdır (tespit edilen 110 üründe Türkiye'den yapılan ithalatın bu ürünlerde dünyadan yapılan ithalat içindeki payı yaklaşık %35 olmuştur). Türkiye Almanya pazarındaki payı %5'den büyük olan 495 üründe dünyaya 71,1 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirirken, pazar payının %25'den büyük olduğu 110 üründe dünyaya 21,5 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir.

Tablo 31'de Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ancak Almanya pazarında hiç yer almadığı 166 ürünün TİM sektörel sınıflamasına göre dağılımı ve Almanya'nın bu sektörlerde dünyadan yaptığı ithalat ve Türkiye'nin Almanya dışındaki

ülkelere yaptığı ihracat görülmektedir. Almanya TİM sınıflamasına göre bu ürün grubunda 18 sektörde ithalat gerçekleştirirken, 8 sektörde ise Türkiye’den ithalat gerçekleştirilmemiştir.

Almanya bahsi geçen 166 üründe 2018 yılında dünyadan toplam 6,6 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Türkiye bu ürünlerden dünyaya 4,4 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirirken dünya genelinde ise bu ürünlerden 141,9 milyar dolarlık ihracat gerçekleşmiştir. Almanya bu sektörler arasında dünyadan en çok ithalatı 1,7 milyar dolar ile “Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller” sektöründe yaparken bu sektörü 1,3 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı “Çelik” sektörü, 976 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektörü, 883 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı “Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri” sektörü ile 420 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı “Otomotiv Endüstrisi” sektörü izlemiştir.

Tablo 31. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu Ancak Almanya Pazarında Hiç Yer Almadığı 166 Ürünün Sektörel Dağılımı ve Almanya'nın Dünyadan Yaptığı İthalat (2018, milyon \$)

Sıra	TİM sektör sınıfı	Sektörde yer alan ürün sayısı	Almanya'nın Dünyadan Yaptığı İthalat	Türkiye'nin Dünyaya İhracatı	Toplam Dünya İhracatı
1	Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	25	1.657	1.159	30.447
2	Çelik	11	1.338	808	20.074
3	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	30	976	684	32.548
4	Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	6	883	210	10.789
5	Otomotiv Endüstrisi	3	420	144	4.797
6	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	13	267	342	12.635
7	Demir ve Demir Dışı Metaller	7	248	111	6.778
8	Makine ve Aksamları	13	184	93	6.616
9	Gemi ve Yat	2	169	101	3.147
10	Madencilik Ürünleri	6	115	334	2.556
11	Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	4	84	14	1.699
12	Tekstil ve Hammaddeleri	35	82	85	2.483
13	Elektrik Elektronik	1	67	211	3.853
14	Savunma ve Havacılık Sanayii	3	49	54	1.776
15	İklimlendirme Sanayii	3	14	12	1.111
16	Zeytin ve Zeytinyağı	1	14	23	499
17	Hazır giyim ve Konfeksiyon	2	0,30	1,9	38
18	Mücevher	1	0,29	1,9	45
	Sektörler toplamı	166	6.567,9	4.389,7	141.891,1

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020) ve TİM

Tablo 32'da Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ve Almanya'nın Türkiye'den ithalatında pazar payı %0-1 aralığında olan 414 ürünün TİM sınıflamasına göre sektörel dağılımı görülmektedir. Almanya TİM sınıflamasına göre bu ürün grubunda 25 sektörde Türkiye'den ithalat gerçekleştirmiştir. Bu ürün grubunun tamamında Almanya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalatın içindeki payı %0,5 olurken bu ticaretin Türkiye'nin bu ürün grubunda dünyaya yaptığı toplam ihracatı içindeki

payı ise %1,5 olmuştur. Bu ürün grubunda Almanya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı toplam ithalatının içindeki payının bu ticaretin Türkiye'nin bu ürün grubunda dünyaya yaptığı toplam ihracatı içindeki payından küçük olduğu görülmektedir. Açıkça görülmektedir ki küresel ticarete 2018 yılında %0,87'lik paya sahip olan Türkiye, bu ürün grubunda %0,5'lik pay aldığı Almanya pazarında daha fazla paya sahip olabilir. Almanya bahsi geçen 414 üründe 2018 yılında dünyadan toplam 107,4 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye'den ise 489 milyon dolarlık ithalat yapmıştır. Almanya tespit edilen 414 ürünün sektörel kırılımında dünyadan en çok ithalatı 32,8 milyar dolar ile "Otomotiv Endüstrisi" sektöründe yaparken bu sektörü 12,6 milyar dolar ithalat ile "Çelik" sektörü ile 12,1 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektörleri izlemektedir. Almanya bu sektörler arasında Türkiye'den en çok ithalatı ise 198 milyon dolar ile yine 17 ürünün yer aldığı "Otomotiv Endüstrisi" sektöründe yaparken bu sektörü 46,7 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı 67 ürünün yer aldığı "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektörü ile 43,8 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı 22 ürünün yer aldığı "Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri" sektörleri izlemektedir.

Tabloda ayrıca bu grupta yer alan 414 ürünün oluşturduğu sektörlerin Almanya'nın dünyadan yaptığı ithalattaki sıralamaları ile Türkiye'den yapılan ithalattaki sıralamaları karşılaştırıldığında "Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri", "Kuru Meyve ve Mamulleri", "Tekstil ve Hammaddeleri", "Gemi ve Yat", "Savunma ve Havacılık Sanayii" ile "Halı" sektörleri hariç kalan 19 sektörün bir iki basamak yer değiştirmelerine rağmen her iki sıralamada da birbirlerine yakın sıralandığı görülmektedir. Sıralamalar incelendiğinde ilk beş sırada yer alan sektörlerin sıralamada yer değiştirmelerine rağmen aynı olduğu da tespit edilmiştir. Özellikle Almanya'nın dünyadan yaptığı ithalattaki sıralamada yer alan on dokuz sektörün Türkiye'den en çok ithalat yapılan sektörlerle yakın sırada olması, Türk ihracatçılarının Almanya'nın dünyadan en çok ithalat yaptığı sektörlerde bu pazara hitap edebildiğini göstermektedir.

Tablo 32. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Almanya'nın Türkiye'den İthalatında Pazar Payı %0-1 Aralığında Olan 414 Ürünün Sektörel Dağılımı (2018, milyon \$)

Türkiye'den Yapıldığı İthalata Göre Sektörün Sırası	Dünyadan Yapıldığı İthalata Göre Sektörün Sırası	TİM sektör sınıfı	Sektörde yer alan ürün sayısı	Türkiye'den Yapıldığı İthalat	Dünyadan Yapıldığı İthalat	Türkiye'den Yapıldığı İthalatın Payı (%)	Türkiye'nin Dünyaya İhracatı	Toplam Dünya İhracatı
1	1	Otomotiv Endüstrisi	17	197,9	32.825	%0,6	6.497	273.973
4	2	Çelik	51	39,3	12.629	%0,3	5.901	182.242
2	3	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	67	46,7	12.070	%0,4	3.596	182.638
3	4	Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	22	43,8	7.423	%0,6	1.952	96.483
5	5	Mücevher	3	37,9	6.259	%0,6	2.746	269.790
6	6	Yaş Meyve ve Sebze	8	18,2	4.915	%0,4	833	42.678
12	7	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	19	10,7	4.421	%0,2	2.512	71.488
9	8	Makine ve Aksamları	59	14,9	4.161	%0,4	1.499	80.368
7	9	Elektrik Elektronik	16	17,0	4.029	%0,4	783	55.689
11	10	İklimlendirme Sanayii	17	11,3	3.615	%0,3	728	48.000
8	11	Demir ve Demir Dışı Metaller	17	15,3	3.274	%0,5	940	56.442
10	12	Deri ve Deri Mamulleri	9	12,6	1.946	%0,6	237	22.200
16	13	Madencilik Ürünleri	7	2,1	1.686	%0,1	450	19.996
15	14	Tütün	2	3,4	1.509	%0,2	583	28.358
14	15	Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	22	3,4	1.254	%0,3	998	33.402
21	16	Kuru Meyve ve Mamulleri	2	0,9	969	%0,1	106	6.782
13	17	Tekstil ve Hammaddeleri	43	4,1	839	%0,5	490	14.287
22	18	Gemi ve Yat	2	0,7	799	%0,1	186	5.918
24	19	Savunma ve Havacılık Sanayii	3	0,3	635	%0,0	86	9.347
18	20	Meyve Sebze Mamulleri	5	1,6	430	%0,4	59	4.709
19	21	Hazırgiyim ve Konfeksiyon	14	1,6	390	%0,4	87	4.192
17	22	Halı	2	2,0	369	%0,5	54	3.066
20	23	Zeytin ve Zeytinyağı	1	1,5	313	%0,5	137	7.141
23	24	Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	4	0,4	211	%0,2	127	5.913
25	25	Süs Bitkileri ve Mam.	1	0,0	39	%0,1	29	771
		Diğer Sanayi Ürünleri	1	1,2	389	%0,3	61	6.714

		Sektörler toplamı	414	48 9	107.3 99	%0,5	31.679	1.532.5 8 6
--	--	-------------------	-----	---------	-------------	------	--------	-------------------

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020) ve TİM

Tablo 33'de Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ve Almanya'nın Türkiye'den ithalatında pazar payı %1-5 aralığında olan 431 ürünün sektörel dağılımı görülmektedir. Almanya TİM sınıflamasına göre bu ürün grubunda 24 sektörde Türkiye'den ithalat gerçekleştirmiştir. Bu ürün grubunda Almanya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalatın içindeki payı %2,4 olurken bu ticaretin Türkiye'nin bu ürün grubunda dünyaya yaptığı toplam ihracatı içindeki payı ise %9 olmuştur. Bu ürün grubunda

Almanya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalat içindeki payının Türkiye'nin bu ürün grubunda dünyaya yaptığı toplam ihracatı içindeki payından küçük olduğu görülmektedir. Açıkça görülmektedir ki küresel ticarete %0,87'lik paya sahip olan Türkiye, bu ürün grubunda %2,4'lük paya sahip olduğu Almanya pazarında daha iyi performans göstermiştir.

Almanya, bahsi geçen 431 üründe 2018 yılında dünyadan toplam 120,9 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye'den ise 2,96 milyar dolarlık ithalat yapmıştır. Almanya bu sektörler arasında dünyadan en çok ithalatı 51 milyar dolar ile "Otomotiv Endüstrisi" sektöründe yaparken bu sektörü 10,4 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı "Demir ve Demir Dışı Metaller" sektörü ile 8,6 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektörleri izlemektedir. Almanya tespit edilen yirmi dört sektör arasında Türkiye'den en çok ithalatı ise 1,25 milyar dolar ile 17 ürünün yer aldığı "Otomotiv Endüstrisi" sektöründe yaparken bu sektörü 244 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı 38 ürünün yer aldığı "Demir ve Demir Dışı Metaller" sektörü ile 224,4 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı 40 ürünün yer aldığı "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektörleri izlemektedir.

Tabloda ayrıca bu grupta yer alan 431 ürünün oluşturduğu sektörlerin Almanya'nın dünyadan yaptığı ithalattaki sıralaması ile Türkiye'den yaptığı ithalattaki sıralaması karşılaştırıldığında sektörlerin bir iki basamak yer değiştirmesi rağmen Almanya'nın hem dünyadan hem de Türkiye'den ithalatında aynı sırada yer aldığı görülmektedir. Özellikle ilk beş sektörün Almanya'nın dünyadan ve Türkiye'den yaptığı ithalat sıralamaları karşılaştırıldığında sektörlerin sıralamalarının aynı olması Türk ihracatçılarının Almanya'nın en çok ithalat yaptığı sektörlerde bu pazara hitap ettiğini göstermektedir.

Tablo 33. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Almanya'nın Türkiye'den İthalatında Pazar Payı %1-5 Aralığında Olan 431 Ürünün Sektörel Dağılımı (2018, milyon \$)

Türkiye'den Yaptığı İthalata Göre Sektörün Sırası	Dünyadan Yaptığı İthalata Göre Sektörün Sırası	TİM sektör sınıfı	Sektörde yer alan ürün sayısı	Türkiye'den Yaptığı İthalat	Dünyadan Yaptığı İthalat	Türkiye'den Yaptığı İthalatın Payı (%)	Türkiye'nin Dünyaya İhracatı	Toplam Dünya İhracatı
1	1	Otomotiv Endüstrisi	17	1.254,3	51.015,6	%2,5	7.285,5	457.630,9
2	2	Demir ve Demir Dışı Metaller	38	244,0	10.392,0	%2,3	2.709,2	130.528,7
3	3	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	40	224,4	8.611,6	%2,6	2.997,7	121.775,4
4	4	Çelik	29	183,7	7.859,7	%2,3	3.569,7	108.848,9
5	5	Makine ve Aksamları	35	167,5	6.660,8	%2,5	1.951,4	98.966,1
7	6	Elektrik Elektronik	13	139,2	5.944,0	%2,3	2.193,8	75.210,3
8	7	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	12	113,9	5.734,9	%2,0	2.571,9	103.409,2
6	8	Hazırgiyim ve Konfeksiyon	73	147,2	5.258,7	%2,8	1.416,1	67.498,6
9	9	Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	22	109,5	4.874,8	%2,2	2.151,9	75.826,4
11	10	İklimlendirme Sanayii	12	69,6	2.898,8	%2,4	752,9	36.324,3
10	11	Meyve Sebze Mamulleri	12	83,7	2.647,9	%3,2	773,2	29.119,7
13	12	Madencilik Ürünleri	12	50,7	2.451,0	%2,1	904,7	36.522,4
12	13	Tekstil ve Hammaddeleri	67	56,0	2.024,2	%2,8	1.572,1	44.976,2
14	14	Yaş Meyve ve Sebze	9	38,9	1.835,1	%2,1	932,8	17.261,8
15	15	Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	5	27,6	948,0	%2,9	132,0	7.046,5
16	16	Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	10	17,2	654,3	%2,6	258,5	11.298,3
18	17	Halı	8	10,3	365,5	%2,8	293,1	5.646,1
17	18	Fındık ve Mamulleri	2	10,4	243,3	%4,3	227,8	2.604,9
19	19	Deri ve Deri Mamulleri	6	5,5	236,0	%2,3	127,5	4.335,7

20	20	Gemi ve Yat	3	2,7	89,6	%3,0	37,3	2.534,7
22	21	Savunma ve Havacılık Sanayii	3	1,2	70,7	%1,7	61,4	2.148,5
21	22	Süs Bitkileri ve Mam.	1	1,9	38,1	%5,0	6,0	300,5
23	23	Zeytin ve Zeytinyağı	1	0,9	31,9	%2,9	102,5	1.561,6
24	24	Kuru Meyve ve Mamulleri	1	0,9	28,7	%3,2	8,9	371,4
		Sektörler toplamı	43 1	2.961	120.91 5	%2,4	33.0 38	1.441.7 4 7

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020) ve TİM

Tablo 34'de Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ve Almanya'nın Türkiye'den ithalatında pazar payı %5'den büyük olan 495 ürünün sektörel dağılımı görülmektedir. Almanya TİM sınıflamasına göre bu ürün grubunda yirmi altı sektörün tamamında Türkiye'den ithalat gerçekleştirilmiştir. Bu grupta yer alan ürünlerden oluşan sektör

sayısı hem Türkiye’den yapılan ithalatın Almanya’nın toplam ithalatından aldığı payın %1-5 aralığında olduğu gruptaki sektör sayısından hem de %0-1 aralığında olduğu gruptaki sektör sayısından fazla olduğu görülmektedir. Almanya’nın Türkiye’den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalatın içindeki payı %13,1 olurken bu ticaretin Türkiye’nin bu ürün grubunda dünyaya yaptığı toplam ihracatı içindeki payı ise %17,3 olmuştur. Bu ürün grubunda Almanya’nın Türkiye’den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalatın içindeki payının bu ticaretin Türkiye’nin bu ürün grubunda dünyaya yaptığı toplam ihracatı içindeki payından küçük olduğu görülmektedir. Açıkça görülmektedir ki küresel ticarete %0,87’lik paya sahip olan Türkiye, bu ürün grubunda %13,1’lik paya sahip olduğu Almanya pazarında oldukça iyi performans göstermiştir.

Almanya, bahsi geçen 495 üründe 2018 yılında dünyadan toplam 92,7 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye’den ise yaklaşık 12,3 milyar dolarlık ithalat yapmıştır. Almanya bu sektörler arasında dünyadan en çok ithalatı 28,8 milyar dolar ile 112 ürünün yer aldığı “Hazırgiyim ve Konfeksiyon” sektöründe yaparken bu sektörü 21,9 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı ve 15 ürünün yer aldığı “Otomotiv Endüstrisi” sektörü; 9,1 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı ve 25 ürünün yer aldığı “Demir ve Demir Dışı Metaller” sektörü; 7 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı 14 ürünün yer aldığı “Elektrik Elektronik” sektörü ile 5,3 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı 21 ürünün yer aldığı “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektörü izlemektedir.

Almanya bu sektörler arasında Türkiye’den en çok ithalatı ise 4,1 milyar dolar ile “Hazırgiyim ve Konfeksiyon” sektöründe yaparken bu sektörü 3,3 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı “Otomotiv Endüstrisi” sektörü; 779 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı “Elektrik Elektronik” sektörü; 671 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı “Demir ve Demir Dışı Metaller” sektörü ile 574 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı “Fındık ve Mamulleri” sektörü takip etmektedir.

Tabloda ayrıca bu grupta yer alan 495 ürünün oluşturduğu sektörlerin Almanya’nın dünyadan yaptığı ithalattaki sıralamaları ile Türkiye’den yapılan ithalattaki sıralamaları karşılaştırıldığında “Mücevher”, “Fındık ve Mamulleri”, “Deri ve Deri Mamulleri”, “Yaş Meyve ve Sebze”, “Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri” ile “Halı” sektörleri hariç diğer yirmi sektörün sıralamalarının bir iki basamak yer değiştirmesine rağmen aynı olduğu görülmektedir.

“Mücevher” sektörü Almanya’nın dünyadan yaptığı ithalatta 11. sırada yer alırken Türkiye’den yapılan ithalattaki sıralamada ise 16. sırada yer almış, “Fındık ve Mamulleri”

sektörü Almanya'nın dünyadan yaptığı ithalatta 12. sırada yer alırken Türkiye'den yapılan ithalattaki

sıralamada ise 5. sırada yer almış, “Deri ve Deri Mamulleri” sektörü Almanya’nın dünyadan yaptığı ithalatta 15. sırada yer alırken Türkiye’den yapılan ithalattaki sıralamada ise 20. sırada yer almış, “Yaş Meyve ve Sebze” sektörü Almanya’nın dünyadan yaptığı ithalatta 17. sırada yer alırken Türkiye’den yapılan ithalattaki sıralamada ise 13. sırada yer almış, “Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri” sektörü Almanya’nın dünyadan yaptığı ithalatta 18. sırada yer alırken Türkiye’den yapılan ithalattaki sıralamada ise 22. sırada yer almış ve “Halı” sektörü Almanya’nın dünyadan yaptığı ithalatta 11. sırada yer alırken Türkiye’den yapılan ithalattaki sıralamada ise 15. sırada yer almıştır.

Almanya’nın dünyadan ve Türkiye’den ithalatını gerçekleştirdiği ilk on sektörün sıralamaları karşılaştırıldığında “Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri” hariç kalan dokuz sektörün de her iki sıralamada yer aldığı görülmektedir. Bu da Türk ihracatçılarının bir önceki gruptaki sektörlerle benzer olarak Almanya’nın en çok ithalat yaptığı birçok sektörde bu pazara hitap ettiğini göstermektedir.

Tablo 34. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Almanya'nın Türkiye'den İthalatında Pazar Payı %5'den Büyük Olan 495 Ürünün Sektörel Dağılımı (2018, milyon \$)

Türkiye'de n Yaptığı İthalata Göre Sektörün Sırası	Dünya dan Yaptığı İthalata Göre Sektörün Sırası	TİM sektör sınıfı	Sektörde yer alan ürün sayısı	Türkiye'd en Yaptığı İthalat	Dünya dan Yaptığı İthalat	Türkiye'd en Yaptığı İthalatın Payı (%)	Türkiye'nin Dünyaya İhracatı	Toplam Dünya İhracatı
1	1	Hazırgiyim ve Konfeksiyon	112	4.082	28.796	14,2 %	15.520	315.528
2	2	Otomotiv Endüstrisi	15	3.256	21.918	14,9 %	14.844	319.667
4	3	Demir ve Demir Dışı Metaller	25	671	9.089	7,4%	3.534	105.291
3	4	Elektrik Elektronik	14	779	6.980	11,2 %	5.692	112.452
6	5	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	21	522	5.311	9,8%	2.227	61.100
8	6	Çelik	13	354	4.270	8,3%	4.574	52.470
9	7	İklimlendirme Sanayii	13	312	3.558	8,8%	1.559	41.966
10	8	Makine ve Aksamları	22	235	2.482	9,5%	1.187	36.272
7	9	Tekstil ve Hammaddeleri	164	380	2.200	17,3 %	5.499	111.572
11	10	Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	10	174	1.585	11,0 %	1.206	27.079
16	11	Mücevher	2	93	985	9,5%	4.316	79.843
5	12	Fındık ve Mamulleri	3	574	949	60,5 %	1.603	6.547
14	13	Meyve Sebze Mamulleri	7	106	781	13,6 %	428	8.803
12	14	Kuru Meyve ve Mamulleri	7	171	706	24,1 %	1.156	6.437
20	15	Deri ve Deri Mamulleri	8	51	646	7,8%	382	9.707
17	16	Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	8	81	540	15,0 %	684	5.672
13	17	Yaş Meyve ve Sebze	5	112	437	25,6 %	374	7.561
22	18	Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	7	29	341	8,5%	299	3.764
18	19	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	14	62	303	20,5 %	665	9.011
19	20	Madencilik Ürünleri	12	57	278	20,4 %	2.558	12.817
15	21	Halı	5	100	212	47,4 %	1.899	3.546
23	22	Zeytin ve Zeytinyağı	1	27	148	18,1 %	115	2.027
21	23	Tütün	2	44	134	32,9 %	421	2.443
24	24	Süs Bitkileri ve Mam.	2	6	80	7,1%	40	1.114

5	4							
2	2	Savunma ve Havacılık Sanayii	2	2	16	15,6 %	133	659
6	5							
2	2	Gemi ve Yat	1	7	7	100, 0%	150	2.927
4	6							
		Sektörler toplamı	4 9 5	12.28 5	92.74 9	13,2 %	71.0 66	1.346.2 74

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020) ve TİM

3.3. Türkiye ve Almanya İhraç Ürünlerinin RCA Değerleri Karşılaştırması

Almanya 2018 yılında 1,56 trilyon dolar değerinde 5.097 ürün ihraç ederken Türkiye ise 168 milyar dolar değerinde 4.729 ürün ihraç etmiştir. Almanya'nın ihraç ettiği 5.097 ürün içinde Türkiye'nin ihraç etmediği 516 ürün mevcut iken Türkiye'nin ihraç ettiği 4.729 ürün içinde Almanya'nın ihraç etmediği 148 ürünün olduğu tespit edilmiştir. Almanya ihraç ettiği 5.097 ürün içinde 1.911 üründe uluslararası pazarlarda rekabet üstünlüğüne (RCA değeri 1 ve üzerinde) sahip iken, Türkiye ise ihraç ettiği 4.729 ürün içinde 1.519 üründe uluslararası pazarlarda rekabet üstünlüğüne sahiptir.

Hem Almanya hem Türkiye'nin ihraç ettiği ortak 4.581 ürün olduğu görülürken, bu ürünler içinde Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğü olan (RCA değerinin 1 ve üzeri olduğu) ürün sayısının 1.479 olduğu Almanya'nın uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğü olan ürün sayısının 1.781 olduğu tespit edilmiştir. Her iki ülkenin de ihraç ettiği 4.581 ürün içerisinde RCA değerleri birbirine yakın sayılabilecek ürün sayısının 1.850, Almanya'nın RCA değerinin Türkiye'den daha iyi olduğu ürün sayısının 2.781, Türkiye'nin RCA değeri Almanya'dan daha iyi olduğu ürün sayısının ise 1.948 olduğu görülmektedir. Türk ihracatçıların tespit edilen 1.948 üründe Almanya pazarına ürün satarken diğer 2.781 ürüne göre daha rahat olacakları görülmektedir.

Almanya'nın ihraç ettiği 5.097 üründe Türkiye'nin RCA değerinin 1 ve üzerinde olduğu ürün sayısı 1.479 iken her iki ülkenin de rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ortak ürün sayısı ise 529 olduğu tespit edilmiştir. Almanya bu 529 üründe aynı zamanda ithalatçı konumdadır. Tespit edilen 529 üründe Almanya'nın küresel ithalatı 207 milyar dolar iken ihracat değeri ise 355,1 milyar dolardır. Türk ihracatçıların Almanya'nın da Türk ihracatçıları gibi uluslararası pazarlarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu bu 529 üründe Almanya pazarına ürün satmada diğer ürünlere göre daha zorlanacakları açıkça görülmektedir.

Her iki ülkenin rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ortak 529 ürün içinde 266 üründe her iki ülkenin RCA değerleri farkı -1 ile +1 aralığında olduğu, bir başka ifade ile her iki ülkenin RCA değerlerinin birbirine yakın olduğu görülürken, 65 üründe Almanya'nın RCA değerinin Türkiye'den daha iyi olduğu, 198 üründe ise Türkiye'nin RCA değerinin Almanya'dan daha iyi olduğu tespit edilmiştir. Türk ihracatçıların Almanya'nın da Türk ihracatçıları gibi uluslararası pazarlarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu bu 529 üründe Almanya pazarına ürün satarken bu 198 üründe diğer 331 ürüne göre daha rahat olacakları görülmektedir.

Tablo 26'da Almanya'nın Türkiye'den ithal etmediği fakat Türkiye'nin dünyaya ihraç ettiği 1.439 ürünün olduğu ifade edilmişti. Almanya pazarında hiç yer alınamayan bu ürünlerin Almanya ve Türkiye için RCA değerleri incelendiğinde Türkiye'nin Almanya pazarına satabileceği 1.439 ürün içinde 166'sının Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu görülmektedir. Tespit edilen 1.439 ürün içinde Almanya'nın uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ürün sayısının ise 435 olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu 1.439 ürün içinde hem Türkiye'nin hem de Almanya'nın uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ortak ürün sayısının ise 48 olduğu görülmektedir (**Tablo 35**).

Tablo 35. Tespit Edilen 1.439 Ürün İçinde Hem Türkiye'nin Hem de Almanya'nın Uluslararası Piyasalarda Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu Ortak 48 Ürün

6'lı G Tİ P Kodu	Ürün Açıklaması	6'lı G Tİ P Kodu	Ürün Açıklaması
'4805 19	Diğer sıvanmamış kağıt/kartonlar (rulo veya tabaka)	'3824 60	Diğer sıvanmamış kağıt/kartonlar (rulo veya tabaka)
'3102 40	Amonyum nitratın anorganik maddelerle karışımları	'1003 10	Amonyum nitratın anorganik maddelerle karışımları
'0404 10	Peynir altı suyu ve tadil edilmiş peynir altı suyu	'3806 20	Peynir altı suyu ve tadil edilmiş peynir altı suyu
'4805 24	Testlayner kağıdı/kartonu (m2 ağırlık; < 150gr.)	'2835 25	Testlayner kağıdı/kartonu (m2 ağırlık; < 150gr.)
'7216 32	I şeklinde profil (demir-çelik, yükseklik=>80mm, sıcak işlenmiş)	'2522 20	I şeklinde profil (demir-çelik, yükseklik=>80mm, sıcak işlenmiş)
'7213 10	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın (üzerinde çentik, yiv, oluk veya diğer şekil bozuklukları bulunan, sıcak hadde)	'8459 21	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın (üzerinde çentik, yiv, oluk veya diğer şekil bozuklukları bulunan, sıcak hadde)
'0105 94	Tavuk ve horoz (ağırlık >185 gr)	'4811 10	Tavuk ve horoz (ağırlık >185 gr)
'8607 12	Diğer bojiler ve bissel bojiler	'9306 29	Diğer bojiler ve bissel bojiler
'8456 30	Elektro-erozyon yöntemiyle çalışan işleme makineleri	'8419 31	Elektro-erozyon yöntemiyle çalışan işleme makineleri
'0207 27	Hindilerin parçalanmış et ve sakatları (dondurulmuş)	'8402 12	Hindilerin parçalanmış et ve sakatları (dondurulmuş)
'0105 11	Horoz ve tavuk (ağırlık <=185gr)	'8428 32	Horoz ve tavuk (ağırlık <=185gr)
'7216 31	U şeklinde profil demir/çelik (yükseklik=>80mm, sıcak işlenmiş)	'8516 21	U şeklinde profil demir/çelik (yükseklik=>80mm, sıcak işlenmiş)
'8504 23	Sıvı dielektrik transformatörleri;gücü>10000 kVA	'7208 10	Sıvı dielektrik transformatörleri;gücü>10000 kVA
'0407 11	Tavuk yumurtaları (Gallus domesticus türü); kuluçkalık	'5102 20	Tavuk yumurtaları (Gallus domesticus türü); kuluçkalık
'7225 19	Manyetik [(silikonlu) çelikler-genişlik=>600mm]	'5401 20	Manyetik [(silikonlu) çelikler- genişlik=>600mm]
'2619 00	Cüruf, moloz ve demir/çeliğin imalinden elde edilen diğer döküntüler	'4806 30	Cüruf, moloz ve demir/çeliğin imalinden elde edilen diğer döküntüler
'2914 79	Ketonlar ve kinonların halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış veya nitrozolanmış diğer türevleri	'0401 40	Ketonlar ve kinonların halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış veya nitrozolanmış diğer türevleri
'8424 49	Tarıma veya bahçeciliğe ait portatif olmayan püskürtücüler	'5202 91	Tarıma veya bahçeciliğe ait portatif olmayan püskürtücüler
'2914 19	Başka oksijen fonksiyonlu grubu olmayan asiklik ketonlar	'3808 61	Başka oksijen fonksiyonlu grubu olmayan asiklik ketonlar
'4805 40	Filtre kağıdı/kartonu	'5802 30	Filtre kağıdı/kartonu
'1515	Keten tohumu yağı ve fraksiyonları; diğer	'7804	Keten tohumu yağı ve fraksiyonları; diğer

19		11	
'8432 42	Tarla ve bahçe tarımı veya ormancılık için diğer gübre dağtııları	'5110 00	Tarla ve bahçe tarımı veya ormancılık için diğer gübre dağtııları
'2512 00	Silisli fosil unlar (kiselgur tripolit, diatomit vs.)	'5506 40	Silisli fosil unlar (kiselgur tripolit, diatomit vs.)
'2509 00	Tebeşir	'2920 30	Tebeşir

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020)

4. Almanya'nın Türkiye'ye Uyguladığı Tarife ve Tarife Dışı Engeller

DTÖ anlaşmalarına göre, ülkeler normal şartlar altında ticaret yaptıkları ülkeler arasında ayırım yapamazlar. DTÖ üyesi olan bir ülke bir ülkeye ayrıcalık sağlarsa (bazı ürünler için daha düşük veya daha yüksek bir gümrük vergisi oranı uygulaması gibi) diğer tüm DTÖ üyeleri için de aynı ayrıcalığı yapması gerekir (En Çok Gözetilen/Kayrılan Ulus, MFN). Ülkeler MFN'ye istisna olarak yalnızca grup içinde ticareti yapılan ve dışardan gelen mallara karşı ayrımcılık yapan mallar için geçerli olan üçüncü ülkelere ortak bir gümrük tarifesinin uygulanmadığı bir Serbest (Bölgesel) Ticaret Anlaşması veya birlik dışında kalan ülkelere yönelik olarak ortak bir gümrük tarifesinin benimsendiği Gümrük Birliği oluşturabilirler. Ayrıca gelişmiş ülkeler gelişme yolundaki ülkelere (GYÜ) sağlayacakları tek taraflı tavizlerle (gelişmiş ülkelerin gelişmekte olan ülkelere yapılan ithalata tercihli tarifeler verdiği) bu ülkelerin dünya ticaretinden aldıkları payın arttırılmasını hedefleyen Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) sistemini uygulayabilirler. Gümrük vergilerinin (tarifelerinin) azaltılması ve hatta sıfırlanması, ticaret hacmini azaltan ithalat yasakları veya kotaları gibi ticaret engellerinin azaltılması uluslararası ticareti teşvik etmenin en etkili yöntemleridir. Sekiz tur (round) ticaret müzakereleri sonucunda ilk başta ithal mallar üzerindeki gümrük tarifelerinin (gümrük vergileri) düşürülmesi için görüşmeler yapıldı ve müzakereler sonucunda, 1990'ların ortalarında sanayi ülkelerinin sanayi malları üzerindeki tarife oranları sabit bir şekilde %4'ün altına düştü. Doha Kalkınma Gündemi kapsamında dokuzuncu tur devam etmektedir. Ancak 1980'lerde müzakereler, mallar üzerindeki gümrük vergisi dışındaki engeller ve hizmetler ile fikri mülkiyet gibi yeni alanları kapsayacak şekilde genişletildi.

AB üyesi olan Almanya'nın IMF, Dünya Bankası, OECD ve Dünya Ticaret Örgütü'ne üye olduğu görülmektedir. AB ile birlikte toplamda 44 Serbest Ticaret Anlaşması (Bölgesel Ticaret Anlaşması) imzalayan Almanya'nın 11 ülke STA imzalayacağı DTÖ'ye bildirilmiştir. Türkiye ile AB arasında dolayısı ile Almanya arasında 1 Ocak 1996'da yürürlüğe giren Gümrük Birliği anlaşması bulunmaktadır. Almanya'nın ayrıca AB ile birlikte sağlayıcı olduğu faydalanıcı olduğu Batı Balkan Ülkeleri, Pakistan ve Moldova ile tercihli ticaret anlaşmaları bulunmaktadır (Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ/WTO), 2020).

4.1. Almanya'nın Bütün Ükelere Uyguladığı Genel Tarife ve Tarife Dışı Engeller

Dünya Entegre Ticaret Çözümü (World Integrated Trade Solution, WITS) üç türlü tarife tanımlar: Bound (sınırlı, tavan tarife) Tarife, En Çok Gözetilen Ulus (MFN) Tarifesi ve Tercihli Tarife. WITS, mevcut en düşük tarife olarak tanımlanan Etkin Uygulanan Tarife (Effectively Applied Tariff, AHS) kavramını kullanmaktadır. Tercihli bir tarife (Genelleştirilmiş Tercihler

Sistem gibi) mevcutsa, etkin bir şekilde uygulanan tarife olarak bu tarife kullanılırken, MFN uygulanıyorsa da MFN tarifesi kullanılmaktadır.

Almanya AB üyesi olduğu için özellikle tarife dışı (NTM) ile ilgili analizler AB'ye göre yapılacaktır.

AB, DTÖ verilerine göre ithal ettiği ürünlerde (10'lu GTİP kod) 2005 yılında %4,53 oranında ortalama “En Çok Gözetilen Ulus (MFN)” tarifesi uygularken gerçekleşen ithalata göre ağırlık olarak oran %2,68 olarak gerçekleşmiştir. AB'nin 2018 yılında ithal ettiği ürünlerde “En Çok Gözetilen Ulus (MFN)” tarife oranının %4,73'e yükseldiği görülürken gerçekleşen ithalata göre ağırlık olarak oranın %2,66'ya düştüğü görülmektedir (WTO, 2020).

Almanya, ithal ettiği ürünlerde 2007 yılında %5,13 oranında ortalama MFN Tarife Oranı'na (6'lı GTİP kod) sahip iken 2018 yılında oran az da olsa artmış ve %5,15'e yükselmiştir. Almanya, ithal ettiği ürünlerde 2007 yılında %7,80 oranında ortalama 10'lu GTİP kodda MFN Tarife Oranı'na sahip iken 2018 yılında oran az da olsa düşmüş ve %7,63'e gerilemiştir.

Almanya, ithal ettiği ürünlerde 6'lı GTİP kodda 2007 yılında %1,40 oranında ortalama “Etkin Tarife Oranı'na (AHS) bir başka ifade ile tercihli ticaret tarife oranına sahip iken 2018 yılında oran az da olsa azalmış ve %1,39'a düşmüştür. Almanya, ithal ettiği ürünlerde 2007 yılında %2,87 oranında ortalama 10'lu GTİP kodda MFN Tarife Oranı'na sahip iken 2018 yılında oran azalmış ve %2,38'e gerilemiştir. Almanya 6'lı GTİP kodda 2007 yılında 40 ülkeye tercihli ticaret tarifesi uygularken 2018 yılında 38 ülkeye uygulamıştır. Almanya 10'lu GTİP kodda (ülke tarife çizelgesi) 2007 yılında 14 ülkeye tercihli ticaret tarifesi uygularken 2018 yılında 13 ülkeye uygulamıştır.

Açıkça görülmektedir ki Almanya dünyadan yaptığı ithalatta Serbest Ticaret Anlaşmaları ve Tercihli Ticaret Anlaşmaları yolu ile ticaret ortaklığı yaptığı ülkelere diğer ülkelere göre daha çok gümrük vergisi indiriminde bulunmaktadır (**Tablo 36**).

Tablo 36. Yıllara Göre Almanya'nın İthalatta Uyguladığı Ortalama Tarife Oranları (2005-2018, %)

Yıl	Ortalama MFN Tarife Oranı (6'lı GTİP kod)	Ortalama MFN Tarife Oranı (NTLC 10'lu kod)	Ortalama AHS Tarife Oranı (6'lı GTİP kod)	Ortalama AHS Tarife Oranı (NTLC 10'lu kod)
2007	%5,13	%7,80	%1,40	%2,87
2018	%5,15	%7,63	%1,39	%2,38

8	5		,39	
---	---	--	-----	--

Kaynak: (ITC Market Access Map (MacMap), 2020)

Almanya, 2018 yılında dünyadan toplam 5.233 farklı 6'lı GTİP kodlu ürün, Türkiye'den ise 3.277 farklı 6'lı GTİP kodlu ürün ithal etmektedir. **Tablo 37**'de Almanya'nın dünyadan yaptığı ithalatta uyguladığı gümrük vergisi oranlarına göre ürünlerin dağılımı görülmektedir. Almanya dünyadan ithal ettiği bu ürünler içinde 5.118 üründe gümrük vergisi uygulamazken, %1'den küçük 25 üründe, %1'den büyük %5'den küçük 48 üründe, %5'den büyük %10'dan küçük 57 üründe, %10'dan büyük %15'den küçük 47 üründe, %15'den büyük %20'den küçük 28 üründe, %20'den büyük %25'den küçük 14 üründe, %25'den büyük %30'dan küçük 20 üründe, %30'dan büyük %35'den küçük 5 üründe ve %35'den büyük 25 üründe gümrük vergisi uygulamıştır. Almanya'nın dünyadan yaptığı ithalatta birçok üründe gümrük vergisi uygulamadığı görülürken, en çok gümrük vergisi uyguladığı ürünlerin 57 ürünün yer aldığı %5-10 arası gümrük vergisi uyguladığı ürün grubu ile 48 ürünün yer aldığı %1-5 arası gümrük vergisi uyguladığı ürün grubu ile 47 ürünün yer aldığı %10-15 arası gümrük vergisi uyguladığı ürün grubundaki ürünler olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 37. Dünyadan Yapılan İthalatta Almanya'nın Uyguladığı Gümrük Vergisi Oranlarına Göre 6'lı GTİP Kodlu Ürün Sayılarının Dağılımı (2018)

İthalatta Uygulanan Gümrük Vergisi Oranı	Ürün Sayısı
Gümrük Vergisi Uygulanmayan Ürünler (%0)	5.118
%0'dan büyük-%1'den küçük	25
%1'den büyük-%5'den küçük	48
%5'den büyük-%10'dan küçük	57
%10'dan büyük-%15'den küçük	47
%15'den büyük-%20'den küçük	28
%20'den büyük-%25'den küçük	14
%25'den büyük-%30'dan küçük	20
%30'dan büyük-%35'den küçük	5
%35'den büyük	25
Toplam	5.387

Kaynak: (ITC Market Access Map (MacMap), 2020)

UNCTAD verilerine göre Almanya'nın da üyesi olduğu AB 2019 yılında dünyadan yaptığı ithalatta 97 adet "A-Sihhi ve bitki sağlığı (SPS) önlemleri", 272 adet "B-Ticarette teknik engeller (TBT'ler)", 5 adet "C-Sevkiyat öncesi inceleme ve diğer formaliteler", 35 adet "E-Ruhsatlar, kotalar, yasaklar ve diğer miktar kontrol önlemleri", 2 adet "P-İhracatla ilgili önlemler" ile 2 adet diğer tarife dışı engel (NTM) olmak üzere toplam 413 NTM uygulamıştır.

Almanya ayrıca ülkelere ikili olarak 1 adet “A-Sıhhi ve bitki sağlığı (SPS) önlemleri”, 1 adet “B-Ticarette teknik engeller (TBT'ler)”, 1 adet “E-Ruhsatlar, kotalar, yasaklar ve diğer miktar kontrol önlemleri” ile 1 adet “C-Sevkiyat öncesi inceleme ve diğer formaliteler” olmak üzere

toplam 4 adet tarife dışı engel (NTM) uygulamıştır. Böylece AB, dünya geneline 413'ü bütün ülkelere 4'ü ise ikili olmak üzere toplamda 417 adet NTM uygulamıştır (UNCTAD, 2020).

Dünya Bankası WITS verilerine göre AB 2018 yılında dünyadan ithal ettiği ürünlerin %94,31'ine bu ürünlerin toplam ithalat tutarının ise %93,88'ine tarife dışı engel uygulamıştır. Dünya genelinde ise ithal edilen ürünlerin %71,98'ine bu ürünlerin toplam ithalat tutarının ise %43,04'üne tarife dışı engel uygulamıştır. AB'nin ithalat yaptığı sektörler içinde yer alan ürünler içinde NTM uygulanan ürün sayısının oranı incelendiğinde en çok tarife dışı engelin “Tekstil ve Hazır Giyim”, “Makine ve Elektrikli Ürünler” ile “Kimyasallar” sektörlerinde uygulandığı ve adı geçen bütün sektörlerde ithal edilen ürünlerin neredeyse tamamında tarife dışı engel uygulandığı görülmektedir. Tarife dışı engelin uygulandığı sektörler arasında en çok engel uygulanan ürüne ise 796 ürün ile “Tekstil ve Hazır Giyim” sektörünün sahip olduğu görülürken bu sektörü 760 ürüne NTM uygulanan “Makine ve Elektrikli Ürünler” sektörünün takip ettiği tespit edilmiştir. En az tarife dışı engelin uygulandığı ürüne sahip olan sektörler ise 26 ürünle “Yakıtlar” sektörü ile 43 ürünle “Ayakkabı” sektörü olarak sıralanmaktadır. İthalat tutarında en az NTM'ye ise %15,44 ile “Mineraller” sektörü ile %57,21 ile “Taş ve Cam” sektörü sahip olmuştur ([Tablo 38](#)).

Tablo 38. AB'nin İthalatta Uyguladığı Tarife Dışı Engellerin Sektöre Göre Oranı

Sektör	İthalattaki NTM Oranı (Toplam İthalat İçindeki %)	NTM Uygulanan İthal Ürün Oranı (İthal Ürün Sayısı İçindeki %)	NTM'ye Konu Olan Ürün Sayısı
Hayvansal Ürünler	99,91	99,69	321
Deri ve Deri Ürünleri	99,83	98,55	68
Tekstil ve Hazır Giyim	100,00	100,00	796
Sebze	99,88	98,86	348
Gıda Ürünleri	99,82	99,53	210
Yakıtlar	94,83	66,67	26
Ayakkabı	97,63	91,49	43
Çeşitli Ürünler	92,79	83,90	297
Makine ve Elektrikli Ürünler	99,40	98,57	760
Kimyasallar	99,82	96,29	753
Ağaç Ürünleri	85,44	83,83	197
Taşımacılık	98,37	93,85	12

			2
Plastik veya Kauçuk	95,40	93,84	19 8
Metaller	90,99	91,83	51 7
Taş ve Cam	57,21	76,17	14 7
Mineraller	15,44	57,14	60
Tüm İthalat Ürünleri	94,31	93,88	4.8 63

Kaynak: (Dünya Bankası WITS (World Integrated Trade Solution), 2020)

Tablo 39'da tarife dışı engellerden SPS ve TBT'ye göre AB'nin ithalatında NTM uygulanan ürün sayıları görülmektedir. Toplam 1.554 üründe "Sıhhi ve bitki sağlığı önlemleri" (SPS) uygulanırken 4.824 üründe de "Ticarette teknik engeller" (TBT) uygulanmıştır. En çok SPS uygulanan sektör "Sebze" olurken bu sektörde 334 üründe SPS uygulandığı görülmektedir. Bu sektörü 321 üründe SPS uygulanan "Hayvansal ürünler" sektörü ile 243 üründe SPS uygulanan "Kimyasallar" sektörü izlemiştir. En çok TBT uygulanan sektör ise "Tekstil ve Hazır Giyim" olurken bu sektörde 796 üründe TBT uygulandığı görülmektedir. Bu sektörü 760 üründe TBT uygulanan "Makine ve Elektrikli Ürünler" sektörü ile 753 üründe TBT uygulanan "Kimyasallar" sektörü izlemiştir.

Tablo 39. AB'nin İthalatında SBS ve TBT Uygulanan ürün Sayıları

Sektör	Sıhhi ve bitki sağlığı önlemlerinden (SPS, NTM) etkilenen ürün sayısı	Ticarette teknik engellerden (TBT, NTM) etkilenen ürün sayısı
Hayvansal Ürünler	32 1	314
Sebze	33 4	347
Gıda Ürünleri	19 3	209
Plastik veya Kauçuk	80	198
Deri ve Deri Ürünleri	29	68
Kimyasallar	24 3	753
Ağaç Ürünleri	10 0	193
Metaller	10 2	502
Taş ve Cam	38	140
Makine ve Elektrikli Ürünler	61	760
Tekstil ve Hazır Giyim	36	796
Çeşitli Ürünler	6	294
Mineraller	10	60
Yakıtlar	1	25
Ayakkabı		43
Taşımacılık		122
Tüm İthalat Ürünleri	1.554	4.824

Kaynak: (Dünya Bankası WITS (World Integrated Trade Solution), 2020)

Tablo 40'da tarife dışı engellere göre AB'nin ithalatında ve ithal ettiği ürün sayısındaki NTM oranları görülmektedir. En çok NTM uygulaması "Etiketleme gereksinimleri (B310) (B-Ticarette Teknik Engeller, TBT)" olup 2018 yılında ithal edilen toplam 5.233 ürünün 3.645'inde bu NTM uygulanmış olup ürünlerin %70,4'ünde bu NTM'nin uygulandığı ve NTM uygulanan bu ürünlerin ithalat tutarının ise toplam ithalatın %72,8'ine denk geldiği

görülmektedir. İkinci sırada en çok NTM uygulaması 2.633 ürüne uygulanan “Sertifika gereksinimi (B830) (B-Ticarette Teknik Engeller, TBT)” olup NTM uygulanan bu ürünlerin toplam ürünlerin %50,8’ini toplam ithalat tutarının ise %54,9’unu oluşturduğu görülmektedir.

Üçüncü sırada ise en çok NTM uygulaması 2.445 ürüne uygulanan “Ürün kalitesi veya performans gereksinimi (B700) (B-Ticarette Teknik Engeller, TBT)” olup NTM uygulanan bu ürünlerin toplam ürünlerin %47,2’sini toplam ithalat tutarının ise %57,5’ini oluşturduğu görülmektedir.

En az NTM uygulaması ise 1.278 ürüne uygulanan “Paketleme Gereksinimleri (B330) (B-Ticarette Teknik Engeller, TBT)” olup NTM uygulanan bu ürünlerin toplam ürünlerin %24,7’sini toplam ithalat tutarının ise %34,2’sini oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 40. Tarife Dışı Engellere Göre Oranı AB'nin İthalatta Uyguladığı NTM Oranları

NTM	İthalatta ki NTM Oranı (Toplam İthalat İçindeki %)	NTM Uygulanan İthal Ürün Oranı (İthal Ürün Sayısı İçindeki %)	NTM'ye Konu Olan Ürün Sayısı
Ürün kalitesi veya performans gereksinimi (B700) (B-Ticarette Teknik Engeller, TBT)	57,53	47,20	2.445
Etiketleme gereksinimleri (B310) (B-Ticarette Teknik Engeller, TBT)	72,79	70,37	3.645
Test gereksinimi (B820) (B-Ticarette Teknik Engeller, TBT)	36,55	35,39	1.833
Sertifika gereksinimi (B830) (B-Ticarette Teknik Engeller, TBT)	54,86	50,83	2.633
Muayene gereksinimi (B840) (B-Ticarette Teknik Engeller, TBT)	60,03	42,43	2.198
Paketleme Gereksinimleri (B330) (B-Ticarette Teknik Engeller, TBT)	34,24	24,67	1.278
Belirli maddelerin kısıtlı kullanımı (B220) (B-Ticarette Teknik Engeller, TBT)	30,74	29,34	1.520
Ticarette Teknik Engeller nedenleri ile yasaklar (B110) (B-Ticarette Teknik Engeller, TBT)	42,83	32,92	1.705
Ticarette Teknik Engeller nedenleri ile ithalatçılar için kayıt şartı (B150) (B-Ticarette Teknik Engeller, TBT)	50,87	30,50	1.580
Ticarette Teknik Engeller nedenleri ile yetkilendirme gereksinimi (B140) (B-Ticarette Teknik Engeller, TBT)	37,51	34,81	1.803

Kaynak: (Dünya Bankası WITS (World Integrated Trade Solution), 2020)

4.2. Almanya'nın Türkiye'ye Karşı Uyguladığı Tarifeler

Almanya ve üyesi olduğu AB aralarında Gümrük Birliği olmasına rağmen Türkiye'den yaptığı ithalatta bazı ürünlere gümrük vergisi uygularken bazı ürünlerde tarife dışı engel bazı ürünlerde her ikisini de uygulamaktadır. Bu bölümde ilk önce Almanya'nın 2018 yılında

Türkiye'den yaptığı 19,35 milyar dolarlık ithalat içinde hangi ürünlerde hangi oranlarda tarife uyguladığı dikkate alınarak sektörlerin ortalama tarife oranları analiz edilecektir. İkinci aşamada ise

Almanya'nın üyesi olduğu AB nezdinde Türkiye'ye uyguladığı tarife dışı engeller analiz edilecektir.

Almanya, 2018 yılında Türkiye'den yaptığı 3.277 ürünün ithalatında 115 ürüne gümrük vergisi uygulamıştır. Bu ürünlerde Türkiye Almanya'ya yaklaşık 574 milyon dolarlık ürün ihraç ederken dünyaya ise 115 üründe toplamda 7,1 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir. Almanya ise bu ürün grubunda dünyadan 32,6 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir.

Tablo 41'de Almanya'nın Türkiye'den ithal ettiği ürünlerin ithalatta uyguladığı gümrük vergisi oranlarına göre kırılımı görülmektedir. Almanya Türkiye'den ithal ettiği bu ürünler içinde

3.162 üründe gümrük vergisi uygulamazken, %1'den küçük 18 üründe, %1'den büyük %5'den küçük 28 üründe, %5'den büyük %10'dan küçük 21 üründe, %10'dan büyük %15'den küçük 23 üründe, %15'den büyük %20'den küçük 10 üründe, %20'den büyük %25'den küçük 5 üründe,

%25'den büyük %30'dan küçük 4 üründe, %30'dan büyük %35'den küçük 2 üründe ve %35'den büyük 4 üründe gümrük vergisi uygulamıştır. Almanya Türkiye'den yaptığı ithalatta en çok gümrük vergisi uyguladığı ürünlerin 28 ürünün yer aldığı %1-5 arası gümrük vergisi uyguladığı ürün grubundaki ürünler olduğu tespit edilmiştir. Almanya, ayrıca Türkiye'den ithal ettiği 23 ürünün ithalatında %10-15 aralığında gümrük vergisi uygulamaktadır. Almanya'nın Türkiye'den 2018 yılında ithal ettiği 87 ürünün ithalatında %1-25 aralığında gümrük vergisi uyguladığı tespit edilmiştir.

Almanya'nın dünyadan ithal ettiği toplam 5.233 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ithalatında uyguladığı gümrük vergisi oranlarının Türkiye'ye uyguladığı gümrük vergi oranları ile aynı olduğu görülmektedir. Almanya Türkiye'ye gümrük vergisi uygulamadığı 3.162 ürünün hepsinde serbest ticaret anlaşması yapmadığı dünyanın diğer ülkelerine de vergi uygulamamaktadır.

Tablo 41. Almanya'nın Türkiye'den Yaptığı İthalatta Uygulanan Gümrük Vergisi Oranlarına Göre 6'lı Gtip Kodlu Ürün Sayılarının Dağılımı

İthalatta Uygulanan Gümrük Vergisi Oranı	Ürün Sayısı
Gümrük Vergisi Uygulanmayan Ürünler (%0)	3.162
%0'dan büyük-%1'den küçük	18
%1'den büyük-%5'den küçük	28
%5'den büyük-%10'dan küçük	21
%10'dan büyük-%15'den küçük	23
%15'den büyük-%20'den küçük	10
%20'den büyük-%25'den küçük	5
%25'den büyük-%30'dan küçük	4
%30'dan büyük-%35'den küçük	2

%35'den büyük	4
Toplam	3.277

Kaynak: (ITC Market Access Map (MacMap), 2020)

Tablo 42'de MacMap verilerine göre Almanya'nın Türkiye'ye karşı uyguladığı tarifelerin TİM sınıflamasına göre sektör kırılımları görülmektedir.

Sektörler arasında en yüksek gümrük vergisi oranının “Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri” sektöründe olduğu görülürken bu sektördeki ortalama vergi oranı %4,5 olarak gerçekleşmiştir. Bu sektörü %2,67 gümrük vergisi oranı ile “Zeytin ve Zeytinyağı” sektörü ile %1,98 gümrük vergisi oranı ile “Meyve Sebze Mamulleri” sektörleri izlemektedir.

Almanya'nın Türkiye'den yaptığı ithalatta sektörler arasında en yüksek gümrük vergisi gelirin “Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri” sektöründe olduğu görülürken bu sektördeki ortalama vergi geliri 9,51 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu sektörü 9,16 milyon dolar gümrük vergisi geliri ile “Fındık ve Mamulleri” sektörü ile 4,59 milyon dolar gümrük vergisi geliri ile “Meyve Sebze Mamulleri” sektörleri izlemektedir.

Almanya 2018 yılında Türkiye'den yaptığı 19,35 milyar dolarlık ithalat üzerinden 27,8 milyon dolarlık gümrük vergisi elde ederken toplam ithalata ortalama %0,14 gümrük vergisi uygulamıştır. Almanya 2018 yılında Türkiye'den ithal ettiği ürün grubunda dünyadan 1,05 trilyon dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye ise dünya geneline 161,3 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir. Tarife uygulanan 115 üründe Almanya 2018 yılında Türkiye'den 574,06 milyon dolarlık ithalat yaparken elde edilen gümrük vergisinin bu ithalata oranı ise %4,84 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 42. Almanya'nın Türkiye'ye Uyguladığı Tariflerin (Gümrük Vergileri) Sektörel Ortalaması (milyon \$)

TİM sektör sınıfı	Sektör de Yer Alan 6'lı GTİP Kodlu Ürün Sayısı	Almanya'nın Türkiye'den İthalatı	Dünyadan Yaptığı İthalat	Türkiye'den Yaptığı İthalatın Payı	Türkiye'nin Dünyaya İhracatı	Ortalama Gümrük Vergisi Oranı	Toplam Gümrük Vergisi Tutarı
Çelik	177	640	36.512	1,8%	14.451	%0,00	0,00
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	116	238	12.852	1,9%	2.959	%0,00	0,00
Demir ve Demir Dışı Metaller	219	1.167	50.124	2,3%	8.114	%0,00	0,00
Deri ve Deri Mamulleri	67	145	17.659	0,8%	1.592	%0,00	0,00
Diğer Sanayi Ürünleri	22	7	5.790	0,1%	125	%0,00	0,00
Elektrik Elektronik	319	1.403	204.211	0,7%	11.046	%0,00	0,01
Fındık ve Mamulleri	5	584	1.193	49,0%	1.831	%1,57	9,16
Gemi ve Yat	14	11	1.336	0,8%	521	%0,00	0,00
Halı	20	114	1.158	9,8%	2.264	%0,00	0,00
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	282	4.364	44.191	9,9%	17.557	%0,00	0,00
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	131	211	22.523	0,9%	6.157	%4,50	9,51
İklimlendirme Sanayii	88	666	32.594	2,0%	4.313	%0,00	0,00
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	429	1.145	178.104	0,6%	15.904	%0,00	0,01
Kuru Meyve ve Mamulleri	17	177	2.757	6,4%	1.295	%0,00	0,00
Madencilik Ürünleri	61	119	15.130	0,8%	4.189	%0,00	0,00
Makine ve Aksamları	332	951	65.952	1,4%	7.365	%0,00	0,00
Meyve Sebze Mamulleri	76	231	11.847	2,0%	1.519	%1,	4,

						98	5
							9
Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	19 2	219	29.048	0,8%	4.880	%0, 00	0, 0 0
Mücevher	26	175	14.265	1,2%	7.166	%0, 00	0, 0 0
Otomotiv Endüstrisi	12 1	5.266	176.24 1	3,0%	31.42 5	%0, 00	0, 0 0
Savunma ve Havacılık Sanayii	29	271	20.768	1,3%	1.450	%0, 00	0, 0 0
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	48	118	8.344	1,4%	1.120	%0, 35	0, 4 2
Süs Bitkileri ve Mam.	8	12	2.342	0,5%	97	%0, 00	0, 0 0
Tekstil ve Hammaddeleri	39 9	468	8.084	5,8%	7.807	%0, 00	0, 0 0
TİM SINIFLAMASI DIŞI	13	375	74.654	0,5%	2.565	%0, 00	0, 0 0
Tütün	7	48	2.467	1,9%	1.010	%0, 00	0, 0 0
Yaş Meyve ve Sebze	55	193	12.196	1,6%	2.251	%1, 71	3, 3 0
Zeytin ve Zeytinyağı	4	29	498	5,9%	355	%2, 67	0, 7 8
Sektörler toplamı	3.2 77	19.348	1.052.8 42	1,8%	161.3 28	%0, 14	2 7, 8

Kaynak: (ITC Market Access Map (MacMap), 2020), (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020) ve TİM

4.3. Almanya'nın Türkiye'ye Uyguladığı Tarife Dışı Engeller

AB Türk ihraç ürünlerine ikili tarife dışı engel uygulamadığı diğer ülkelere karşı uyguladığı tarife dışı engelleri ise Türkiye'ye karşı da uyguladığı tespit edilmiştir. AB Türkiye'ye ayrıca 1 adet "C-Sevkiyat öncesi inceleme ve diğer formaliteler" kodlu NTM'yi ikili ülke olarak da uygulamaktadır. Böylece AB Türkiye'ye 413'ü bütün ülkelere 1'i de ise ikili olmak üzere toplamda 414 adet NTM uygulamaktadır (UNCTAD, 2020).

Tablo 43'de AB'nin aralarında Türkiye'nin de olduğu bütün ülkelere genel uyguladığı 414 adet tarife dışı engelin engel türüne göre dağılımı görülmektedir.

AB Türkiye'den yaptığı ithalatta 97 adet "A-Sıhhi ve bitki sağlığı (SPS) önlemleri", 272 adet "B-Ticarette teknik engeller (TBT'ler)", 5 adet "C-Sevkiyat öncesi inceleme ve diğer formaliteler", 35 adet "E-Ruhsatlar, kotalar, yasaklar ve diğer miktar kontrol önlemleri", 2 adet "P-İhracatla ilgili önlemler" ve 2 diğer önlemler kodlu toplamda diğer ülkelerle birlikte 413 tarife dışı engel (NTM) uygulamıştır. Bunların yanı sıra AB'nin Türkiye'ye karşı da 1 adet "C- Sevkiyat öncesi inceleme ve diğer formaliteler" kodlu NTM uyguladığı görülmektedir (UNCTAD, 2020).

Bunların dışında DTÖ verilerine göre Almanya'nın aralarında Türkiye'nin de olduğu ülkelere 1 adet Sıhhi ve bitki sağlığı (SPS) önlemleri uyguladığı ve 10 tane de uygulamayı düşündüğü görülmektedir.

Tablo 43. AB'nin Türkiye'ye Uyguladığı 414 Tarife Dışı Engelin Adetsel Dağılımı

Tarife Dışı Engel Kodu	Tarife Dışı Engel Açıklaması	Türkiye Dahil Bütün Ülkeler	Türkiye (bilateral)
A	Sıhhi ve bitki sağlığı (SPS) önlemleri	97	
B	Ticarette teknik engeller (TBT'ler)	272	
C	Sevkiyat öncesi inceleme ve diğer formaliteler	5	
D	Şarta Bağlı "Koşullu" Ticaret Koruyucu Önlemler		
E	Ruhsatlar, kotalar, yasaklar ve diğer miktar kontrol önlemleri	35	
F	Fiyat kontrol önlemleri: Ücretler, vergiler ve benzer diğer tarife önlemleri		
G	Finans önlemleri		
H	Rekabet karşıtı önlemler		
I	Ticarete bağlı yatırım önlemleri		
J	Dağıtım kısıtlamaları		
K	Satış sonrası hizmetlerde kısıtlama		
L	Sübvansiyonlar (P700 kapsamındaki ihracat sübvansiyonları hariç)		
M	Devlet tedarik kısıtlamaları		
N	Fikri mülkiyet		

O	Menş kuralları		
P	İhracatla ilgili önlemler	2	
	Diğer önlemler	2	
	Toplam	4	1
		1	
		3	

Kaynak: (UNCTAD, 2020)

5. Almanya Pazarında Türk İhracatçılarının Muhtemel Rakipleri

Almanya'nın dünyadan ithal ettiği ürünlerde ilk 5 ülke arasında yer alan ülkeler analiz edildiğinde Comtrade verilerine göre Çin 975 üründe, İtalya 502, Hollanda 465, ABD 338 ve Fransa 331 üründe en çok ithalat yapılan ülke olarak ilk sırada yer almıştır. İkinci sırada en çok ithalat yapılan ülkeler analiz edildiğinde ise Çin 521, Hollanda 465, İtalya 448, Fransa 349 ve ABD 323 üründe ikinci sırada en çok ithalat yapılan ülke olarak sıralamada yer almıştır. Üçüncü sırada en çok ithalat yapılan ülkeler analiz edildiğinde ise Hollanda 430, Çin 405, İtalya 386, Fransa 376, ABD ise 290 üründe üçüncü sırada en çok ithalat yapılan ülke olarak sıralamada yer almıştır.

Ülkelerin ilk beş sırada yer aldıkları ürünler birlikte incelendiğinde Çin 2.419 üründe, Hollanda 2.161 üründe, İtalya 2.073 üründe, Fransa 1.785 üründe ve ABD de 1.463 üründe en çok ithalat yapılan ilk beş ülke sıralamasında yer almıştır. Almanya'nın en çok ithalat yaptığı ilk beş ülke sıralamasında toplamda 158 farklı ülkenin sıralamaya girdiği tespit edilmiştir. Listede en çok yer alan ülkelere ilk onu incelendiğinde Çin ve ABD dışındaki sekiz ülkenin (Hollanda, İtalya, Fransa, Avusturya, Polonya, Belçika, İsviçre ve Birleşik Krallık) de Avrupa kıtası ülkesi olması ve bunların da İsviçre dışında kalan yedi tanesinin AB üyesi olması Almanya'nın tedarikinde önceliği yakınındaki ülkelere verdiğini göstermektedir. Bu tespit, TradeMap verilerine göre Almanya'nın 2018 yılındaki 1,29 trilyon dolarlık ithalatını ortalama 3.230 km'den ithal etmesi ile de örtüşmektedir.

Türkiye ise Almanya'nın en çok ithalat yaptığı ülke sıralamasında 115 üründe ilk sırada yer alırken, 130 üründe 2. sırada, 151 üründe 3. sırada, 150 üründe 4. sırada ve 134 üründe de 5. sırada yer almıştır. Türkiye, en çok ithalat yapılan ülke sıralamasında 12. sırada yer alırken en çok ithalat yapılan ilk beş ülke sıralamasında toplamda 2.098 ürün ile 158 ülke arasında 13. sırada yer almıştır. Türkiye, dünya geneline 2018 yılında 4.729 farklı ürün ihraç ederken, bu ürünlerin 1.519 tanesinde uluslararası rekabet üstünlüğüne sahip olmuştur. Türkiye'nin ürün kırılımında Almanya'nın en çok ithalat yaptığı ilk beş ülke sıralamasında sadece 2.098 üründe iddialı olması dikkat çekmekte ve bu piyasada daha kat edilecek birçok yolun olduğu açıkça görülmektedir ([Tablo 44](#)).

Tablo 44. Almanya'nın Dünyadan İthal Ettiği Ürünlerde İlk 5 Ülke Arasında Yer Alan Ülkeler ve Sıralamada Yer Aldığı Ürün Sayısı

En Çok İthalat Yapılan Ülke Olma Sayısı Sıralaması	Toplam Sıralamada Yer Alma Sayısına Göre Sıralaması	Ülke	En Çok İthalat Yapılan Ülke Olma Sayısı	En Çok İthalat Yapılan İkinci Ülke Olma Sayısı	En Çok İthalat Yapılan Üçüncü Ülke Olma Sayısı	En Çok İthalat Yapılan Dördüncü Ülke Olma Sayısı	En Çok İthalat Yapılan Beşinci Ülke Olma Sayısı	Toplam Sıralamada Yer Alma Sayısı
1	1	Çin	975	521	405	263	255	2.419
2	3	İtalya	502	448	386	398	339	2.073
3	2	Hollanda	465	465	430	427	374	2.161
4	5	ABD	338	323	290	271	241	1.463
5	4	Fransa	331	349	376	349	300	1.785
6	8	İsviçre	270	299	228	231	206	1.174
7	6	Polonya	260	289	288	269	244	1.340
8	9	Belçika	230	233	233	230	227	1.133
9	7	Avusturya	228	244	277	285	283	1.267
10	11	Çekya	151	193	199	198	133	934
11	12	İspanya	117	144	168	168	181	778
12	13	Türkiye	115	130	151	150	144	680
13	14	Japonya	105	100	155	136	155	591
13	10	Birleşik Krallık	105	170	222	235	277	959
15	15	Hindistan	90	144	155	107	111	527
16	16	Danimarka	65	95	91	86	66	443
17	17	Macaristan	63	62	68	62	55	340

18	18	İsveç	54	5 9	7 1	64	8 2	33 0
19	21	Rusya	45	4 1	4 4	46	4 4	22 0
20	28	Finlandiya	38	3 5	2 3	36	2 5	15 7

Kaynak: Comtrade

Tablo 45'de Almanya pazarında Türkiye ile rekabet halindeki bazı ülkelerin Almanya ile dış ticaret göstergeleri görülmektedir. Tabloya göre Çin 2018 yılında, Almanya'ya 125,3 milyar dolarlık 4.215 farklı ürün ihraç ederken Fransa 77 milyar dolarlık 4.466 farklı ürün, Polonya 65,2 milyar dolarlık 3.822 farklı ürün, Çekya 56,4 milyar dolarlık 3.562 farklı ürün, Türkiye ise 19,35 milyar dolarlık 3.277 farklı ürün ihraç etmiştir. Türkiye Almanya pazarında daha çok yer almak için bu pazara daha çok ürün sunmalıdır.

Çin'in Almanya'ya yaptığı ürünlerde ortalama ihracat 29.739 dolar olurken, Fransa ortalama 17.237 dolar, Polonya ortalama 17.060 dolar, Çekya ortalama 15.838 dolar, Türkiye ise Almanya'ya ürün başına ortalama 5.904 dolar ihracat gerçekleştirmiştir. Bu da bu pazara sunulan ürünlerde diğer ülkelere göre katma değer düşük olduğunu göstermektedir. Vietnam bile Almanya pazarına Türkiye'den daha az ürün (1.711 ürün) ihraç ederken ürün başına 6.750 dolar ortalama ihracat yapmıştır.

Çin'in ihracat yaptığı ülkelerin ortalama uzaklığı 6.573 km olurken, Fransa'nın 3.105 km, Polonya'nın 1.515 km, Çekya'nın 1.273 km, Türkiye'nin ise 2.997 km olmuştur. Vietnam'ın

2018 yılında ortalama 6.784 km uzaklıktaki pazarlara hitap ettiği görülmektedir. Bu da ihracatçılarımızın mesafe gözetmeksizin pazarlara ulaşmak için daha çok çaba sarf etmesi gerekmektedir. Almanya'nın Türkiye'den oldukça uzak konumda olan Vietnam'dan 11,5 milyar dolarlık ithalat yaptığı da iyice analiz edilmeli ve Almanya pazarından daha çok pay alınması için stratejiler geliştirmelidir.

Tablo 45. Almanya Pazarında Türkiye İle Rekabet Halindeki Bazı Ülkelerin Dış Ticaret Göstergeleri

İthalat yapılan ülke	Almanya'nın Ülkeden Yaptığı İthalat (1.000 \$)	Almanya'nın Ülkeden İthal Ettiği Ürün Sayısı	İthal Edilen Ürün Başına Yapılan İthalat (1.000 \$)	Ülkenin İhracat Yaptığı Ülkelerin Ortalama Uzaklığı (km)
Çin	125.350.629	4.215	29.739	6.573
Çekya	56.416.040	3.562	15.838	1.273
Fransa	76.981.291	4.466	17.237	3.105
İsveç	18.714.653	2.878	6.503	2.675
Polonya	65.204.443	3.822	17.060	1.515
Romanya	18.867.262	2.181	8.651	1.736
Türkiye	19.348.399	3.277	5.904	2.997
Vietnam	11.549.152	1.711	6.750	6.784

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020)

Tablo 46'de **Tablo 26'**da yer alan Almanya'nın Türkiye'den ithal etmediği ancak Türkiye'nin dünyaya ihraç ettiği 1.439 ürünü en çok ithal ettiği ülkeler, bu ülkelerden ithal edilen ürün sayıları ve bu ülkelerden 1.439 ürünün yer aldığı kaç sektörde ithalat yaptığı görülmektedir. Almanya ithal ettiği 5.233 üründen dokuzunu ('252800, '270791, '271111, '271119, '271121, '271129, '280920, '293361 ve '710691) ismi saklı tutulan ülkelerden ithal etmektedir. Bu ürünlerden altı tanesi "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektöründe yer alırken, bir tanesi "Madencilik", bir tanesi "Mücevher", bir tanesi de sektör sınıflaması dışındadır. Bu dokuz üründen beş tanesi ('252800, '271119, '271129, '280920 ve '293361) ise aynı zamanda Almanya'nın Türkiye'den ithal etmediği ancak Türkiye'nin dünyaya ihraç ettiği 1.439 ürün içinde yer almaktadır. Almanya adı geçen 1.439 ürün içinde bahsi geçen beş ürün dışındaki 1.434 ürünü 77 farklı ülkeden en çok ithal etmiştir. Bu 77 ülke 26 sektör başlığı altında 365 defa sıralamada ilk sırada yer almıştır.

Tabloya göre Hollanda Türk ihracatçılarının Almanya pazarına sunamadığı 1.439 ürünün 193'ünde bu pazara en çok tedarikte bulunan ülke olmuştur. Bu 1.439 ürünün sektörel dağılımı incelendiğinde ise Hollanda'nın yer aldığı 15 farklı sektörde Almanya'nın en çok ithalat yaptığı ülke olduğu görülmektedir. Hollanda'yı 178 üründe bu pazara en çok tedarikte bulunan Çin ile 121 ürünle Fransa izlemektedir. Çin 19 farklı sektörde Almanya'nın en çok ithalat yaptığı ülke

olurken Fransa ise 18 sektörde ilk sırada yer almıştır. İlk 10 ülke 994 üründe ilk sırada yer alırken ilk 20 ülke ise 1.225 üründe Almanya'nın en çok ithalat yaptığı ülke olmuştur. Çin en çok sektörde ithalat yapılan ülke olurken 19 sektörde ilk sırada yer almış onu 18 sektör ile Fransa ve İtalya izlerken ABD ve Avusturya ise 17 sektörde ilk sırayı almışlardır.

Tablo 46. Almanya'nın Türkiye'den İthal Etmediği Türkiye'nin Dünyaya İhraç Ettiği 1.439 Ürünü En Çok İthal Ettiği Ülkeler

Ülke	En Çok İthal Edilen Ürün Sayısı	En Çok İthal Edilen Sektör Sayısı
Hollanda	19 3	1 5
Çin	17 8	1 9
Fransa	12 1	1 8
İtalya	92	1 8
ABD	92	1 7
Belçika	91	1 1
Avusturya	70	1 7
İsviçre	66	1 6
Polonya	55	1 5
Japonya	36	1 1
Birleşik Krallık	34	1 1
Çekya	29	1 1
İspanya	28	9
Hindistan	27	8
Danimarka	22	7
Rusya	22	6
İsveç	21	6
Norveç	17	8
Brezilya	16	8
Kanada	15	6
Diğer ülkeler (58 ülke)*	21 4	1 3 3
Toplam	1.4 39	3 7 0

Kaynak: Comtrade ve TradeMap * 5 ürün adı saklı tutulan ülkelerden alınmıştır

Tablo 47'de **Tablo 26'**da yer alan Almanya'nın Türkiye'den ithal etmediği ancak Türkiye'nin dünyaya ihraç ettiği 1.439 ürün içinde tamamını sadece bir ülkeden tedarik ettiği ürünler görülmektedir. Tablodaki 19 üründen 2'sinin ithal edildiği ülke gizli tutulurken Almanya ABD, Fransa ve İsviçre'den 3 ürünün tamamını, Polonya'dan 2 ürünü, İtalya, Avusturya, Slovenya, Portekiz, Çin ve Birleşik Krallık'tan da 1 ürünün tamamını ithal etmiştir.

Tablo 47. Almanya'nın Türkiye'den İthal Etmediği Türkiye'nin Dünyaya İhraç Ettiği 1.439 Ürün İçinde Tamamını Bir Ülkeden İthal Ettiği 19 Ürün (2018)

6'lı G Tİ P Kod u	Ürün Açıklaması	TİM Sektör Sınıfı	İthal Edilen Ülke
'271119	Diğer hidrokarbon gazları (sıvılaştırılmış)	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	Gizli
'271129	Diğer petrol gazları ve hidrokarbonlar (gaz halinde)	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	Gizli
'840681	Buhar türbinleri; diğerleri (güç 40MW'ı geçenler)	Makine ve Aksamları	Polonya
'230610	Pamuk tohumu yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	ABD
'844314	Tipografik baskı yapan makina (bobin halindeki kağıda baskı yapan) (fleksografik baskı yapanlar hariç)	Makine ve Aksamları	İtalya
'440326	İğne yapraklı diğer ağaçlar; işlem görmemiş	Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	Polonya
'130211	Afyondan elde edilenler (bitkisel özsu ve hülusalalar)	Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	Fransa
'550640	Polipropilenden sentetik devamsız lifler; karde edilmiş, taranmış veya iplik imali için başka şekilde işlem görmüş	Tekstil ve Hammaddeleri	Avusturya
'841013	Su türbinleri; güç >10 000 kw	Makine ve Aksamları	İsviçre
'730520	Demir/çelikten kaynak yapılmış, gaz/petrol sondajında kullanılan mahfaza boruları, dış çapı>406.4mm	Çelik	ABD
'520614	Pamuk ipliği (tek kat, penyesiz, pamuk<%85, 125<=dtex<192.31; toptan)	Tekstil ve Hammaddeleri	Slovenya
'480512	Yarı kimyasal saman selülozu fluting kağıdı	Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	Fransa
'540339	Diğer suni filament iplikleri (dikiş hariç) toptan	Tekstil ve Hammaddeleri	İsviçre
'520633	Pamuk ipliği (röt/kab, penmemiş, pa<%85, 192.31<=dtex<232.56; toptan)	Tekstil ve Hammaddeleri	Portekiz
'120721	Pamuk tohumu; tohumluk	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	İsviçre
'300441	Efedrin ve tuzlarını içeren ilaçlar; dozlandırılmış veya perakende satış için ambalajlanmış	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	ABD
'520515	Tek kat ipliği (125 desitekten az, metrik no>80)	Tekstil ve Hammaddeleri	Çin
'010514	Kaz; ağırlık <= 185 gr	Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	Fransa
'120729	Pamuk tohumu (kırılmış olsun olmasın); tohumluk olmayan	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	Birleşik Krallık

Kaynak: Comtrade ve TradeMap

6. Almanya'nın Küresel Değer Zincirindeki Yeri

UNIDO, "Küresel Değer Zinciri (Global Value Chains, GVC)"ni bir ürünü tasarımından nihai kullanımına ve ötesine taşımak için farklı coğrafi alanlar arasında dağılmış çok sayıda şirket ve işçi arasında bölünen tüm faaliyetler (tasarım, üretim, pazarlama, dağıtım ve nihai tüketiciye destek vb.) olarak tanımlamaktadır.

Küresel Değer Zincirleri (GVC'ler), üretimin farklı ülkelerde gerçekleştirilen faaliyetlere ve görevlere bölünmesinden oluşan uluslararası üretim paylaşımını ifade etmektedir. Adam Smith'in dönemine dayanan iş bölümünün uzmanlaşmasının geniş çaplı bir uzantısı olduğu düşünülebilir. Smith'e atfedilen ünlü örnekte, bir iğnenin üretimi, fabrika içinde her biri özel bir işçi tarafından gerçekleştirilen bir dizi farklı işleme bölünmüştür. Günümüzde GVC'lerde, operasyonlar (aynı yerle sınırlanmak yerine) ulusal sınırların dışına ulaşmış ve üretilen ürünler bir iğneden daha çok karmaşık hal almıştır.

OECD ise, ülkelerin Küresel Değer Zincirine katılımının üretkenliklerine, üretimin çeşitlendirilmesine ve karmaşıklığına (sofistike üretim) ekonomik faydalar sağlayabileceğini öne sürmektedir.

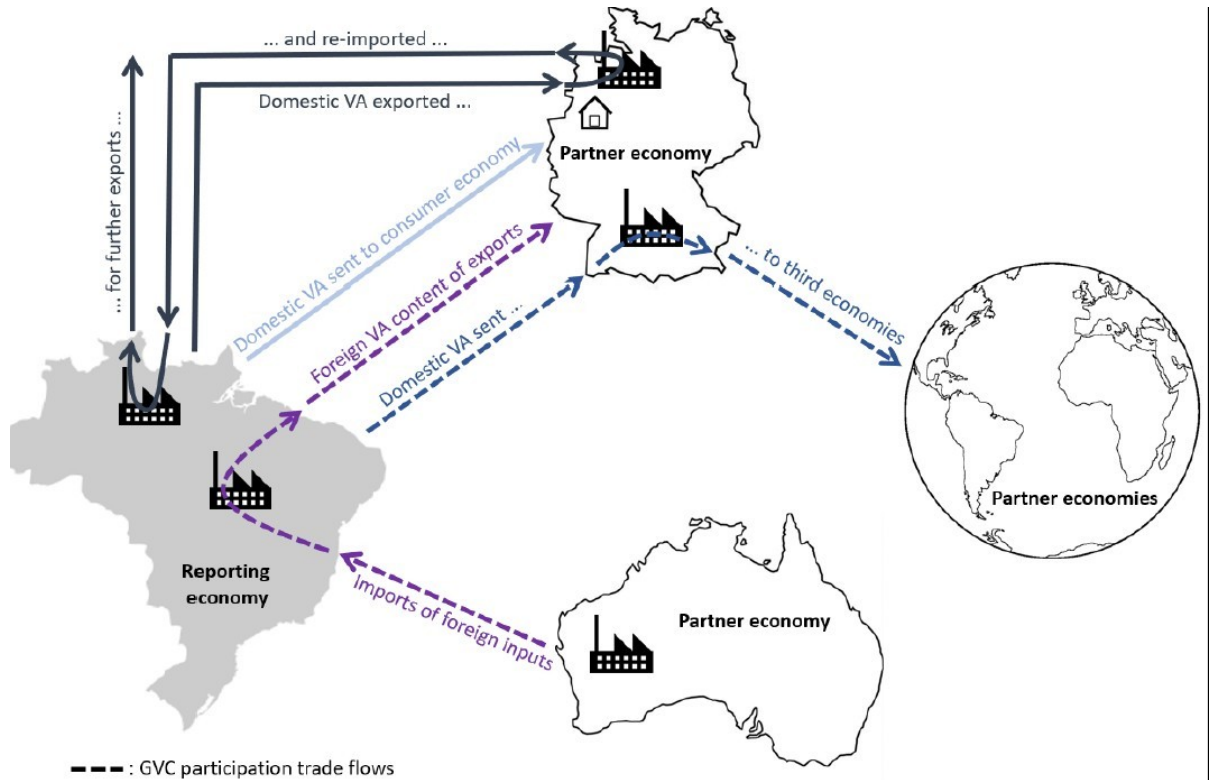
Katma değer açısından dış ticaret incelendiğinde brüt ihracatın yerli ve yabancı katma değerden oluştuğu görülmektedir.

İhracatın yurtiçi katma değeri içeriği aşağıdaki üç unsurdan oluşmaktadır:

- a) Tüketici ekonomisine (ihraç edilen ülkeye) gönderilen yurtiçi katma değer, nihai veya ara mal veya hizmetlerde doğrudan ithal eden ekonomi tarafından tüketilen katma değere karşılık gelir. Bir başka ifade ile ülke içinde üretilip ihraç edilen ürün ithal edilen ülke içinde doğrudan tüketilir.
- b) Ülke içinde üretilip ihraç edilen ara mallar (mal veya hizmetlerde) ithal eden ülke tarafından başka ürünlere dönüştürülerek üçüncü bir ülkeye yeniden ihraç edilebilir. Bu, GVC'ler arasında gerçekleşen birden çok katma değer alışverişini gösterir ve "İleriye Dönük GVC Katılımı/ Forward Participation"na karşılık gelir.
- c) İhraç edilen ara ürünlerin veya girdilerin belli süreçlerden geçtikten sonra yeniden ithal edilip yurtiçinde katma değer yaratılarak yeni ürünlere dönüşmesini ve katma değerli yeni hali ile tekrar aynı ülkeye veya bir başka ülkeye ihraç edilmesini ifade eder. Ayrıca, iki (veya daha fazla) ekonomi arasında böyle bir katma değerli gidiş-dönüş, bir ekonominin ithalatında mevcut olan yurtiçi katma değer içeriğini vurgular.

İhracatın yabancı katma değeri içeriği ise, ihraç edilecek ara veya nihai mal / hizmet üretmek amacıyla ithal edilen girdilerin katma değerine karşılık gelmektedir. Bu "Geriye Dönük GVC Katılımı/ Backward Participation"na karşılık gelir. Brüt ihracatın yüzdesi olarak ifade edildiğinde "Dikey uzmanlaşma" olarak da adlandırılır.

GVC faaliyetleri bölge içi (AB içi) olabileceği gibi bölgeler arası (AB-Uzak Asya, AB-Afrika, AB-ABD gibi) faaliyetleri şeklinde de olabilir. Çin'in ABD veya Almanya merkezli değer zincirlerine artan katkısı bölgeler arası küresel değer zincirine iyi bir örnek olacaktır. 2000 ve 2017 yılları arasında, "Asya Fabrikası" bölgesindeki bölge içi GVC faaliyetlerinin ağırlığının "Kuzey Amerika Fabrikası" bölgesinin ağırlığını aştığı görülmektedir. Bölge içi GVC faaliyetlerinin payı hem Avrupa hem de Kuzey Amerika'da nispeten azalırken özellikle bağlantıların büyük oranda Çin'in de yer aldığı "Asya Fabrikası" ile olması nedeni ile bölgeler arası üretim paylaşım ve GVC faaliyetlerindeki payda artış görülmüştür. ABD ve Almanya hala karmaşık GVC ağlarındaki en önemli merkezler olmasına rağmen, Çin hem geleneksel ticarete hem de basit GVC ağlarında bir arz ve talep merkezi olarak giderek daha önemli bir rol oynamaktadır (Dünya Ticaret örgütü (DTÖ/WTO), 2020).

Şekil 1. Almanya İçin Küresel Değer Zinciri

Kaynak: (Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ, WTO), 2020)

Almanya ekonomisindeki gelişmeyi AB üyeliği öncesi ve sonrası olarak iki dönemde analiz edilebilir. AB üyeliği sonrası sürecinde de AB'nin yeni üyelerin katılımı ile genişlemesi Almanya için hem hammadde ve ara mal tedarikinde hem de bu ülkelere ihracatında önemli fırsatlar yaratmıştır.

Tablo 48'de yıllara göre Almanya dış ticaretinin dünya dış ticaretinden aldığı pay görülmektedir. Almanya 1948 yılında henüz AB'nin temellerini oluşturan anlaşmaların yapılmadığı dönemde küresel ihracattan %1,4 pay alırken küresel ithalattan ise %2,2 pay almaktadır. Almanya'nın 1960 yılında küresel ihracattan aldığı pay %8'e küresel ithalattan aldığı pay ise %6,6'ya yükselmiş 1990 yılında küresel ihracattan aldığı pay %12,1'e küresel ithalattan aldığı pay ise %9,9'a yükselmiştir. Almanya'nın küresel ihracattan aldığı pay 2018 yılında %8 küresel ithalattan aldığı pay ise %6,5 olarak gerçekleşmiştir. Açıkça görülmektedir ki Almanya'nın küresel ticaretten aldığı pay inişli çıkışlı seyir izlese de genelde AB üyeliği öncesine göre oldukça artış göstermiştir.

Tablo 48. Yıllara Göre Almanya Dış Ticaretinin Dünya Dış Ticaretinden Aldığı Pay

Yıllar	Almanya'nın Dünya İhracatından Aldığı Pay	Almanya'nın Dünya İthalatından Aldığı Pay
1948	%1,4	%2,2
1950	%3,2	%4,2
1958	%8,0	%6,6
1960	%8,8	%7,4
1970	%10,8	%9,1
1980	%9,5	%9,1
1990	%12,1	%9,9
2000	%8,5	%7,4
2010	%8,2	%6,8
2017	%8,2	%6,4
2018	%8,0	%6,5

Kaynak: (Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ/ WTO), 2020)

AB 1958 yılında 6 üyeli iken zaman içerisinde yeni üyelerin katılımı ile genişleme yaşamış, 1973 yılında 3 üyenin katılımı ile üye sayısı 9'a, 1981 yılında 1 üyenin katılımı ile üye sayısı 10'a, 1986 yılında 2 üyenin katılımı ile üye sayısı 12'ye, 1995 yılında 3 üyenin katılımı ile

ye sayısı 15'e, 2004 yılında 10 üyenin katılımı ile ye sayısı 25'e, 2007 yılında 2 üyenin katılımı ile ye sayısı 27'ye, 2013vyılında 1 üyenin daha katılımı ile ye sayısı 28'e yükselmiş ancak Birleşik Krallık'ın 31 Ocak 2020'de birlik üyeliğinden ayrılması ile ye sayısı 27 olmuştur. AB'ye en yüksek katılımın aralarında Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinden de olduğu 10 ülkenin katılımı ile 2004 yılında gerekleştii görülmektedir.

Tablo 49'da yıllara göre Almanya ile Orta ve Doğu Avrupa Ülkeleri (Central and Eastern Europe, CEE) arasındaki dış ticaret görülmektedir. Almanya bu ülkelerin birlik üyesi olmadığı 2001 yılında bu ülkelere 44 milyar dolarlık tedarik yaparken bu ülkelere 47 milyar dolarlık ihracat yapmıştır. Almanya'nın bu ülkelere tedariki 2018 yılında 199,3 milyar dolara bu ülkelere ihracatı ise 205,7 milyar dolara yükselmiştir. Yıllar içerisinde Almanya'nın bu ülkelere hem ihracatı hem de bu ülkelere ithalatı oldukça artmıştır. Almanya'nın bu ülkelere ihracatının toplam ihracatı içindeki payı 2001 yılında %8,2 iken 2019 yılında %13,8'e yükselmiş, aynı şekilde bu ülkelere ithalatının toplam ithalatı içindeki payı 2001 yılında %9 iken 2019 yılında bu pay %16,1'e yükselmiştir. Almanya'nın bu ülkelerin dış ticaretindeki pay incelendiğinde hem ithalat hem de ihracat kısmında bu ülkeler için önemli rol üstlendiği görülmektedir. Bu ülkeler neredeyse ticaretlerinin dörtte birini Almanya ile gerçekleştirmektedirler. Almanya ile Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin küresel değer zincirinde birbirleri ile yoğun bir dış ticaret ilişkisi içinde oldukları görülmektedir. Alman firmalarının bu ülkelere üretim üssü kurdukları ve ucuz işgücü ev hammaddeye daha yakın olarak üretim avantajından faydalandıkları bunun yanı sıra bu pazarlara yakın olarak bu pazarlara da ağırlıklı olarak hitap ettiği görülmektedir.

Tablo 49. Almanya ile Orta ve Doğu Avrupa Ülkeleri Arasındaki Dış Ticaret (milyar \$)

Yıllar	Almanya'nın Orta ve Doğu Avrupa Ülkelerinden İthalatı	Orta ve Doğu Avrupa Ülkelerinin Dünyaya İhracatı	Almanya'nın Toplam İthalatı	Almanya'nın Orta ve Doğu Avrupa Ülkelerinden İthalatının Toplam İthalatı İçindeki Payı	Almanya'nın Orta ve Doğu Avrupa Ülkelerinden İthalatının Bu Ülkelerin Toplam İhracatı İçindeki Payı	Almanya'nın Orta ve Doğu Avrupa Ülkelerine İhracatı	Orta ve Doğu Avrupa Ülkelerinin Dünyadan İthalatı	Almanya'nın Toplam İhracatı	Almanya'nın Orta ve Doğu Avrupa Ülkelerinin Toplam İhracatı İçindeki Payı	Almanya'nın Orta ve Doğu Avrupa Ülkelerine İhracatının Bu Ülkelerin Toplam İthalatı İçindeki Payı
2001	43,96	155,23	486,02	%9,0	%28,3	46,76	188,05	571,43	%8,2	%24,9
2002	49,73	182,98	490,45	%10,1	%27,2	53,05	217,19	616,00	%8,6	%24,4
2003	66,53	230,31	601,76	%11,1	%28,9	68,82	269,56	748,53	%9,2	%25,5
2004	75,29	309,18	718,15	%10,5	%24,4	82,95	349,45	911,74	%9,1	%23,7
2005	77,81	361,03	779,82	%10,0	%21,6	93,62	408,45	977,13	%9,6	%22,9
2006	94,21	436,34	922,21	%10,2	%21,6	118,57	505,66	1.121,96	%10,6	%23,4
2007	118,65	557,24	1.059,31	%11,2	%21,3	149,99	651,79	1.328,84	%11,3	%23,0
2008	130,01	682,08	1.192,58	%10,9	%19,1	174,52	803,54	1.457,46	%12,0	%21,7
2009	107,67	518,58	928,89	%11,6	%20,8	120,23	548,90	1.125,84	%10,7	%21,9
2010	124,65	611,88	1.060,67	%11,8	%20,4	138,97	647,45	1.267,74	%11,0	%21,5
2011	151,91	757,65	1.261,59	%12,0	%20,1	168,27	795,73	1.483,80	%11,3	%21,1
2012	142,98	732,52	1.161,25	%12,3	%19,5	155,79	758,37	1.410,15	%11,0	%20,5
2013	155,48	781,49	1.187,30	%13,1	%19,9	165,19	785,26	1.450,94	%11,4	%21,0
2014	170,78	804,48	1.214,96	%14,1	%21,2	180,41	795,53	1.498,16	%12,0	%22,7
2015	154,59	702,72	1.053,39	%14,7	%22,0	162,74	689,26	1.323,67	%12,3	%23,6
2016	164,67	716,31	1.060,67	%15,5	%23,0	171,73	697,94	1.340,75	%12,8	%24,6
2017	182,29	804,96	1.167,75	%15,6	%22,6	189,86	801,80	1.446,64	%13,1	%23,7
2018	202,62	908,48	1.287,38	%15,7	%22,3	211,69	930,90	1.556,74	%13,6	%22,7
2019	199,29		1.236,30	%16,1		205,66		1.486,46	%13,8	

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2020)

Almanya'nın İhracatında İleriye ve Geriye Dönük Katılımı

Tablo 50'de Almanya, Türkiye ve OECD ülkeleri toplamının 2005-2016 yılları arasındaki ihracatı içinde yabancı katma değer (Geriye Dönük Katılım) oranı görülmektedir. Almanya'nın ihracatı içinde ithalatının payı 2005 yılında %18,6 iken Türkiye'de bu oran %15,4 OECD ülkeleri ortalamasında ise %19,9 olarak gerçekleşmiştir. Geriye Dönük Katılım Almanya'nın ihracatı içinde ithalatının payı 2010 yılında %21,5 iken Türkiye'de bu oran

%17,2 OECD ülkeleri ortalamasında ise %21,9 olmuş, 2016 yılında ise oran Almanya için %20,3 Türkiye için %16,5 OECD ülkeleri için ise ortalama %21,1 olmuştur. Türkiye hem OECD ortalamasından hem de Almanya'dan daha düşük seviyede ihracatında yabancı girdi (ihracat içinde ithalatın oranı) payına sahip olmuştur. Almanya'nın ihracatında bu kadar yüksek oranda ithalata dayalı girdi kullanması Türk ihracatçıları için de bu pazarı cazip hale getirmektedir.

Tablo 50. Almanya ve Türkiye'nin İhracatında Geriye Dönük Katılımı

Yıllar	Almanya'nın Geriye Dönük Katılımı	Türkiye'nin Geriye Dönük Katılımı	OECD Ülkelerinin Ortalama Geriye Dönük Katılımı
2005	18,6%	15,4%	19,9%
2006	20,4%	17,5%	21,2%
2007	21,1%	18,1%	21,7%
2008	21,4%	19,6%	22,9%
2009	18,1%	15,7%	20,0%
2010	21,5%	17,2%	21,9%
2011	23,2%	19,4%	23,5%
2012	23,1%	20,5%	23,5%
2013	22,4%	19,1%	23,0%
2014	21,7%	18,2%	22,7%
2015	21,0%	16,8%	21,5%
2016	20,3%	16,5%	21,1%

Kaynak: (OECD, 2020)

Almanya'nın 2005 yılında ihraç ettiği ürünlerin %59,7'si ihracat yapılan ülkelerin iç tüketiminde kullanılırken, %0,7'si başka bir ülkeye ihraç edilmek üzere yurt dışında işlem den geçip tekrar Almanya içine ithal edilmiş, %21'i ithal eden ülkenin başka bir ülkeye ihracatında kullanılmış (İleri Dönük Katılım), %18,6'sı ise ihraç edilmek üzere başka ülkelerden ithal edilmiştir (Geriye Dönük Katılım). Almanya'nın 2015 yılında ihraç ettiği ürünlerin %56,3'ü ihracat yapılan ülkelerin iç tüketiminde kullanılırken, %0,8'i başka bir ülkeye ihraç edilmek üzere yurt dışında işlem den geçip tekrar Almanya içine ithal edilmiş, %21,9'u ithal eden ülkenin başka bir ülkeye ihracatında kullanılmış (İleri Dönük Katılım), %21'i ise ihraç edilmek üzere başka ülkelerden ithal edilmiştir (Geriye Dönük Katılım). Yukarıda da belirtildiği üzere Almanya'nın *Geriye Dönük Katılımı* 2016 yılında %20,3 olarak gerçekleşmiştir. Almanya'nın 2005-2015 döneminde tüketim malları ihracatının payının azaldığı buna karşılık hem İleriye Dönük Katılım hem de Geriye Dönük Katılım oranındaki artış ile küresel değer zincirinde daha çok rol aldığı görülmektedir. Almanya'nın 2015 yılındaki ihracatında ithalat girdilerinin sektörel dağılımına bakıldığında %2,9 hammadde, %8,1 imalat malı ve %10 ise hizmet sektörü ithalatında olmuştur (*Geriye Dönük Katılım* 2015

yılında toplamda %21 idi). Almanya'nın ihraç ettiği ürünlerin ithal eden ülkenin başka bir ülkeye ihracatında kullanılması (*İleriye Dönük Katılım*) analiz edildiğinde Almanya'nın en önemli hedef pazarının %7,8 pay ile Fransa olduğu görülürken onu %6,4 pay ile Çin ve %5,9 pay ile İsviçre izlemektedir. Bu ülkelere başka bir ülkeye ihracatlarında kullanılmak üzere ihraç edilen ürünler incelendiğinde ise “diğer ticari hizmetler” %12,8'lik pay ile ilk sırada yer alırken onu %12,5'lik pay ile “toptan ve perakende

ürünleri” ve %11,7’lik pay ile de “motorlu araçlar” sektörleri takip etmektedir (Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ, WTO), 2020).

Tablo 51’de Almanya, Türkiye ve OECD ülkeleri ortalamasının 2005-2015 yılları arasındaki ihrac ettiği ürünlerin bir başka ülkenin ihracatı içindeki katma değerinin (İleriye Dönük Katılım) oranı görülmektedir. Almanya’dan ithal eden ülkenin başka bir ülkeye ihracatında kullanıldığı Almanya’nın yurtdışı katma değer (İleri Dönük Katılım) oranı 2005 yılında %21 iken bu oran Türkiye’de %13,5 OECD ortalamasında ise %23,6 olarak gerçekleşmiştir. İleri Dönük Katılım oranı 2015 yılında Almanya için %21,9’a Türkiye için %16,6’ya yükselirken OECD ortalamasında ise %18’e düşmüştür. Almanya’nın yurtdışı katma değerinin başka ülkenin ihracatı içindeki payının Türkiye’den ve OECD ortalamasından daha iyi olduğu görülmektedir.

Tablo 51. Almanya ve Türkiye’nin İhracatında İleriye Dönük Katılımı

Yıllar	Almanya'nın İleriye Dönük Katılımı	Türkiye'nin İleriye Dönük Katılımı	OECD Ülkeleri'nin Ortalama İleriye Dönük Katılımı
2005	21,0%	13,5%	23,6%
2006	21,4%	14,3%	23,3%
2007	21,7%	15,2%	22,1%
2008	21,8%	16,2%	20,8%
2009	20,5%	14,1%	18,2%
2010	20,9%	15,0%	19,0%
2011	21,1%	16,1%	19,2%
2012	21,4%	15,7%	18,4%
2013	21,7%	15,3%	17,9%
2014	21,9%	15,4%	17,8%
2015	21,9%	16,6%	18,0%

Kaynak: (OECD, 2020)

7. İhracatçılarımızın Almanya'ya İhracatta Yaşadığı Problemler

Almanya'nın AB üyesi olması ve Türkiye ile aralarında Gümrük Birliği'nin varlığı olması Türk ihracatçıları için bu ülkeyi cazip kılmamaktadır. Almanya 2018 yılında ortalama 3.101 km uzaklıktaki pazarlara ihracat yaparken mal tedarikini ise ortalama 3.230 km'den yapmıştır. Dünya ortalama 5.106 km'den ürün tedarik ederken Türk ihracatçılarının ortalama 2.997 km mesafedeki pazarlara ürün satması yeterli görülmemeli ve daha uzakta bulunan hedef pazarlara erişimde istekli olunmalıdır. Almanya hem ihracatında hem de ürün tedarikini yakın mesafeden ziyade orta mesafedeki ülkelere yapmaktadır. Bu da bu pazara yönelmek isteyen Türk ihracatçıları için itici bir güç olmalıdır.

TİM tarafından Almanya'ya ihracat yapan firmalarla yapılan görüşmeler, ihracatçı birliklerimizden gelen görüşler ve ihracatçılarımıza ulaştırılan ankete gelen geri dönüşler sonucu derlenen ihracatçılarımızın Almanya'ya ihracat yaparken karşılaştıkları sorunlar aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- ABD ile Çin arasındaki ticari anlaşmazlıklar ve küresel belirsizlikler başta Almanya ile olmak üzere Türkiye – AB ticaretinde olumsuz etkiler ortaya çıkarmıştır. AB 2018 yılında Türkiye'den toplamda 94,7 milyar dolarlık ithalat yaparken 2019 yılında ithalat 93,6 milyar dolara gerilemiştir. Aynı şekilde Almanya'nın Türkiye'den yaptığı ithalat incelendiğinde de 2018 yılında 19,4 milyar dolar olarak gerçekleşen ithalat 2019 yılında 17,7 milyar dolara gerilemiştir
- Almanya güzergahında transit kısıtlamaları nedeniyle yaratılan “yapay engeller” kilit ihracat sektörümüz olan otomotiv ve otomotiv yan sanayii ile tekstil ve hazır giyim sektörlerinin uluslararası rekabet gücünü önemli ölçüde azaltmaktadır. Bu ticari konjonktürde, Türkiye-Almanya güzergahındaki transit kısıtlamalarının kaldırılması, güzergah ülkelerinin bu yönde irade göstermelerinin sağlanması için Almanya-Türkiye karşılıklı ticaretinde etkin oyuncuların (ihracatçılar, ithalatçılar, üreticiler vb.) girişimleri önem arz etmektedir.
- Özellikle Brexit sonrasında genel bir ekonomik kriz beklentisinin yoğunlaştığı Avrupa Birliği ülkelerinin, ekonomik büyüme stratejilerini Orta Asya'ya yönelttiği izlenmektedir. Özellikle Afganistan'ın yeniden yapılanma sürecinin sunduğu yeni ticaret potansiyeli temelinde, Orta Asya ülkeleri ile Avrupa arasındaki ulaşım bağlantılarının etkinleştirilmesi, sınır geçişlerinin hızlandırılması ve multimodal bağlantıların ve altyapıların geliştirilip güçlendirilmesi gündemde öne çıkmaktadır. Çin-ABD ticaret savaşlarının etkilerinin azaltılması hedefleri ve Çin'in hayata geçirdiği

Kuşak-Yol Girişimi hedeflerine paralel olarak, Hazar koridoru ülkeleri ile Avrupa arasındaki ulaşımın, bu güzergahlardaki transit engellerin kaldırılmasıyla Avrupa-Asya ticaretinin artırılmasına yönelik çalışmalar yoğunlaşmıştır. Halen Asya'ya Avrupa'dan gönderilen malların üçte birinin kaynağı Almanya'dır. Diğer yönden, Avrupa'dan Asya'ya gönderilen malların yarısı Almanya'dan gönderilmektedir. Türkiye'nin belirtilen tüm projeler için güvenilir ve etkin bir transit koridoru sunmak için yeterli potansiyeli ve altyapısı mevcuttur. Ancak Avrupa-Türkiye ayağında transitteki kısıtlamaların yarattığı sıkıntıların, Avrupa-Asya arasında büyük bir potansiyel arz eden ticaretin kesintisiz akması için elbirliğiyle çözümlenmesi gerekmektedir.

- Son yıllarda otomotiv yan sanayii ihracatımızın, başta Alman otomotiv üreticiler olmak üzere otomotiv sektörünün global oyuncularını tarafından tedarik zincirlerinde yapılan değişikliklerle, yan sanayi tedarikinin özellikle Doğu Avrupa'daki bazı ülkelere kaydırılması gibi sonuçları gözlenmektedir. Bu gelişmelere karşı, rekabet gücünü koruma gayretindeki otomotiv yan sanayii sektörümüzün Almanya, Fransa gibi ülkelerde yedek parça stoklamasına yönelme yönünde çalışmaları söz konusudur.

Kaynakça

Alman-Türk Ticaret ve Sanayi Odası (AHK). (tarih yok). *Ülke Bilgileri/Almanyadaki Resmi Tatil Günleri: AHK*. Nisan 9, 2020 tarihinde AHK Web Sitesi: <https://www.dtr-ihk.de/tr/bilgi-koesesi/uelke-> bilgileri adresinden alındı

Almanya Federal İstatistik Kurumu (DESTATIS). (2020). *Genesis-Online: DESTATIS*. Nisan 14, 2020 tarihinde DESTATIS Web Sitesi: <https://www-genesis.destatis.de/genesis/online/data?operation=sprachwechsel&language=en> adresinden alındı

Birleşmiş Milletler DESA Population Division. (2019, Eylül 13). *World Population prospects 2019: Birleşmiş Milletler*. Birleşmiş Milletler DESA Population Division Web sitesi: <https://population.un.org/wpp/Download/Standard/Population/> adresinden alındı

Dünya Bankası . (2019, Eylül 13). *GDP (current \$): The World Bank Data*. Dünya Bankası Web sitesi: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD> adresinden alındı

Dünya Bankası (The World Bank). (2019, Eylül 13). *GDP per capita (current US\$): The World Bank data*. Dünya Bankası (The World Bank) Web sitesi: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD> adresinden alındı

Dünya Bankası (The World Bank). (2019, Şubat 10). *World Integrated Trade Solution (WITS): The World Bank*. Dünya Bankası Web sitesi: <https://wits.worldbank.org/countrystats.aspx> adresinden alındı

Dünya Bankası (The World Bank). (2020). *World Integrated Trade Solution (WITS): The World Bank*. Ocak 2, 2020 tarihinde Dünya Bankası Web sitesi: https://wits.worldbank.org/about_wits.html adresinden alındı

Dünya Bankası. (2019, Eylül 13). *Population, total: The Worldbank Data*. Dünya Bankası Web sitesi: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL> adresinden alındı

Dünya Bankası WITS (World Integrated Trade Solution). (2020). *Product Group: WITS*. Nisan 7, 2020 tarihinde WITS Web Sitesi: <https://wits.worldbank.org/CountryProfile/en/Country/MEX/StartYear/2005/EndYear/2018/TradeFlow/Import/Indicator/MFN-WGHTD-AVRG/Partner/WLD/Product/all-groups#> adresinden alındı

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ, WTO). (2020). *WTO "Trade in Value-Added and Global Value Chains" profiles: WTO*. Nisan 8, 2020 tarihinde WTO Web Sitesi: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/miwi_e/Explanatory_Notes_e.pdf adresinden alındı

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ/ WTO). (2020). *Data: DTÖ*. Nisan 8, 2020 tarihinde DTÖ Web Sitesi: <https://timeseries.wto.org/> adresinden alındı

Dünya Ticaret örgütü (DTÖ/WTO). (2020). *Publications/Technological Innovation, Supply Chain Trade, and Workers in a Globalized World: WTO*. Nisan 9,

2020 tarihinde DTÖ Web Sitesi:

https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/gvc_dev_report_2019_e.pdf
adresinden alındı

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ/WTO). (2020). *Regional Trade Agreements (RTA): DTÖ*. Nisan 7, 2020 tarihinde DTÖ Web Sitesi: https://www.wto.org/english/tratop_e/region_e/region_e.htm adresinden alındı

Dünya Ticaret Örgütü (World Trade Organization, WTO). (2012). *Publications: WTO: A Practical Guide to Trade Policy Analysis*. Ocak 2, 2020 tarihinde WTO Web sitesi: https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wto_unctad12_e.pdf adresinden alındı

Dünya Ticaret Örgütü (World Trade Organization, WTO). (2019, Eylül 20). *Publications: WTO: A Practical Guide to Trade Policy Analysis*. WTO Web sitesi: https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wto_unctad12_e.pdf adresinden alındı

IMF. (2020). *Exchange rates selected indicators: IMF Data*. Mart 30, 2020 tarihinde IMF Web Sitesi: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=61545850> adresinden alındı

International Trade Centre (ITC), Trademap. (2019). *Trade Map: ITC*. Kasım 7, 2019 tarihinde ITC Web sitesi: <https://www.trademap.org/> adresinden alındı

International Trade Centre (ITC), Trademap. (2019, Ekim 30). *Trade Map: ITC*. ITC Web sitesi: <https://www.trademap.org/> adresinden alındı

International Trade Centre (ITC), Trademap. (2020). *Trade Map: ITC*. Ocak 3, 2019 tarihinde ITC Web sitesi: <https://www.trademap.org/> adresinden alındı

International Trade Centre (ITC), Trademap. (2020). *Trade Map: ITC*. Ocak 3, 2020 tarihinde ITC Web sitesi: <https://www.trademap.org/> adresinden alındı

International Trade Centre (ITC), Trademap. (2020). *Trade Map: ITC*. Şubat 25, 2020 tarihinde ITC Web sitesi: <https://www.trademap.org/> adresinden alındı

International Trade Centre (ITC), Trademap. (2020). *Trade Map: ITC*. Nisan 3, 2020 tarihinde ITC Web sitesi: <https://www.trademap.org/> adresinden alındı

International Trade Centre (ITC), Trademap. (2020). *Trade Map: ITC*. Nisan 06, 2020 tarihinde ITC Web sitesi: <https://www.trademap.org/> adresinden alındı

International Trade Centre (ITC), Trademap. (2020). *Trade Map: ITC*. Nisan 8, 2020 tarihinde ITC Web sitesi: <https://www.trademap.org/> adresinden alındı

International Trade Centre (ITC), Trademap. (2020). *Trade Map: ITC*. Nisan 13, 2020 tarihinde ITC Web sitesi: <https://www.trademap.org/> adresinden alındı

International Trade Centre, MacMap. (2019, Ekim 24). *Market Analysis Tools: ITC*. ITC Web sitesi: <https://marketanalysis.intracen.org/TradeMap.aspx> adresinden alındı

International Trade Centre, MacMap. (2020). *Market Analysis Tools: ITC*. Ocak 2, 2020 tarihinde ITC Web sitesi: <https://www.macmap.org/> adresinden alındı

ITC Market Access Map (MacMap). (2019b). *Download data: ITC Market Access Map (MacMap)*. Kasım 1, 2019 tarihinde ITC Market Access Map (MacMap) Web Sitesi: <https://www.macmap.org/en/download> adresinden alındı

ITC Market Access Map (MacMap). (2020). *Download data: ITC Market Access Map (MacMap)*. Nisan 7, 2020 tarihinde ITC Market Access Map (MacMap) Web Sitesi: <https://www.macmap.org/en/download> adresinden alındı

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2020). *Dış Ticaret Sınıflamaları* : TÜİK. Ocak 8, 2020 tarihinde TÜİK Web sitesi:
[https://biruni.tuik.gov.tr/DIESS/SiniflamaSurumListeAction.do?
turlid=3&turAdi=%203.%20D%](https://biruni.tuik.gov.tr/DIESS/SiniflamaSurumListeAction.do?turlid=3&turAdi=%203.%20D%20)

C4%B1%C5%9F%20Ticaret%20S%C4%B1n%C4%B1flamalar
%C4%B1&guncel=Y adresinden alındı

Uluslararası Para Fonu (IMF). (2020). *World Economic Outlook Database, October 2019: IMF*. Ocak 2, 2020 tarihinde Uluslararası Para Fonu (IMF) Web sitesi:
<https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2019/02/weodata/WEEOct2019all.xls>

adresinden alındı

Uluslararası Para Fonu (IMF). (2020). *World Economic Outlook Database, October 2019: IMF*. Şubat 25, 2020 tarihinde Uluslararası Para Fonu (IMF) Web sitesi:
<https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2019/02/weodata/WEEOct2019all.xls>

adresinden alındı

Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC). (2019, Ekim 23). *Trade Map: ITC, Intracen*. ITC Web Sitesi (Intracen):
<https://www.trademap.org> adresinden alındı

Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC). (2019, Ekim 23). *Trade Map: ITC, Intracen*. ITC Web Sitesi (Intracen):
<https://www.trademap.org> adresinden alındı

Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC). (2019, Ekim 20). *Trade Map: ITC, Intracen*. ITC Web Sitesi (Intracen):
<https://www.trademap.org> adresinden alındı

Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC). (2020). *Trade Map: ITC, Intracen*. Ocak 8, 2020 tarihinde ITC Web Sitesi (Intracen):
<https://www.trademap.org> adresinden alındı

UN Comtrade Database. (2020). *Trade Statistics:UN Comtrade Database*. Ocak 3, 2020 tarihinde UN Comtrade Database Web sitesi:
<https://comtrade.un.org/data/> adresinden alındı

UN Comtrade Database. (2020). *Trade Statistics:UN Comtrade Database*. Nisan 13, 2020 tarihinde UN Comtrade Database Web sitesi:
<https://comtrade.un.org/data/> adresinden alındı

UNCTAD. (2019). *Trade Analysis Information System (TRAINS): UNCTAD*. Kasım 4, 2019 tarihinde Trade Analysis Information System (TRAINS) - UNCTAD Web Sitesi:
<https://trains.unctad.org/Forms/TableViewDetails.aspx?mode=modify> adresinden alındı

UNCTAD. (2020). *Trade Analysis Information System (TRAINS): UNCTAD*. Ocak 3, 2020 tarihinde Trade Analysis Information System (TRAINS) - UNCTAD Web Sitesi:
<https://trains.unctad.org/Forms/TableViewDetails.aspx?mode=modify> adresinden alındı

UNCTAD. (2020). *TRAINS "The global database on Non-Tariff Measures"- UNCTAD*. Nisan 7, 2020 tarihinde UNCTAD Web Sitesi:
<https://trains.unctad.org/Forms/TableView.aspx?mode=modify> adresinden alındı

United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). (2019, Ocak 28). *Data Center: UNCTADSTAT*. UNCTAD Web sitesi:

https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx?sCS_ChosenLang=en adresinden alındı

WTO. (2020). *Tariff Analyss Online (TAO)*: WTO. Nisan 7, 2020 tarihinde WTO Web Sitesi: <http://tao.wto.org/report/TariffAverages.aspx> adresinden alındı

